

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 20. 6. 2024
COM(2024) 255 final

ANNEXES 1 to 4

PRÍLOHY

k

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o ekonomických účtoch pre poľnohospodárstvo v spoločenstve (kodifikované znenie)

PRÍLOHA I
→₁ EKONOMICKÉ ÚČTY ← PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO
(EÚP)
OBSAH

Predslov

- I. Všeobecné znaky účtov
 - A. Úvod
 - B. Základná jednotka a odvetvie poľnohospodárstva
 - 1. Základná jednotka
 - 2. Odvetvie poľnohospodárstva
 - 3. Neoddeliteľné nepoľnohospodárske druhotné činnosti
 - C. Zisťovanie produkcie
 - D. Postupnosť účtov
 - 1. Postupnosť účtov stanovená v ESA 2010
 - 2. Postupnosť účtov EÚP
 - E. Zdroje údajov a metódy kalkulácie pre zostavovanie EÚP
 - F. Klasifikácia
 - 1. Všeobecne
 - 2. Definícia charakteristických činností poľnohospodárstva
 - 3. Definícia charakteristických jednotiek poľnohospodárstva
 - 4. Poznámky týkajúce sa rôznych položiek
 - 5. Rozpor medzi odvetvím poľnohospodárstva EÚP a odborom poľnohospodárstva ústredného rámca národných účtov
- II. Transakcie s výrobkami
 - A. Všeobecné pravidlá
 - 1. Referenčné obdobie
 - 2. Jednotky
 - 3. Čas zaznamenávania
 - B. Produkcia
 - 1. Všeobecné poznámky o pojme produkcia v ESA 2010 a EÚP
 - 2. Produkcia poľnohospodárskej činnosti: množstvá
 - 3. Produkcia neoddeliteľných nepoľnohospodárskych druhotných činností

4. Produkcia odvetvia poľnohospodárstva
5. Oceňovanie produkcie
- C. Medzispotreba
 1. Definícia
 2. Prvky medzispotreby
 3. Oceňovanie medzispotreby
- D. Tvorba hrubého kapitálu
 1. Tvorba hrubého fixného kapitálu (THFK)
 2. Zmena zásob
 3. Zaznamenávanie hospodárskych zvierat ako THFK alebo zmeny zásob
- III. Distribučné transakcie a iné toky
 - A. Definícia
 - B. Všeobecné pravidlá
 1. Referenčné obdobie>
 2. Jednotky
 3. Čas zaznamenávania distribučných transakcií
 4. Všeobecné poznámky týkajúce sa pridanej hodnoty
 - C. Mzda zamestnancov
 - D. Dane z výroby a dovozov
 1. Dane z výrobkov
 2. Spracovanie dane z pridanej hodnoty (DPH)
 3. Iné dane z výroby
 - E. Dotácie
 1. Dotácie na výrobky
 2. Iné dotácie na výrobu
 - F. Príjem z majetku
 1. Definícia
 2. Úrok
 3. Renta (z pôdy a podzemných zdrojov)
 4. Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek (nezahrnuté do EÚP)
 - G. Prevody kapitálu
 1. Investičné dotácie
 2. Iné prevody kapitálu
 - H. Spotreba fixného kapitálu
- IV. Spotreba práce v poľnohospodárstve

- V. Ukazovatele príjmu v poľnohospodárstve
 - A. Definícia príjmu a vyrovnávacích položiek
 - B. Spracovanie príjmu z jednotiek organizovaných ako spoločnosti
 - C. Definícia ukazovateľov príjmu v poľnohospodárstve
 - D. Agregácia ukazovateľov príjmu pre Úniu
 - E. Deflácia ukazovateľov príjmu
 - VI. Oceňovanie EÚP pri stálych cenách
 - A. Cenové a objemové miery
 - B. Zásady a metóda pre zostavovanie EÚP pri stálych cenách
 - 1. Výber vzorca indexu
 - 2. Základný rok
 - 3. Prezentácia sérií vo vzťahu k referenčnému roku
 - 4. Výpočet pridanej hodnoty v cenách stanoveného roka
 - 5. Špecifikácia daní a dotácií produktov na objemové a cenové zložky
-

↓ 2022/590 článok 1.4 a
príloha I.1

- VII. Regionálne ekonomické účty pre poľnohospodárstvo (ďalej len REÚP)
 - A. Všeobecné zásady
 - 1. Úvod
 - 2. Ekonomika regiónu, územie regiónu
 - 3. Základná jednotka pri zostavovaní REÚP
 - 4. Metódy zostavovania REÚP
 - 5. Pojmy sídlo a územie
 - 6. Odvetvie poľnohospodárstva a charakteristické jednotky
 - B. Transakcie s výrobkami
 - 1. Produkcia
 - 2. Medzispotreba
 - 3. Tvorba hrubého kapitálu
 - C. Distribučné transakcie a iné toky
 - 1. Všeobecné pravidlá
 - 2. Pridaná hodnota
 - 3. Spotreba fixného kapitálu
 - 4. Dotácie
 - 5. Dane
 - 6. Odmeny zamestnancov

7. Čistý prevádzkový prebytok
8. Úroky, nájomné
9. Príjmy z poľnohospodárskeho podnikania: všeobecné pravidlá výpočtu
- D. Stručné zhodnotenie vykonávania
 1. Úvod
 2. Vymedzenie regionálneho poľnohospodárstva
 3. Zisťovanie poľnohospodárskej produkcie
 4. Neoddeliteľné nepoľnohospodárske druhotné činnosti
 5. Medzispotreba

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.3

PREDSLOV

Revízia Európskeho systému účtov (ESA 2010)¹ viedla k niektorým revíziám základnej metodiky používanej pre EÚP (v ESA 2010 ako „EAA“, Economic Accounts for Agriculture), aby sa zaručil súlad s ESA s cieľom umožniť zosúladenie EÚP medzi členskými štátmi, ako aj s ústredným rámcom národných účtov a zabezpečiť, aby boli zmeny, ktoré sa majú urobiť, uskutočniteľné. Táto príručka bola vypracovaná s prihliadnutím na tieto okolnosti, keďže okrem pojmov, zásad a základných pravidiel zostavovania EÚP sa vzťahuje aj na akékoľvek úpravy špecifických charakteristík v oblasti poľnohospodárstva.

↓ 138/2004 (prispôbené)
→₁ Korigendum Ú. V EÚ L 108, 7.4.2022, s. 69
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha I.1 písm. b)
→₃ 2019/280 článok 1 a príloha I.4 písm. a)
→₄ 2019/280 článok 1 a príloha I.4 písm. b)
→₅ 2019/280 článok 1 a príloha I.4 písm. c)

I. VŠEOBECNÉ ZNAKY ÚČTOV

A. ÚVOD

- 1.01. Systém integrovaných →₁ ekonomických účtov ← by mal poskytovať prehľad hospodárskych činností, ktorý je systematický, porovnateľný a čo najkompletnejší, aby slúžil ako základ pre analýzy, prognózy a politické opatrenia. Obrovské množstvo a rozmanitosť hospodárskych transakcií a jednotiek zahrnutých do systému je preto potrebné klasifikovať podľa všeobecných kritérií a usporiadať zrozumiteľne a jednoducho do konzistentného systému účtov a tabuliek.

¹ Európsky systém národných a regionálnych účtov v Európskej únii – ESA 2010, Luxemburg 2013.

- 1.02. Európsky systém integrovaných ➔₁ ekonomických účtov ⬅, ktorý je odvodený z prepracovaného systému národných účtov (➔₂ SNA 2008 ⬅) ➔₃² ⬅, bol vytvorený ako reakcia na konkrétne potreby Únie. Ustanovuje pojmy, definície, účtovné pravidlá a jednotné klasifikácie, ktoré majú používať členské štáty.
- 1.03. Hospodárstvo krajiny je súhrnom činností veľmi veľkého počtu jednotiek zapojených do mnohých odlišných typov transakcií s cieľom vyrábať, financovať, poisťovať, distribuovať a spotrebovávať. Jednotky a skupiny jednotiek posudzované v kontexte systému národných účtov musia byť definované, pokiaľ ide o skúmané hospodárske modely. ➔₄ Pre ESA 2010 je charakteristické použitie dvoch druhov jednotiek a dvoch odlišných spôsobov členenia národnej ekonomiky. ⬅
- 1.04. S cieľom analyzovať toky zahŕňajúce príjem, kapitál, finančné transakcie a aktíva je nevyhnutné vybrať jednotky, ktoré zobrazujú interakciu medzi hospodárskymi subjektami (inštitucionálnymi jednotkami). S cieľom analyzovať výrobný proces je rozhodujúce vybrať jednotky, ktoré znázorňujú technicko-hospodárske vzťahy (to znamená to znamená jednotky podľa druhu činnosti na miestnej úrovni a jednotky s homogénnou produkciou).
- 1.05. Preto je hospodárstvo možné rozčleniť dvomi spôsobmi:
- i) na inštitucionálne sektory alebo podsektory, ktoré zastupujú skupiny inštitucionálnych jednotiek;
 - ii) na odvetvia, ktoré zahŕňajú skupiny jednotiek podľa druhu činnosti na miestnej úrovni (odvetvie), alebo jednotky s homogénnou produkciou (homogénny odbor).
- 1.06. Hlavným účelom EÚP je analyzovať výrobný proces a prvotný príjem, ktorý vytvára. Účty sú preto založené na koncepcii odvetvia.
- 1.07. EÚP sú satelitnými účtami poskytujúcimi doplnkové informácie a pojmy prispôbené osobitnému charakteru odvetvia poľnohospodárstva. I keď sa ich štruktúra veľmi tesne zhoduje so štruktúrou národných účtov, ich zostavovanie vyžaduje formuláciu vhodných pravidiel a metód.
- 1.08. Je potrebné rozlišovať medzi príjmom, ktorý vytvára poľnohospodárska výroba, a príjmom poľnohospodárskych domácností, pričom neskôr spomínaný zahŕňa okrem príjmu z poľnohospodárskej činnosti aj príjem z iných zdrojov (z majetku, sociálnych prevodov atď.), ktoré poľnohospodárske domácnosti môžu mať. ➔₅ Tieto dva druhy dôchodku (dôchodok vytvorený poľnohospodárskou výrobou a dôchodok poľnohospodárskych domácností) sa hodnotia na dva odlišné účely, ktoré si vyžadujú dve odlišné metódy členenia ekonomiky: prvá, pre EÚP, vychádza z výrobných jednotiek, ktoré sú definované odkazom na ekonomickú činnosť; druhá vychádza z domácností (to znamená to znamená inštitucionálnych jednotiek), ktorých hlavným zdrojom dôchodku je nezávislá poľnohospodárska činnosť. ⬅

² Systém národných účtov, 2008. Spoločná publikácia Organizácie spojených národov, Medzinárodného menového fondu, Komisie Európskych spoločenských, OECD a Svetovej banky.

B. ZÁKLADNÁ JEDNOTKA A ODVETVIE POĽNOHOSPODÁRSTVA

1. Základná jednotka

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. d) (prispôsobené)

- 1.09. Na analýzu tokov vyskytujúcich sa v procese výroby a pri použití výrobkov a služieb je potrebné vybrať jednotky, ktoré zdôrazňujú vzťahy technicko-ekonomického charakteru. Táto požiadavka znamená, že inštitucionálne jednotky musia byť spravidla rozdeľované na menšie a homogénnejšie jednotky s ohľadom na druh výroby. Miestne činnostné jednotky (miestne KAU) majú za cieľ splniť túto požiadavku operatívnym prístupom (ESA 2010, bod 2.147)³.
-

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. e) (prispôsobené)

- 1.10. Miestna činnostná jednotka (miestna KAU) je súčasťou činnostnej jednotky (KAU), ktorá zodpovedá miestnej jednotke. Miestna KAU sa v SNA 2008 a ISIC Rev. 4 nazýva prevádzkou. KAU združuje všetky súčasti inštitucionálnej jednotky v jej postavení výrobcu prispievajúceho k výkonu činnosti na úrovni triedy (štvormiestna úroveň) NACE Rev. 2 (referenčná klasifikácia ekonomických činností, pozri bod 1.55.) a zodpovedá jednej alebo viacerým prevádzkovým pododdielom inštitucionálnej jednotky. Informačný systém inštitucionálnej jednotky musí byť schopný uviesť alebo vypočítať pre každú miestnu KAU aspoň hodnotu produkcie, medzispotreby, odmeny zamestnancov, prevádzkový prebytok, zamestnanosť a hrubú tvorbu fixného kapitálu (ESA 2010, bod 2.148). Miestna jednotka je inštitucionálnou jednotkou alebo časťou inštitucionálnej jednotky produkujúcou výrobky alebo služby na geograficky stanovenom mieste.
-

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. f) (prispôsobené)

- 1.11. I keď miestna KAU môže zodpovedať inštitucionálnej jednotke alebo časti inštitucionálnej jednotky v postavení výrobcu, nikdy nemôže patriť k dvom odlišným inštitucionálnym jednotkám. Keďže v praxi je väčšina inštitucionálnych jednotiek produkujúcich výrobky a služby zapojená súčasne do viacerých rozličných činností (hlavná činnosť a jedna alebo viac vedľajších činností), dajú sa rozčleniť na rovnaký počet miestnych KAU, ak je potrebná informácia dostupná. Pomocné činnosti (nákup, predaj, marketing, účtovníctvo, doprava, skladovanie, údržba atď.; pozri bod 1.27) však nemôžu viesť k vytvoreniu miestnej KAU, pokiaľ sa nevykonávajú

³ Malo by sa zdôrazniť, že aj keď ESA 2010 uprednostňuje miestne KAU, jednotka, ktorá najlepšie vyhovuje analýzam výrobného procesu, je jednotka homogénnej produkcie. Táto jednotka sa používa na analýzu vstupov a výstupov, keďže presne zodpovedá druhu činnosti. Inštitucionálne jednotky sa preto rozdeľujú na toľko jednotiek homogénnej produkcie, koľko je činností (iných ako pomocných). Zoskupovaním týchto jednotiek homogénnej produkcie je možné rozčleniť hospodárstvo na „čisto“ (homogénne) odvetvia. Jednotky homogénnej produkcie nemožno zvyčajne pozorovať priamo. Preto účty homogénnych odvetví nie je možné zostavovať na základe skupín jednotiek homogénnej produkcie. ESA opisuje metódu zostavovania týchto účtov. Zahŕňa priradenie druhotnej produkcie a zodpovedajúcich nákladov odvetví činnosti k príslušným homogénnym odvetviám (ESA 2010, 2.153 až 2.156, 9.52 až 9.63).

na samostatnom mieste, ktoré sa nachádza v inom regióne ako miestna KAU, ktorej pomáhajú (ESA 2010, bod 3.13).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. g)

- 1.12. V podstate sa musí zaznamenávať toľko miestnych KAU, koľko je vedľajších činností, avšak môže sa stať, že štatistické (účtovné) informácie neumožňujú oddeliť vedľajšie činnosti miestnych KAU alebo časti týchto činností od jej hlavných činností. Ak inštitucionálna jednotka produkuje výrobky a služby vykonáva hlavnú činnosť a takisto aj jednu alebo niekoľko vedľajších činností, delí sa ďalej na rovnaký počet KAU a vedľajšie činnosti sa zaradia do položiek odlišných od hlavnej činnosti. Pomocné činnosti nie sú oddelené od hlavnej činnosti alebo vedľajších činností. KAU zaradené do konkrétnej položky klasifikačného systému však môžu produkovať výrobky mimo homogénnej skupiny z dôvodu vedľajších činností s nimi spojených, ktoré nemožno oddelene určiť z dostupných účtovných dokumentov. Takto KAU môže vykonávať jednu alebo viacero vedľajších činností. (ESA 2010, bod 2.149).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. h)

- 1.13. O činnosti je možné povedať, že sa uskutočňuje, ak sa spoja zdroje ako zariadenie, práca, výrobné postupy, informačné siete alebo výrobky, čo vedie k vytvoreniu konkrétnych výrobkov alebo služieb. Činnosť je charakterizovaná vstupom produktov (výrobkov a služieb), výrobným procesom a výstupom produktov. Hlavná činnosť miestnej KAU je činnosť, keď pridaná hodnota tejto činnosti prevyšuje pridanú hodnotu akejkoľvek inej činnosti uskutočnenej v rámci tej istej jednotky. Klasifikácia hlavnej činnosti sa určuje odkazom na NACE Rev. 2 najprv na najvyššej úrovni klasifikácie a potom na podrobnejších úrovniach (ESA 2010, bod 3.10).

↓ 138/2004 (prispôbené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.4 písm. i)

2. *Odvetvie poľnohospodárstva*

- 1.14. Zoskupením všetkých miestnych JHČ, ktoré sa zaoberajú rovnakým druhom činnosti, je možné ustanoviť odvetvie. To umožňuje rozčleniť hospodárstvo podľa odvetví. Klasifikácia týchto odvetví závisí od základnej činnosti takto zoskupených jednotiek. →₁ Na najpodrobnejšej úrovni klasifikácie, ako je vymedzené v ESA 2010, bod 2.150, odvetvie zahŕňa všetky miestne KAU v tej istej triede (štvormiestna úroveň) NACE Rev. 2, a teda sú zapojené do rovnakej hlavnej činnosti ako je činnosť definovaná v NACE Rev. 2. ←
- 1.15. I keď bolo odvetvie poľnohospodárstva predtým definované ako zoskupenie jednotiek s homogénnou poľnohospodárskou výrobou, miestna JHČ bola vybraná ako základná opisná jednotka pre EÚP, aby: i) bolo možné pristúpiť k EÚP z hospodárskej situácie poľnohospodárstva, to znamená plne zohľadniť existenciu určitých neoddeliteľných nepoľnohospodárskych druhotných činností pri hodnotení celkovej výrobnej činnosti poľnohospodárskych jednotiek; a ii) zachovať

zhodu so zvyškom národných účtov. Predstavuje to posun od analytického prístupu založeného na pojme jednotky homogénnej výroby a homogénneho odboru k štatistickému prístupu založenému na pojme JHČ na miestnej úrovni a odvetví.

- 1.16. Neoddeliteľné nepoľnohospodárske druhotné činnosti sú činnosti, ktorých náklady nie je možné sledovať oddelene od nákladov poľnohospodárskej činnosti. Príkladmi sú spracovanie poľnohospodárskych výrobkov na farme, lesníctvo, ťažba dreva, turistika. Výkon odvetvia poľnohospodárstva tak vyplýva z dvoch druhov činnosti:

- i) poľnohospodárskych činností (hlavných alebo druhotných) vykonávaných poľnohospodárskymi jednotkami;

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. j)

- ii) nepoľnohospodárskych neoddeliteľných vedľajších činností poľnohospodárskych jednotiek.

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.4 písm. k)
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha I.4 písm. l)
→₃ 2019/280 článok 1 a príloha I.4 písm. m)

- 1.17. Poľnohospodársky podnik, čo je jednotka obvykle používaná pre štatistické štúdie poľnohospodárstva (sčítania, prehľady štruktúry poľnohospodárskych podnikov), je miestna JHČ najvhodnejšia pre odvetvie poľnohospodárstva (dokonca aj keď do nej môžu byť zaradené určité iné jednotky, ako napríklad vinárske družstvá alebo družstvá na výrobu olivového oleja). Predsa však by bolo potrebné zdôrazniť, že rozmanitosť poľnohospodárskych činností, ktoré môžu byť vykonávané v poľnohospodárskych podnikoch, ich zaraďuje k osobitnému typu miestnych JHČ. →₁ Prísne uplatňovanie pravidla ESA 2010 na jednotky a ich zoskupenie by v skutočnosti malo viesť k rozdeleniu poľnohospodárskeho podniku na niekoľko samostatných miestnych KAU v prípadoch, ak sa v tom istom podniku vykonáva niekoľko činností na úrovni triedy NACE Rev. 2 (štvormiestna úroveň) a informácie požadované v súlade s bodom 1.10 sú dostupné. Rozhodnutie, že poľnohospodársky podnik sa v národných účtoch a EÚP považuje za miestnu KAU v odvetví poľnohospodárstva, je založené na štatistickom prístupe. ←

- 1.18. A tak sú účty pre odvetvie poľnohospodárstva v podstate podobné účtom poľnohospodárskych podnikov (výroba a vytváranie príjmových účtov). Aby sa však predišlo akejkoľvek dvojznačnosti, je potrebné zdôrazniť, že poľnohospodárske účty nie sú účty podnikov, ktorých základná činnosť je poľnohospodárska: predovšetkým nezahŕňajú všetky nepoľnohospodárske činnosti týchto podnikov (tie, ktoré je možné oddeliť od poľnohospodárskych činností, sú vylúčené). Okrem toho, zahŕňajú poľnohospodárske činnosti podnikov, ktorých základná činnosť nie je poľnohospodárska. V dôsledku toho schválenie poľnohospodárskeho podniku ako základnej jednotky pre EÚP nemeňte skutočnosť, že poľnohospodárske účty sú účtami odvetvia poľnohospodárstva.

- 1.19. ➔₂ Keďže podľa ESA 2010 odvetvie zahŕňa skupinu jednotiek, ktoré ako svoju hlavnú činnosť vykonávajú rovnaké alebo podobné druhy činností, definícia odvetvia poľnohospodárstva v EÚP závisí od identifikácie charakteristických činností a jednotiek v tomto odvetví. ⬅ Výsledný výber charakteristických poľnohospodárskych činností a jednotiek môže viesť k niektorým rozdielom medzi účtami odvetvia poľnohospodárstva EÚP a národnými účtami (pozri bod 1.93).
- 1.20. ➔₃ Za odvetvie poľnohospodárstva sa považuje zoskupenie všetkých KAU na miestnej úrovni, ktoré ako svoju hlavnú alebo vedľajšiu činnosť vykonáva tieto ekonomické činnosti (pre presnú definíciu odvetvia poľnohospodárstva pozri body 1.60 až 1.65): ⬅
- pestovanie plodín; pestovanie zeleniny vo veľkom; záhradníctvo (vrátane výroby vína a olivového oleja z hrozna a olív vypestovaných tou istou jednotkou),
 - chov hospodárskych zvierat,
 - pestovanie plodín spojené s chovom hospodárskych zvierat,
 - zmluvná práca v poľnohospodárstve,
 - poľovníctvo, odchyt zveri a rozmnožovanie poľovnej zveri vrátane súvisiacich obslužných činností.
- 1.21. Okrem poľnohospodárskych podnikov zahŕňa odvetvie poľnohospodárstva jednotky zložené zo skupín výrobcov (napríklad družstvá), ktoré vyrábajú víno a olivový olej, a špecializované jednotky, ktoré poskytujú stroje, materiál a pracovnú silu na výkon zmluvnej práce.
- 1.22. Špecializované jednotky, ktoré poskytujú stroje, zariadenie a pracovníkov pre výkon zmluvnej práce v etape poľnohospodárskej výroby (komerčné podniky, ktoré sa zaoberajú zmluvnou prácou alebo vlastníci poľnohospodárskych podnikov poskytujúci služby ako zmluvní dodávatelia) sa považujú za súčasť odvetvia poľnohospodárstva. Podľa užšieho výkladu musia tieto jednotky, ktoré musia byť zahrnuté do odvetvia poľnohospodárstva, vykonávať prácu, a) ktorá je súčasťou procesu poľnohospodárskej výroby, b) je spojená s výrobou poľnohospodárskych produktov, c) obvykle ju vykonávajú poľnohospodárske podniky a d) v skutočnosti ju v plnom rozsahu vykonávajú špecializované jednotky poskytujúce stroje, materiál a pracovnú silu.

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .3
(príloha)

- 1.23. Ak však zmluvnú prácu nevykonávajú v plnom rozsahu špecializované jednotky (napríklad vlastníci si prenajmú stroje, ale zamestnávajú svojich vlastných pracovníkov), táto činnosť sa musí zaznamenávať v divízii 77 NACE Rev. 2 (Prenájom a lízing); v tomto prípade sa sumy, ktoré vlastníci vyplácajú podnikom pracujúcim na základe zmluvy, musia zaznamenávať ako „iné tovary a služby“ pod „medzispotrebou“ (pozri bod 2.109).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. n)

- 1.24. Keďže účelom EÚP je hodnotiť, opisovať a analyzovať tvorbu dôchodkov z poľnohospodárskej ekonomickej činnosti (ktorá je v členských štátoch takmer výlučne komerčnou činnosťou), bolo rozhodnuté o vylúčení jednotiek, pre ktoré poľnohospodárska činnosť predstavuje výlučne činnosť vo voľnom čase⁴. Naproti tomu sú do EÚP zahrnuté jednotky, ktoré sa zaoberajú samozásobiteľským hospodárením. Treba zdôrazniť, že v EÚP sa musí zaznamenávať poľnohospodárska produkcia na vlastnú konečnú spotrebu poľnohospodárskych podnikov.

↓ 138/2004

3. *Neoddeliteľné nepoľnohospodárske druhotné činnosti*

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. o)

- 1.25. Používanie miestnej KAU ako základnej jednotky pre odvetvie poľnohospodárstva znamená zaznamenávanie nepoľnohospodárskych vedľajších činností, ak sa nedajú oddeliť od hlavnej poľnohospodárskej činnosti.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. p)

- 1.26. Neoddeliteľné nepoľnohospodárske vedľajšie činnosti miestnych poľnohospodárskych KAU sú v EÚP definované ako činnosti tesne spojené s poľnohospodárskou výrobou, v prípade ktorej informácie o akejkoľvek produkcii, medzispotrebe, odmenách zamestnancov, vstupoch práce alebo THFK nie je možné oddeliť od informácií o hlavnej poľnohospodárskej činnosti počas obdobia štatistického sledovania.

↓ 138/2004

- 1.27. Hlavné znaky týchto neoddeliteľných nepoľnohospodárskych druhotných činností sú tieto:
- musia byť určené na predaj alebo výmenný obchod (počas účtovného obdobia alebo neskôr, po uskladnení), vlastné konečné využitie výrobcu alebo ako platba v naturáliách (vrátane mzdy v naturáliách vyplácanej zamestnancom),

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. q) (prispôsobené)

- nesmú to byť pomocné činnosti. Pomocné činnosti nie sú izolované ako samostatné subjekty, ani nie sú oddelené od hlavnej činnosti či vedľajších činností alebo subjektov, ktorým pomáhajú. Preto musia byť pomocné činnosti

⁴ Ide o malé jednotky, ktoré produkujú na vlastnú spotrebu, nie na predaj a ktoré vykonávajú poľnohospodárske činnosti bez toho, aby boli ekonomicky závislé od týchto činností.

integrované do miestnej KAU, ktorej pomáhajú, ak nie sú organizované v samostatných jednotkách a nenachádzajú sa v inom regióne. Pomocné činnosti zostávajú v tom istom odvetví ako miestne KAU, ktorým pomáhajú. Pomocné činnosti sú doplnkovými činnosťami (napríklad predaj, marketing, skladovanie, doprava na vlastný účet; pozri ESA 2010, body 3.12 a 3.13 a SNA 2008, body 5.35 až 5.44), ktoré vykonáva podnik, aby vytvoril podmienky na uskutočňovanie hlavných alebo vedľajších činností. Zvyčajne sa výstup pomocných činností objavuje ako vstup do rôznych druhov výrobných činností,

↓ 590/2022 článok 1.4 a príloha I.2

- podľa dohody nesmú zahŕňať výrobu THFK nepoľnohospodárskych produktov (ako napríklad budovy alebo stroje) na vlastný účet. Uvedená výroba THFK nepoľnohospodárskych produktov na vlastné konečné použitie sa pokladá za oddeliteľnú činnosť a zaznamenáva sa ako výroba identifikovateľnej miestnej KAU. Ubytovacie služby, ktoré sú k dispozícii zamestnancom ako odmena v naturáliách, sa musia zaznamenávať podobným spôsobom (zaznamenávajú sa na účte tvorby príjmov ako odmena v naturáliách),

↓ 138/2004

- musia byť charakteristické pre poľnohospodárske podniky, to znamená, že musia byť hospodársky dôležité pre významný počet podnikov,
 - „zmluvná práca“ v poľnohospodárstve nie je nepoľnohospodárskou činnosťou, pretože je to charakteristická činnosť (poľnohospodárske služby) odvetvia poľnohospodárstva.
- 1.28. Musí byť zahrnutá iba tá časť konkrétnej nepoľnohospodárskej druhotnej činnosti, ktorá je neoddeliteľná. V dôsledku toho daná nepoľnohospodárska činnosť bude zaradená do odvetvia poľnohospodárstva, ak ju nie je možné oddeliť od hlavnej poľnohospodárskej činnosti miestnej JHČ. Bude však vylúčená, ak ju je možné oddeliť od hlavnej poľnohospodárskej činnosti, v takom prípade je druhotná činnosť dôvodom k vzniku nepoľnohospodárskej miestnej JHČ. Kritériom výberu pre neoddeliteľné nepoľnohospodárske druhotné činnosti ani nie je charakter výrobku, ale skôr druh činnosti⁵. Napríklad agroturistické služby, ktoré farma poskytuje, musia byť zaradené iba vtedy, ak ich nie je možné oddeliť od poľnohospodárskych činností. Pravdepodobne by to nebol prípad, keď sa tieto činnosti stanú dôležitými. Preto nepoľnohospodárske výrobky, ktoré sa berú do úvahy v produkcii odvetvia poľnohospodárstva, sa môžu líšiť geograficky aj v čase.

⁵ Všimnite si však, že niektoré druhotné činnosti sa vždy považujú za oddeliteľné od poľnohospodárskej činnosti, napríklad prenájom budov alebo obydlií.

1.29. Možno rozlíšiť dva hlavné druhy neoddeliteľnej poľnohospodárskej vedľajšej činnosti:

1. Činnosti, ktoré predstavujú pokračovanie poľnohospodárskej činnosti a ktoré využívajú poľnohospodárske výrobky. Tento druh činnosti možno nájsť vo väčšine členských štátov EÚ. Spracovanie poľnohospodárskych výrobkov je typickou činnosťou tejto skupiny:

Spracovanie poľnohospodárskych výrobkov

- mlieko na maslo, smotanu, syry, jogurty a iné mliečne výrobky,
- ovocie a zelenina na ovocné šťavy, konzervované potraviny, alkoholické nápoje a iné výrobky,
- hrozno, mušt a víno na alkoholické výrobky (napríklad šumivé víno, ako je šampanské, a liehoviny ako napríklad koňak),
- pletenie rastlinných materiálov/textílií/vlny,
- výroba paštét, paštéty z husacej pečene a iných spracovaných mäsových výrobkov,
- spracovanie iných poľnohospodárskych výrobkov.

Triedenie a balenie poľnohospodárskych výrobkov, napríklad vajec a zemiakov.

2. Činnosti zahŕňajúce poľnohospodársky podnik a jeho prostriedky poľnohospodárskej výroby (zariadenie, pracovné prostriedky, budovy, pracovná sila). Sú to v podstate tieto činnosti:

- agroturistika – táborenie, stravovanie, hotely, rôzne druhy ubytovania atď.,
- farmárske predajne – maloobchodné činnosti týkajúce sa iných výrobkov ako výrobkov z poľnohospodárskeho podniku. Priamy predaj nespracovaných alebo spracovaných poľnohospodárskych výrobkov sa zaznamenáva do produkcie príslušných výrobkov,
- športy a rekreácia na vidieku – využívanie pôdy na také činnosti, ako napríklad golf, jazdenie na koni, poľovačka, rybolov atď.,
- služby pre tretie strany – napríklad prenájom a oprava poľnohospodárskych strojov, zavlažovacie projekty, poľnohospodárske poradenské služby, skladovanie výrobkov, údržba hospodárskych budov, komerčné služby týkajúce sa poľnohospodárskych výrobkov, doprava poľnohospodárskych výrobkov atď. Tieto služby sa zaznamenávajú ako vedľajšie činnosti, iba ak sú vykonávané pre tretiu stranu. Ak sú vykonávané na vlastný účet, sú to pomocné činnosti, ktoré sa v účtoch nezaznamenávajú (pozri bod 1.27),
- služby spojené s ochranou a tvorbou krajiny – kosenie tráv, strihanie živých plotov, odstraňovanie snehu, zakladanie sádov, vysádzanie a údržba zelených plôch a podobne,

- chov rýb,
- iné činnosti zahŕňajúce využívanie pôdy a prostriedkov poľnohospodárskej výroby. Tieto iné činnosti budú zahŕňať výskum a vývoj, ak nie sú vykonávané samostatnými miestnymi KAU a ak ich možno odhadnúť.

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 1.30. Zoznam nepoľnohospodárskych druhotných činností (pozri bod 1.29.) je však uvedený pre ilustráciu a neuplatňuje sa v každej krajine. Naopak, každá krajina musí zostaviť svoj vlastný zoznam neoddeliteľných nepoľnohospodárskych druhotných činností v závislosti od charakteristiky jej poľnohospodárstva. Zoznam musí byť vypracovaný v spolupráci s rezortmi národných účtov s cieľom zabezpečiť, aby bol EÚP zlučiteľný s účtami odboru poľnohospodárstva a účtami pre tieto nepoľnohospodárske činnosti zostavenými na účely národných účtov (to znamená znamená zabezpečiť, aby žiadna činnosť nebola vynechaná alebo účtovaná dvakrát).
- 1.31. Poľnohospodárske druhotné činnosti nepoľnohospodárskych jednotiek sú zanedbateľné a obvykle sa zaznamenávajú ako nulové. Poľnohospodárska výroba vykonávaná nepoľnohospodárskou jednotkou sa v skutočnosti vždy považuje za oddeliteľnú, pokiaľ ide o účtovné údaje, vzhľadom na špecifické znaky výrobkov a prostriedkov poľnohospodárskej výroby, ako aj zdrojov údajov a metód použitých pre zostavenie výsledného EÚP (pozri oddiel E kapitoly I a oddiely B a C kapitoly II). Aby mohol byť EÚP založený na koncepcii odvetvia, musí sa zistiť celková produkcia všetkých poľnohospodárskych výrobkov, okrem tých produktov, ktoré pochádzajú z druhotných činností nepoľnohospodárskych miestnych JHČ. Nakoľko sa tieto obvykle považujú za nulové, zaznamenáva sa celá poľnohospodárska produkcia (s výnimkou produkcie jednotiek, pre ktoré poľnohospodárska činnosť predstavuje výlučne činnosť vo voľnom čase; pozri bod 1.24.).
- 1.32. Nepoľnohospodárske tovary a služby vyrábané poľnohospodárskymi podnikmi nie sú zahrnuté do EÚP, pokiaľ nie sú výsledkom neoddeliteľných druhotných činností. Napríklad ak jednotky začleňujú niekoľko vertikálne integrovaných výrobných procesov (napríklad podniky, ktoré sa zaoberajú zabíjaním hydiny, jej balením a balením do vákuových obalov, triedením, umývaním zemiakov alebo zeleniny a balením do prípravných obalov, triedením, úpravou a predajom osív; družstvá, ktoré poskytujú skladovací priestor a predávajú výrobky, atď.), odvetvie poľnohospodárstva zahŕňa iba časť ich činnosti, ktorá súvisí s poľnohospodárskou výrobou tak, ako je definovaná v bodoch 1.62. a 1.63. a s neoddeliteľnými nepoľnohospodárskymi druhotnými činnosťami.

C. ZISŤOVANIE PRODUKCIE

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. s) (prispôsobené)

- 1.33. Podľa ESA 2010 predstavuje produkcia odvetvia všetky produkty vyprodukované za príslušné účtovné obdobie všetkými jednotkami odvetvia s výnimkou výrobkov a služieb vyprodukovaných a spotrebovaných za to isté účtovné obdobie tou istou miestnou jednotkou. Meranie poľnohospodárskej produkcie je založené na úprave

tohto pravidla ESA 2010, pričom do poľnohospodárskej produkcie je zahrnutá časť produkcie, ktorú spotrebujú poľnohospodárske jednotky samotné (pozri body 2.032 až 2.036). Preto v EÚP poľnohospodárska produkcia predstavuje súhrn produkcie všetkých jednotiek v odvetví (okrem produkcie na medzispotrebu tej istej jednotky) plus produkcie využívanej ako medzispotreba tej istej jednotky za predpokladu, že táto produkcia sa týka dvoch rozdielnych základných činností (ako napríklad plodiny určené na použitie ako krmiva pre zvieratá) a spĺňa určité kritériá (stanovené v bode 2.055).

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.1 písm. a)

1.34. Pravidlo ESA 2010 bolo upravené kvôli osobitnému charakteru odvetvia poľnohospodárstva:

- množstvo poľnohospodárskej produkcie použité v tej istej jednotke ako medzispotreba je väčšie v poľnohospodárstve ako v iných sektoroch hospodárstva,
- poľnohospodársky podnik zahŕňa množstvo rôznych poľnohospodárskych činností, ktoré sú navzájom tesne prepojené (jedna činnosť je základom pre pokračovanie inej činnosti, ako napríklad výroba obilnín a krmovín na krmivá pre zvieratá; tesné väzby vo využívaní výrobných faktorov, ako je napríklad zariadenie a stroje). Rozmanitý obsah poľnohospodárskeho podniku, bez toho, že by bola spochybnená jeho charakteristika miestnej JHČ, z neho robí zvláštny prípad v porovnaní s miestnymi JHČ v iných častiach hospodárstva (pozri bod 1.17.). Cieľom účtov pri ďalšom delení hospodárstva na odvetvia je, aby čiastočne odrážali toky vo výrobnom procese: tvorbu, transformáciu, obchod a prevod hospodárskej hodnoty. Rozličné činnosti vykonávané v poľnohospodárskom podniku by sa nemali brať v plnom rozsahu do úvahy výlučne zisťovaním celkovej produkcie, ktorá vychádza z podniku.

1.35. Táto úprava pravidla ESA 2010 vyžaduje osobitné spracovanie pre určité výrobky, ako sú napríklad poľnohospodárske výrobky určené na použitie ako krmivá v podniku, hrozno určené na výrobu vína a olivy používané na výrobu olivového oleja a poľnohospodárske výrobky určené na použitie ako medzispotreba pre neoddeliteľné nepoľnohospodárske druhotné činnosti.

1.36. Obchod so živými zvieratami medzi poľnohospodárskymi podnikmi a dovozy živých zvierat podliehajú osobitnému spracovaniu, nakoľko sa považujú za rozpracované (pozri kapitolu III).

D. POSTUPNOSŤ ÚČTOV

1. *Postupnosť účtov stanovená v →₁ ESA 2010 ←*

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4 písm. t) (prispôsobené)

1.37. EÚP sú založené na postupnosti vzájomne prepojených účtov. V ESA 2010 úplná postupnosť účtov zahŕňa bežné účty, účty akumulácie a súvahové účty (ESA 2010, body 1.113, 1.114 a 1.115). Tieto jednotlivé účty umožňujú zaznamenávať transakcie a iné toky spojené s konkrétnymi aspektmi hospodárskeho cyklu (napríklad výroby)

v usporiadanom rámci. Tieto transakcie siahajú od tvorby dôchodkov cez akumuláciu dôchodkov vo forme aktív až po jeho rozdelenie a prerozdelenie. Bilančné položky, ktoré sú z nich odvodené, sa potom používajú ako agregáty na meranie hospodárskej výkonnosti.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. u)

- 1.38. Bežné účty sa vzťahujú na produkciu a súvisiacu tvorbu, rozdelenie a prerozdelenie dôchodkov a jeho použitie vo forme konečnej spotreby; umožňujú vypočítať „úspory“, ktoré sú základnou zložkou akumulácie. Účty akumulácie analyzujú rôzne zložky zmien v aktívach a pasívach jednotiek a umožňujú zaznamenať zmeny čistého majetku (rozdiel medzi aktívami a pasívami). V súvahách sa uvádzajú celkové aktíva a pasíva rôznych jednotiek, ako aj čistý majetok na začiatku a na konci účtovného obdobia. Toky za každú položku aktív a pasív zaznamenané na účtoch akumulácie sa uvádzajú aj na účte „zmeny v súvahe“ (ESA 2010, body 8.02 až 8.09 a tabuľka 8.1).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. v)

- 1.39. Uvedená postupnosť účtov sa uplatňuje na inštitucionálne jednotky, sektory a podsektory a celú ekonomiku. ESA 2010 predpokladá, že nemá zmysel zostavovať úplnú postupnosť účtov za miestne KAU a odvetvie, pretože také jednotky si môžu zriedkakedy ponechať výrobky alebo aktíva vo vlastnom mene alebo získať a rozdeľovať dôchodky.

↓ 138/2004 (prispôbené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)

2. *Postupnosť účtov EÚP*

- 1.40. Nakoľko EÚP sú založené na koncepcii odvetvia, postupnosť účtov v súlade s →₁ ESA 2010 ← bola obmedzená na prvé účty bežných účtov:

- výrobný účet a
- účet vytvárania príjmu,

ktorých súvahovými položkami sú pridaná hodnota pre výrobný účet a prevádzkový zisk pre účet vytvárania príjmu (pozri tabuľky 1 a 2).

- 1.41. Napriek tomu sa predpokladá, že vzhľadom na špecifické znaky poľnohospodárstva by bolo možné zostaviť ďalšie účty, prinajmenšom sčasti, pokiaľ sa na ne dajú jednoznačne pripísať príslušné toky. Príslušné účty (pozri tabuľky 3 a 4) sú tieto:

- podnikateľský príjmový účet (jeden z bežných účtov) a
- kapitálový účet (jeden z akumulčných účtov).

- 1.42. Uvažuje sa o rozšírení tejto postupnosti účtov tak, aby zahŕňali určité položky (toky) v účte „iné zmeny v aktívach“ v kumulatívnych účtoch (napríklad to znamená určité položky pod „inými zmenami v objeme aktív“ a účtom preceňovania) a v súvahe.

- 1.43. Na základe tabuliek a účtovnej štruktúry v ➔₁ ESA 2010 ➔ môže byť postupnosť účtov EÚP zobrazená tak, ako je uvedené v tabuľkách 1 až 4.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. w) (prispôsobené)

A. Bežné účty					
Tabuľka 1: Účet produkcie					
Použitia			Zdroje		
P.2	Medzispotreba	50	P.1	Produkcia	100
B.1g	Hrubá pridaná hodnota	50			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	10			
B.1n	Čistá pridaná hodnota	40			
Tabuľka 2: Účet tvorby dôchodkov					
Použitia			Zdroje		
D.1	Odmeny zamestnancov	10	B.1n	Čistá pridaná hodnota	40
D.29	Ostatné dane z produkcie	5			
D.39	Ostatné subvencie na produkciu	– 10			
B.2n/B.3n	Čistý prevádzkový prebytok/čisté zmiešané dôchodky	35			
Tabuľka 3: Účet podnikateľských dôchodkov					
Použitia			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	10	B.2n/B.3n	Čistý prevádzkový prebytok/čisté zmiešané dôchodky	35
D.41	Úroky	5			
D.45	Renta	5	D.4	Dôchodky z majetku	1

			D.41	Úroky	1
			D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	
			D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	
			D.44	Ostatné investičné dôchodky	
			D.45	Renta	
B.4n	Čisté podnikateľské dôchodky	26			
B. Účty akumulácie					
<i>Tabuľka 4: Kapitálový účet</i>					
Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
B.101	<i>Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov</i>		B.8n	<i>Čisté úspory</i>	
			D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	10
			D.92r	Investičné dotácie, prijaté	5
			D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté	5
			D.9p	Kapitálové transfery, platené	
			D.91p	Dane z kapitálu, platené	
			D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené	
P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu (THFK)	100	B.101	<i>Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov</i>	

P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív (THFK vo fixných aktívach)	89			
P.511a	THFK v porastoch	10			
P.511b	THFK v hospodárskych zvieratách	15			
P.511c	THFK v strojoch a zariadeniach	20			
P.511d	THFK v dopravných zariadeniach	20			
P.511e	THFK v hospodárskych budovách	20			
P.511f	THFK v inej práci okrem zlepšenia pôdy (ostatné budovy, stavby atď.)	0			
P.511g	Významné zlepšenia pôdy	4			
P.511 h	Výskum a vývoj	0			
P.511i	Ostatné THFK (napríklad počítačové programy, výrobné práva)	0			
P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív (pôda atď.)	1			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	10			
P.52	Zmena stavu zásob	5			
P.53	Nadobudnutie mínus úbytok cenností				

NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív (pôda atď.)				
B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (-)				
K.1	Ekonomický vznik aktív				
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív				

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. x) (prispôsobené)

1.44. Je potrebné pamätať na to, že transakcie a stavy uvedené kurzívou v tabuľkách 3 a 4 sú položky, ktoré:

- nie sú relevantné pre EÚP, pretože sa používa pojem odvetvia a postupnosť účtov nie je úplná. Položky, ktorých sa to týka, sú položky D.42 Rozdelené dôchodky korporácií, D.43 Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, D.44 Ostatné investičné dôchodky a D.45 Renta pod hlavičkou Zdroje v tabuľke 3 a položky B.8n Čisté úspory, B.101 Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov a B.9 Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (-) v tabuľke 4 alebo
- sa nezaznamenávajú buď pre nedostatok spoľahlivých informácií, alebo preto, že ich význam pre EÚP je v súčasnosti obmedzený. Príslušné položky sú D.9p Kapitálové transfery, platené, D.91p Dane z kapitálu, platené, D.99p Ostatné kapitálové transfery, platené, P.53 Nadobudnutia mínus úbytok cenností, NP Nadobudnutia mínus úbytok neprodukovaných aktív (pôda a ostatné neprodukované aktíva), K.1 Ekonomický vznik aktív, K.2 Ekonomický zánik neprodukovaných aktív v tabuľke 4. Niektoré z nich (napríklad D.91, K.1, K.2) sa môžu zaznamenávať do EÚP v neskoršom termíne.

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.4 písm. y)

1.45. Výrobný účet zaznamenáva transakcie týkajúce sa výrobného procesu. Zahŕňa celkovú produkciu pod „Zdrojmi“ a medzispotrebu pod „Spôsobmi použitia“. Pridaná hodnota, to znamená znamená položka súvahy, sa môže vypočítavať buď pred, alebo po spotrebe fixného kapitálu (hrubá alebo čistá pridaná hodnota). Nakoľko produkcia sa oceňuje základnou cenou a medzispotreba nákupnou cenou, pridaná hodnota zahŕňa dotácie mínus dane z výrobkov.

- 1.46. Vznik príjmového účtu sa zaoberá tvorbou príjmu vyplývajúceho z výrobného procesu a jeho príspevkom k výrobnému faktoru „pracovnej sily“ a všeobecnej vláde (vo forme daní a dotácií). Prevádzkový zisk, to znamená znamená položka súvahy, zodpovedá príjmu, ktorý jednotka vytvorí pomocou svojich výrobných aktív. ➔₁ V prípade podnikov nezapísaných v obchodnom registri v sektore domácností obsahuje bilančná položka tohto účtu implicitne prvok, ktorý zodpovedá odmene za prácu vykonanú vlastníkom alebo jeho rodinnými príslušníkmi. Tieto dôchodky zo samostatnej zárobkovej činnosti majú charakter miezd a platov, ako aj charakter zisku z podnikateľskej činnosti. Tieto dôchodky, keď nejde výlučne o mzdy ani výlučne o zisky, sa označujú ako „zmiešané dôchodky“ (ESA 2010, bod 8.19). ◀
- 1.47. Účet podnikateľského príjmu umožňuje zisťovať príjem, ktorý sa podobá pojmu bežného zisku pred rozdelením a daňami z príjmu, ako sa obvykle používa v podnikovom účtovníctve.

- 1.48. Kapitálový účet umožňuje stanoviť rozsah, do akého boli akvizície mínus likvidácia nefinančných aktív financované z úspor a prevodov kapitálu. Vykazuje pôžičky alebo výpožičky. Nie je možné zostaviť úplný kapitálový účet pre poľnohospodárstvo, pretože, aj keď sa tomuto odvetviu dajú jednoznačne pripísať určité toky, iné položky (napríklad čisté úspory, bilancia postupnosti bežných účtov) sa nedajú vypočítať na základe odvetvia. Napriek tomu sa zaznamenávaním čo najväčšieho množstva zmien v hodnote nefinančných aktív v odvetví (v dôsledku akvizícií, likvidácie a spotreby fixného kapitálu) a prevodov kapitálu, ktoré odvetvie obdržalo, získavajú cenné informácie o jeho hospodárskej a bilančnej situácii (plus informácie o príjme vytváranom výrobným procesom).

E. ZDROJE ÚDAJOV A METÓDY KALKULÁCIE PRE ZOSTAVOVANIE EÚP

- 1.49. Jednou z hlavných charakteristík EÚP je prijatie vzorca „množstvo x cena“ pri zisťovaní produkcie veľkého množstva výrobkov. Tento prístup bol podnietený hlavne ťažkosťami so zostavovaním poľnohospodárskych účtov založených na reprezentatívnych vzorkách podnikových účtov.
- 1.50. Oceňovanie produkcie plodín môže bežne vychádzať zo zdrojov, to znamená odhadu vyrobených (zozbieraných) množstiev založených na odhadoch osevných plôch a výnosov alebo zo spôsobov použitia, to znamená odhadov nákupov poľnohospodárskych výrobkov užívateľskými odvetviami, vývozov po odpočítaní dovozov, ku ktorým by bolo možné pripočítať určité množstvá použité na medzispotrebu odvetvia poľnohospodárstva, zmeny v skladoch dodávateľov a použitie pre seba (z čoho väčšina je vlastná konečná spotreba). Neskôr spomínaný prístup sa môže ukázať ako veľmi vhodný v prípadoch, v ktorých sa kupujúci týchto poľnohospodárskych výrobkov dajú ľahko identifikovať, a štyri ďalšie zložky spôsobov použitia sú obmedzené (napríklad výrobky, ktoré pred použitím vyžadujú predbežné spracovanie, ako napríklad cukrová repa, tabak atď.) Napriek tomu, aby bolo možné overiť zhodu a spoľahlivosť údajov, potrebná je fyzická súvaha.
- 1.51. Štatistiky o porážkach, vývozoch/dovozoch živých zvierat a početnosti stád sú hlavnými zdrojmi údajov pre zisťovanie produkcie zvierat. Produkcia výrobkov živočíšneho pôvodu (hlavne mlieka) sa vo všeobecnosti odhaduje pomocou predajov užívateľským odvetviám (mliekaárňam, baliarňam), vzhľadom na ich špecifické spôsoby použitia.
- 1.52. Podrobnejší opis metód kalkulácie je uvedený v kapitole II.

- 1.53. Väčšina medziproduktov sa môže v zásade použiť iba v poľnohospodárstve (osivá a sadivá, hnojivá, pesticídy atď.). V tomto prípade nákupy zo strany poľnohospodárstva vychádzajú z údajov týkajúcich sa predajov uskutočňovaných odvetviami, ktoré dodávajú tieto medziprodukty (po začlenení zahraničného obchodu).
- 1.54. Uplatňovanie tohto pravidla však nie je bez určitých rizík. V skutočnosti predaj tovarov medzispotreby, ktoré sa používajú hlavne v poľnohospodárstve, výrobcami nevyhnutne nekorešponduje s nákupmi týchto tovarov sektorom poľnohospodárstva, pretože hnojivá, pesticídy atď. sa tiež môžu nakupovať na iné účely (zásoby obchodných jednotiek, spotreba iných jednotiek, ako sú napríklad verejné parky a domácnosti atď.).

F. KLASIFIKÁCIA

1. Všeobecne

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .4

- 1.55. EÚP sú neoddeliteľnou súčasťou ESA 2010, a preto sa na ich zostavovanie využíva všeobecná klasifikácia ekonomických činností Eurostatu, NACE Rev. 2. NACE Rev. 2 je štvorúrovňová nomenklatúra činností, ktorá bola vypracovaná v roku 2006. Je to vlastne prepracovanie všeobecnej priemyselnej klasifikácie ekonomických činností v Európskych spoločenstvách alebo NACE, ktorú po prvý raz uverejnil Eurostat v roku 1970.
-

↓ 138/2004 (prispôbené)

→₁ 212/2008 článok 1 a príloha .1

→₂ 212/2008 článok 1 a príloha .2

- 1.56. →₁ NACE Rev. 2 ← je podrobnejšia verzia →₂ ISIC Rev. 4 ↔→₂⁶ ← prispôbená špecificky európskym okolnostiam. →₁ NACE Rev. 2 ← je tiež priamo spojená so štatistickou klasifikáciou výrobkov podľa činnosti (CPA) v Únii, ktorá je zase založená na ústrednej klasifikácii výrobkov OSN (CPC).
-

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .5
(prispôbené)

- 1.57. NACE Rev. 2 je klasifikácia činností, ktorá sa používa na definovanie odvetví v národných účtoch. Je založená na štvorúrovňovom systéme kódov opísanom takto:
- prvú úroveň tvoria položky označené abecedným kódom (sekcie),
 - druhú úroveň tvoria položky označené dvojmiestnym číselným kódom (divízie),
 - tretiu úroveň tvoria položky označené trojmiestnym číselným kódom (skupiny) a
 - štvrtú úroveň tvoria položky označené štvormiestnym číselným kódom (triedy).

⁶ →₂ ISIC Rev. 4 ←: Medzinárodná štandardná priemyselná klasifikácia OSN všetkých hospodárskych činností.

↓ 138/2004

- 1.58. Každá úroveň v klasifikácii hospodárskych činností sa obvykle dá definovať podľa jej charakteristických tovarov alebo služieb. Preto sa CPA používa na podrobný opis rôznych hospodárskych činností v odvetví poľnohospodárstva s dodatočným dvojčíselným rozlíšením umožňujúcim podrobnejšiu definíciu položiek.
-

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4 písm. z)

- 1.59. Podľa ESA 2010 odvetvie zodpovedá skupine miestnych KAU zapojených do rovnakej alebo podobnej hlavnej činnosti. Na najpodrobnejšej úrovni klasifikácie odvetvie zahŕňa všetky miestne KAU, ktoré sú v tej istej triede (štvormiestna úroveň) NACE Rev. 2, a teda sú zapojené do rovnakej činnosti, ako je vymedzené v tejto nomenklatúre (ESA 2010, bod 2.150). Definícia oblasti odvetvia poľnohospodárstva si preto vyžaduje presnú formuláciu:
- jeho charakteristických činností,
 - charakteristických jednotiek EÚP.
-

↓ 138/2004

2. Definícia charakteristických činností poľnohospodárstva

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4 písm. aa) (prispôsobené)

- 1.60. Odvetvie poľnohospodárstva, ako je opísané v EÚP, zodpovedá v zásade divízii 01 v NACE Rev. 2 s rozdielmi uvedenými v bodoch 1.62 až 1.65.
-

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.1 písm. a)
→₂ 212/2008 článok 1 a príloha .1

- 1.61. EÚP sú satelitnými účtami v rámci národných účtov, ktorých základné pojmy, zásady a pravidlá vychádzajú z →₁ ESA 2010 ←. →₁ ESA 2010 ← však poskytuje iba všeobecný rámec pre hospodárstvo ako celok a musí sa prispôbiť konkrétnym požiadavkám poľnohospodárstva. Tieto osobitné požiadavky sa odvodzujú hlavne od špecifických účelov EÚP, dostupnosti zdrojov údajov a osobitného charakteru poľnohospodárskych jednotiek a ich hospodárskych činností. Špecifický charakter satelitných účtov vyžaduje zostavenie zoznamu charakteristických poľnohospodárskych činností EÚP, ktorý musí zjavne vychádzať z →₂ NACE Rev. 2 ←.
-

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .6

- 1.62. Na účely národných účtov je odvetvie poľnohospodárstva definované ako všetky jednotky vykonávajúce buď výlučne, alebo spolu s inými druhotnými ekonomickými

činnosťami činnosti, ktoré spadajú pod divíziu 01 NACE Rev. 2 „Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace“. Divízia 01 obsahuje⁷:

- Skupina 01.1: Pestovanie netrvácnych plodín,
- Skupina 01.2: Pestovanie trvácnych plodín,
- Skupina 01.3: Rozmnožovanie rastlín,
- Skupina 01.4: Chov zvierat,
- Skupina 01.5: Zmiešané hospodárstvo,
- Skupina 01.6: Služby poskytované v poľnohospodárstve a služby súvisiace so zberom úrody,
- Skupina 01.7: Lov, odchyt a súvisiace služby.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. bb) (prispôbené)

1.63. Zoznam charakteristických poľnohospodárskych činností EÚP zodpovedá týmto siedmim skupinám činností (01.1 až 01.7), ale s týmito rozdielmi:

- zaradenie výroby vína a olivového oleja (výlučne s použitím hrozna a olív vypestovaných tým istým podnikom),
- vylúčenie určitých činností, ktoré sú v NACE Rev. 2 považované za poľnohospodárske služby (napríklad prevádzka zavlažovacích systémov – berie sa tu do úvahy iba zmluvná práca v poľnohospodárstve).

↓ 138/2004

3. Definícia charakteristických jednotiek poľnohospodárstva

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .8
(prispôbené)

1.64. Musia byť zaradené všetky jednotky, ktoré vykonávajú charakteristické činnosti odvetvia poľnohospodárstva EÚP. Jednotky, o ktoré ide, vykonávajú činnosti zaradené do týchto skupín v NACE Rev. 2:

- skupiny 01.1 a 01.2: Pestovanie netrvácnych a trvácnych plodín,
- pestovanie osív: iba jednotky, ktoré sa zaoberajú rozmnožovaním osív,
- skupina 01.3: Rozmnožovanie rastlín,
- skupina 01.4: Chov zvierat,
- skupina 01.5: Zmiešané hospodárstvo,
- skupina 01.6: Služby poskytované v poľnohospodárstve a služby súvisiace so zberom úrody,

⁷ Pozri takisto „Vysvetlivky“: Eurostat: NACE Rev. 2, Štatistická klasifikácia ekonomických činností v Európskom spoločenstve, Téma 2, Séria E, Luxemburg, 2007.

- okrem jednotiek, ktoré vykonávajú iné poľnohospodárske služby ako je zmluvná práca (napríklad jednotky, ktoré prevádzkujú zavlažovacie systémy alebo spracúvajú osivo na sadenie),
- skupina 01.7: Lov, odchyt a súvisiace služby.

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 1.65. Zo zoznamu je možné vidieť, že okrem poľnohospodárskych podnikov sú charakteristickými poľnohospodárskymi jednotkami: zoskupenia výrobcov vína a olivového oleja a špecializované jednotky vykonávajúce zmluvnú prácu v poľnohospodárstve (pozri body 1.20. a 1.21.). Malo by sa pamätať na to, že jednotky, pre ktoré poľnohospodárska činnosť predstavuje výlučne činnosť vo voľnom čase, nie sú zahrnuté medzi charakteristické poľnohospodárske jednotky (pozri bod 1.24.).

4. *Poznámky týkajúce sa rôznych položiek*

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .10
(prispôsobené)

- a) Skupiny 01.1, 01.2 a 01.3: Pestovanie netrvácnych a trvácnych plodín, rozmnožovanie rastlín

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .11
(prispôsobené)

- 1.66. Skupiny 01.1, 01.2 a 01.3 majú systematické členenie, ktoré umožňuje klasifikovať všetky činnosti spojené s pestovaním plodín v členských štátoch EÚ.

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 1.67. Aby sa mohla zaznamenávať výroba krmovín, musí byť súčasťou hospodárskej činnosti.
- 1.68. V nomenklatúre EÚP sú poľnohospodárske osivá zoskupené pod položkou „Osivá“, výnimku predstavujú osivá pre obilniny (vrátane ryže), olejnin, bielkovinové plodiny a zemiaky, ktoré sa zaznamenávajú pod jednotlivými odrodami obilnín a olejnin, bielkovinovými plodinami a zemiakmi⁸. Výroba osív sa v skutočnosti vzťahuje na niekoľko typov výrobných činností: výskum (to znamená produkcia prototypov osív prvej generácie), rozmnožovanie (uskutočňované poľnohospodárskymi podnikmi na základe zmluvy) a certifikácia (to znamená triedenie a balenie špecializovanými výrobnými jednotkami). Iba rozmnožovanie osív je charakteristickou poľnohospodárskou činnosťou, pretože výskumné a certifikačné činnosti vykonávajú výskumné a pestovateľské inštitúty a nie sú súčasťou tradičnej poľnohospodárskej činnosti (to znamená využívania prírodných zdrojov s cieľom produkovať rastliny a zvieratá). V dôsledku toho sa produkcia osív v EÚP týka iba produkcie rozmnožovaných osív. Medzispotreba osív zodpovedá: i) osivám prvej generácie nakupovaným s cieľom rozmnožovania; a

⁸ Dôvod pre túto odchýlku zo všeobecného pravidla spočíva v tom, že v týchto osobitných prípadoch sa značná časť osiva získava z bežnej produkcie zodpovedajúceho zberu obilnín, olejnin a bielkovinových plodín alebo zemiakov, zatiaľ čo v iných prípadoch sa vyrába v špecializovaných podnikoch.

(ii) certifikovaným osivám nakupovaným poľnohospodárskymi výrobcami na účely výroby plodín.

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .13
(prispôbené)

- 1.69. Podľa dohovoru prijatého pre NACE Rev. 2⁹, ak sú vlastné vyprodukované poľnohospodárske produkty spracované tou istou výrobnou jednotkou, tieto spracované produkty sa takisto radia k poľnohospodárstvu. Napríklad hroznový mušt, víno a olivový olej sa v klasifikácii CPA považujú za potravinárske výrobky. V NACE Rev. 2 sa zaraďuje výroba vína a olivového oleja do sekcie C „Priemyselná výroba“ (triedy 11.02 „Výroba hroznového vína“ a 10.41 „Výroba olejov a tukov“). Iba pestovanie hrozna a olív spada pod poľnohospodárstvo (Triedy 01.21 „Pestovanie hrozna“ a 01.26 „Pestovanie olejnatého ovocia“). Podľa uvedeného dohovoru sa však víno vyrobené z hrozna a olivový olej vyrobený z olív vypestovaných tou istou jednotkou radia k poľnohospodárstvu.

↓ 138/2004

- 1.70. Výroba vína jednotkami tesne spojenými s poľnohospodárskymi podnikmi sa tiež priradzuje v EÚP k charakteristickej poľnohospodárskej činnosti. Jednotky so silnými väzbami na poľnohospodárske podniky zahŕňajú skupiny výrobcov (napríklad vinohradnícke družstvá). Ich zaradenie do odvetvia poľnohospodárstva je diktované charakterom týchto organizácií, ktoré historicky predstavovali „predĺženie“ poľnohospodárskych podnikov (na základe vzájomnosti týkajúcej sa výroby a odbytu) a ktoré ich obvykle vlastnia. Na rozdiel od toho je výroba vína (olivového oleja) poľnohospodárskymi podnikmi vylúčená z EÚP (nakolko je svojím charakterom evidentne priemyselná).
- 1.71. Výroba hroznového muštu sa podobá výrobe vína v zozname charakteristických činností, pretože hrozno sa musí predávať alebo vyvážať v surovom stave alebo pripočítavať k zásobám skôr, než sa má predáť alebo vyviezť buď na spotrebu, alebo na spracovanie na víno v následnom referenčnom období.
- 1.72. Keďže víno, olivový olej a hroznový mušt (neskôr spomínaný, iba pokiaľ počas referenčného obdobia neprešiel vínnym kvasením) sú výsledkom poľnohospodárskej výroby vo forme spracovania hrozna a olív vypestovaných tou istou jednotkou, ani hrozno určené na výrobu hroznového muštu a vína a olivy určené na výrobu olivového oleja (to znamená základné produkty) by nemali byť zaradené pod produkciu. Spracovávajú sa ako spotreba vnútri jednotky, ktorá sa nezisťuje ako produkcia odvetvia (pozri bod 2.052). Hroznový mušt, ktorý neprejde vínnym kvasením počas referenčného obdobia, by mal byť zaradený do produkcie obdobia. Počas obdobia vínného kvasenia by sa mal zaznamenávať ako medzispotreba (vnútroodvetvová spotreba) vyrovnávajúca zodpovedajúci pokles zásob. Víno, ktoré je výsledkom spracovania muštu, by malo byť zaznamenávané ako zložka produkcie.
- 1.73. Vysadené plochy (napríklad vinice a sady) sú investičným majetkom a ich založenie sa musí zaznamenávať pod produkciou. Založenie vysadených plôch pre vlastnú potrebu predstavuje „Vlastný vytvorený investičný majetok“. Keď zakladanie

⁹ Pozri „Metodické pokyny“ k NACE Rev. 2: Štatistická klasifikácia ekonomických činností v Európskom spoločenstve, Téma 2, Séria E, Luxemburg, 2007.

vysadených plôch vykonávajú špecializované jednotky na základe zmluvy, zodpovedajúca hodnota sa považuje za „Predaj“.

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .14

b) Skupina 01.4: Chov zvierat

„“

↓ 138/2004 (prispôbené)
→₁ 212/2008 článok 1 a príloha .16
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha I.4 písm. cc)
→₃ Korigendum Ú. V EÚ L 108, 7.4.2022, s. 69

- 1.74. Pokiaľ ide o činnosti súvisiace s pestovaním poľnohospodárskych plodín (pozri bod 1.67.), táto skupina zahŕňa systematickú špecifikáciu všetkých produktov pochádzajúcich z hospodárskych zvierat a produktov živočíšneho pôvodu vyrábaných v členských štátoch.
- 1.75. Chov koní je charakteristickou činnosťou EÚP bez ohľadu na to, aké môže byť konečné určenie zvierat (chov, výroba mäsa alebo služby). →₁ Je však potrebné poznamenať, že riadenie dostihových stajní a jazdeckých škôl nie je charakteristickou poľnohospodárskou činnosťou (patrí medzi „Športové, zábavné a rekreačné činnosti“: Divízia 93) (pozri bod 2.210). ← →₂ Preto musia byť z EÚP vylúčené toky, ktoré vznikajú farmárom z takých činností. ← Okrem toho chov dostihových alebo jazdeckých koní, ktoré nie sú súčasťou procesu poľnohospodárskej výroby, je vylúčený z EÚP. Podobné spracovanie sa uplatňuje na býky chované na býcie zápasy.
- 1.76. V →₃ ekonomických účtoch ← sa vedľajšie produkty¹⁰, ktoré sú automaticky výsledkom výroby určitého poľnohospodárskeho výrobku, nezaznamenávajú pod tú istú položku ako samotný výrobok. Objavujú sa samostatne na konci každej skupiny výrobných činností špecifikované podľa druhov. V rastlinnej výrobe patrí napríklad medzi príklady slama, listy repy a kapusty, hrachové a fazuľové struky atď., v procese vínneho kvasenia usadeniny a vínny kameň, vo výrobe olivového oleja odpad ako napríklad výlisky a v prípade živočíšnej výroby kože, srst' a kožušiny uhynutej lovej zveri a vosk, hnoj a kaly. Všeobecne povedané, žiaden z týchto produktov nie je prvotným cieľom výroby, čo vysvetľuje, prečo sú štatistické údaje o nich zriedkakedy spoľahlivé. V samotnom poľnohospodárstve sa tieto produkty používajú hlavne ako krmivo pre zvieratá alebo prostriedky na zlepšenie pôdy. Príležitostne sa však tieto produkty predávajú iným hospodárskym sektorom ako je poľnohospodárstvo. V tomto prípade by sa hodnota celkovej produkcie mala vykazovať v EÚP.

¹⁰ Druhotný výrobok je výrobok, ktorý je technicky spojený s výrobou iných výrobkov. Môže byť výhradný, keď je spojený s inými výrobkami v tej istej skupine, ale ktorého výroba je vyhradená pre túto skupinu, alebo bežný, keď je spojený s inými výrobkami, ale ktorého výroba nie je príznačná pre jednu skupinu.

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .17

- c) Skupina 01.6: Služby poskytované v poľnohospodárstve a služby súvisiace so zberom úrody
-

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .18
(prispôsobené)

- 1.77. Činnosti v skupine 01.6 je možné rozdeliť do dvoch kategórií:
- poľnohospodárske služby vo forme zmluvnej práce v etape výroby (to znamená zmluvná práca v poľnohospodárstve),
 - „iné“ poľnohospodárske služby (prevádzkovanie zavlažovacích systémov, spracovanie semien na sadenie atď.).
-

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .19

- 1.78. Poľnohospodárske služby v druhej kategórii sa nepovažujú za charakteristické činnosti EÚP (dokonca ani vtedy, ak sú zaznamenávané v poľnohospodárskych účtoch národných účtov), pretože nie sú tradičnými ani typickými poľnohospodárskymi činnosťami.
-

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 212/2008 článok 1 a príloha .20

Zmluvná práca v poľnohospodárstve

- 1.79. Ako súčasť procesu hospodárskej špecializácie prestali poľnohospodárske podniky a domácnosti už dávno vykonávať určité funkcie, ktoré prevzal narastajúci počet odborných profesií s ich vlastnými výrobnými jednotkami. Toto rozdelenie funkcií sa týka hlavne spracovávaní poľnohospodárskych výrobkov (porážka a spracovávanie mäsa, mletie obilnín, výroba chleba, mlieka a syra a úprava osív novými sektormi) a v neskoršej etape určitých odbytových transakcií. Týka sa to najmä kontextu dôležitých štrukturálnych zmien, ktoré ovplyvnili poľnohospodárstvo, narastajúceho využívania veľkých strojov a poľnohospodárskych činností, ktoré priamo prispeli k výrobe rastlinných produktov a chovu hospodárskych zvierat a čoraz viac sa presúvajú na špecializované jednotky.
- 1.80. Významné z týchto činností sú hnojenie, vápnenie, orba, sejba, pletie, ničenie škodcov, ochrana rastlín, kosenie sena, mlátenie a strihanie oviec.
- 1.81. Charakteristickým znakom týchto činností je to, že sú všeobecne potrebné ako súčasť výrobného procesu pre poľnohospodárske výrobky a sú spojené s výrobou týchto výrobkov.
- 1.82. Činnosti, ktoré sa priamo netýkajú výroby poľnohospodárskych produktov, to znamená ktoré sa neuskutočňujú v etape poľnohospodárskej výroby (doprava pre tretie strany a dodávky mlieka do mliekární sú príkladmi nepoľnohospodárskej činnosti predstavujúcej súčasť iného odvetvia), by sa nemali zobrazovať v EÚP (pokiaľ to nie sú činnosti, ktoré sú neoddeliteľné od základnej poľnohospodárskej činnosti; pozri bod 1.12.).

- 1.83. Je potrebné mať na pamäti, že táto klasifikácia sa uplatňuje iba vtedy, ak príslušné činnosti úplne prevzmu špecializované jednotky. ➔₁ Ak si na druhej strane farmár prenajíma stroje bez obsluhy alebo iba s niektorými pracovníkmi obsluhy, ktorú stroje vyžadujú, s tým výsledkom, že farmár naďalej vykonáva činnosť ako takú s pomocou strojov, táto činnosť spadá pod divíziu 77 NACE Rev. 2. ⬅ Táto situácia sa vyskytuje hlavne pri jednoduchých strojoch vyžadujúcich relatívne málo opráv a hlavne počas hlavných sezón, keď je po strojoch najväčší dopyt (pozri bod 1.23.).
- 1.84. Zmluvná práca vykonávaná počas etapy poľnohospodárskej výroby zahŕňa hlavne využívanie drahých strojov a zariadení. Takú prácu môžu vykonávať:
- a) špecializovaní zmluvní dodávatelia, pre ktorých sú hlavnými činnosťami (zmluvní dodávatelia v pravom slova zmysle);
 - b) poľnohospodárske podniky.

Zmluvná práca vykonávaná vlastníckmi má obvykle tieto formy:

- čo sa týka doplnkového príjmu farmára, najpružnejšou formou je príležitostná pomoc poskytovaná susedom. Táto kategória tiež zahŕňa poskytovanie ustajnenia pre hospodárske zvieratá a hlavne pre ošípané a hydinu, chov hospodárskych zvierat na základe poplatkov (obzvlášť výkrm). Ustajnenie môže byť poskytované pre hospodárske zvieratá, ktoré vlastní iný farmár, alebo hospodárske zvieratá môžu byť vlastníctvom priemyselného podniku, obvykle dodávateľa (napríklad výrobca krmovín alebo obchodník s krmovinami) alebo nákupcu (napríklad bitúnok),
 - vo forme viac alebo menej autonómneho spoločného strojového parku, ktorý predstavuje systematickú formu vzájomnej pomoci medzi susedmi. Vysoké náklady na stroje a ich nízka miera využitia vedie podniky, ktoré vlastní také stroje, k tomu, aby vytvárali strojové parky, ktoré sú dané k dispozícii iným podnikom, doplnené potrebnými pracovníkmi. Farmári čoraz viac získavajú svoj hlavný poľnohospodársky príjem zo zmluvnej práce na účet osôb, pre ktoré poľnohospodárstvo nie je viac ako druhotnou činnosťou a ktorí sú v niektorých prípadoch iba vlastníckmi pôdy,
 - poľnohospodárske strojové družstvá¹¹. Sú to veľké družstvá s platenými zamestnancami; pripomínajú špecializovaných zmluvných dodávateľov;
- c) podniky zapojené do nasledujúcej etapy výroby, ktoré zberajú ovocie alebo zeleninu, ktoré potom samy spracovávajú (napríklad konzervárne, ktoré konzervujú hrášok na základe zmlúv);
 - d) podniky zapojené do predošlej etapy výroby. Zahŕňajú podniky obchodujúce s poľnohospodárskymi strojmi, ktoré vykonávajú zmluvnú prácu. I keď sa iné prípady z hľadiska EÚP môžu javiť ako vysoko nepravdepodobné, teoreticky je možné, že výrobcovia pesticídov aplikujú výrobok sami. Ak sa to však robí pomocou najmodernejších postupov, nie je nutné vykonávať zmluvnú prácu v etape poľnohospodárskej výroby a určite nie vtedy, ak prácu pravidelne nevykonáva farmár (napríklad letecký postrek parazitov).

¹¹ Zariadenie a stroje patria družstvu, na rozdiel od strojových parkov, ktoré sú vo všeobecnosti vlastníctvom jednotlivých podnikov.

- 1.85. V prípadoch, v ktorých sa musí rozhodovať, či by sa činnosť mala spracovávať ako zmluvná práca (to znamená práca, ktorú by v kontexte procesu poľnohospodárskej výroby obvykle vykonávali poľnohospodárske podniky samotné), by bolo treba pamätať na to, že nielen charakter činnosti, ale aj špecifický kontext, v ktorom sa vykonáva, to znamená „proces poľnohospodárskej výroby“, je dôležitý.

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .21
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)

- 1.86. Chov hospodárskych zvierat na farmách za odmenu (poskytnutie pôdy za hospodárske zvieratá) je zmluvnou prácou v poľnohospodárstve, pretože je súčasťou procesu poľnohospodárskej výroby. Táto položka však nezahŕňa súkromný chov jazdeckých koní a starostlivosť o ne, pretože tieto činnosti nepredstavujú výrobu tovaru, ale skutočnú službu v zmysle →₁ ESA 2010 ← (sekcia R NACE Rev. 2).

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 1.87. Typ odmeny za prácu vyplácanej osobám, ktoré vykonávajú zmluvnú prácu, nie je dôležitý. Nemusí to byť pevná odmena (to znamená mzda v presnom zmysle slova); odmena môže mať formu podielu na zisku alebo kombinovanú podobu (napríklad farmár, ktorý vykrmuje teľatá za odmenu celkove dostane pevnú čiastku za každé zviera plus podiel na čistom zisku). Odmena tiež môže nadobudnúť podobu presne stanoveného podielu na produkcii.
- 1.88. Napriek tomu musia prácu vždy vykonávať nezávislé podniky: práca vykonávaná platenými zamestnancami podniku nespadá do tejto kategórie. Z hľadiska podniku predstavuje odmena za takú prácu (napríklad prácu, ktorú vykonáva platený pastier) mzdové náklady a objavuje sa pod položkou „mzda“. Naopak, práca, ktorú vykonáva podnik, ktorý sa zaoberá dojením na základe zmluvy pre iné poľnohospodárske podniky, sa zaznamenáva v EÚP jednak ako produkcia (predaj služieb) z hľadiska zmluvného dodávateľa a ako medzispotreba (nákup služieb) z hľadiska poľnohospodárskeho podniku.

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .22

- d) Skupina 01.7: Lov, odchyt a súvisiace služby

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .23

- 1.89. Táto skupina činností zahŕňa tieto činnosti: i) lov a odchyt na komerčné účely; ii) odchyt zvierat (mŕtvych alebo živých) s cieľom získať mäso, kožušinu alebo kožu, alebo na výskumné účely, pre zoologické záhrady alebo na využitie ako domové zvieratá; iii) spracovávanie kožušín, koží plazov alebo vtákov pochádzajúcich z lovu alebo odchytu. Je potrebné poznamenať, že produkcia koží a peria z bitúnkov a poľovníctvo vykonávané ako športová alebo oddychová činnosť nie sú zaradené ako charakteristické činnosti odvetvia poľnohospodárstva. Okrem toho skupina „poľovníctvo“ nezahŕňa chov zveri na farmách, čo by sa mohlo zaznamenávať ako súčasť triedy 01.49 „Chov iných zvierat“.

↓ 138/2004

5. *Rozpor medzi odvetvím poľnohospodárstva EÚP a odborom poľnohospodárstva ústredného rámca národných účtov*

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.4
písm. dd) (prispôsobené)

- 1.90. Odvetvie poľnohospodárstva na účely EÚP definované v bodoch 1.62. až 1.65. sa líši v niektorých aspektoch od odvetvia poľnohospodárstva definovaného na účely národných účtov. Rozdiely sa týkajú charakteristických činností aj jednotiek. Možno ich zhrnúť takto:

Odvetvie poľnohospodárstva v EÚP = odvetvie poľnohospodárstva v NÚ (divízia 01 NACE Rev. 2)

- výroba jednotiek poskytujúcich súvisiace poľnohospodárske služby iné ako zmluvnú prácu v poľnohospodárstve (napríklad prevádzkovanie zavlažovacích systémov)
- jednotky, pre ktoré poľnohospodárska činnosť predstavuje výlučne voľnočasovú činnosť a ktoré sú zahrnuté v národných účtoch, pozri ESA 2010, bod 3.08
- + výroba jednotiek vyrábajúcich víno a olivový olej [výlučne s použitím hrozna a olív vypestovaných tou istou jednotkou (skupina výrobcov, družstvá atď.)]
- + oddeliteľné vedľajšie poľnohospodárske činnosti jednotiek, ktorých hlavnou činnosťou nie je poľnohospodárstvo (pozri bod 1.18).

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.1 písm. a)

II. TRANSAKCIE S VÝROBKAMI

- 2.001. Transakcie s výrobkami poskytujú evidenciu o pôvode a použití výrobkov. Výrobky sú tovary a služby vytvorené v medziach výroby. Hlavnými kategóriami transakcií s výrobkami, ktoré definuje →₁ ESA 2010 ←, sú: produkcia, medzispotreba, výdaje na finálnu spotrebu, skutočná finálna spotreba, tvorba hrubého kapitálu, vývozy tovarov a služieb a dovozy tovarov a služieb.

- 2.002. Ako už bolo uvedené v bodoch 1.40. a 1.41., v EÚP sa berie do úvahy iba celková produkcia, medzispotreba a tvorba hrubého kapitálu. Vo výrobnom účte sa celková produkcia zaznamenáva ako zdroj a medzispotreba ako použitie. Tvorba hrubého kapitálu sa zaznamenáva ako použitie (zmena v aktívach) v kapitálovom účte.

A. VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ

1. *Referenčné obdobie*

- 2.003. Referenčné obdobie pre EÚP je kalendárny rok.

2. *Jednotky*

a) *Množstvá*

2.004. Množstvá by sa všeobecne mali vykazovať v 1 000 t (pre hroznový mušt a víno v 10 000 hl) na jedno desatinné miesto. Pre zvieratá sa používa živá hmotnosť.

b) *Ceny*

2.005. V EÚP by sa ceny mali uvádzať za 1 tonu (za 10 hl pre víno a hroznový mušt).

↓ 2022/590 článok 1.4 a príloha I.3

2.006. V EÚP sa ceny zaznamenávajú buď zaokrúhlené na najbližšie celé číslo, alebo upravené na jedno alebo dve desatinné miesta, v závislosti od štatistickej spoľahlivosti dostupných údajov o cenách. Na zostavenie EÚP sú potrebné príslušné cenové informácie o vstupoch a produkcii.

↓ 138/2004

c) *Hodnoty*

2.007. Hodnoty by sa mali vykazovať v miliónoch jednotiek národnej meny.

3. *Čas zaznamenávania*

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5 písm. a) (prispôsobené)

2.008. V ESA 2010 (body 1.101 až 1.105) sa zaznamenávajú toky (najmä transakcie s produktmi a rozdeľovacie transakcie) na aktuálnej báze, inými slovami v čase, keď je ekonomická hodnota, splatná suma alebo pohľadávka vytvorená, transformovaná alebo keď zanikne, a nie v čase, keď sa platba skutočne realizuje.

↓ 138/2004

a) *Produkcia*

2.009. Produkcia by sa mala oceňovať a zaznamenávať v čase, keď je vytváraná. Preto sa zaznamenáva, keď je vyrobená, a nie keď za ňu zaplatí kupujúci.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5 písm. b) (prispôsobené)

2.010. V ESA 2010 sa výroba považuje za nepretržitý proces, v ktorom sú výrobky a služby premieňané na iné výrobky a služby. Tento proces sa môže uskutočňovať v priebehu rôzne dlhých období v závislosti od produktov a tieto obdobia môžu presiahnuť účtovné obdobie. Táto charakteristika výroby spojená so zásadou časového rozlíšenia má preto za následok zaznamenávanie produkcie vo forme nedokončenej výroby. Preto podľa ESA 2010 (bod 3.54) sa produkcia poľnohospodárskych produktov zaznamenáva priebežne počas celého obdobia výroby (a nie iba v čase zberu úrody alebo zabitia zvierat). Rastúce plodiny, drevo na pni a populácie rýb alebo zvierat chovaných na potravinárske účely sa počas procesu považujú za zásoby

nedokončenej výroby a po dokončení procesu sa transformujú do zásob hotových výrobkov. Do produkcie sa nezahŕňajú zmeny nekultivovaných biologických zdrojov, napríklad rast voľne žijúcich zvierat, vtákov, rýb alebo prirodzený rast lesov, ale sa zahŕňajú úlovky voľne žijúcich zvierat, vtákov, rýb.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. c)

- 2.011. Zaznamenávanie produkcie ako nedokončenej výroby je jednak žiaduce a jednak nevyhnutné pre ekonomickú analýzu, ak k výrobnému procesu dochádza počas obdobia, ktoré presahuje účtovné obdobie. To umožňuje, aby sa zachovávala zhoda medzi zaznamenávaním nákladov a zaznamenávaním produkcie s cieľom získať zmysluplné údaje o pridanej hodnote. Keďže EÚP sa zostavujú na základe kalendárneho roka, môže sa predpokladať, že nedokončená výroba sa zaznamenáva iba v prípade výrobkov, ktorých výrobný proces nebol dokončený na konci kalendárneho roka (ale aj v prípadoch, kde sa všeobecná cenová úroveň počas účtovného obdobia veľmi rýchlo mení).

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.5 písm. d)
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha I.5 písm. e)

- 2.012. Pre poľnohospodársku výrobu, ktorej výrobný cyklus je kratší ako účtovné obdobie, by však bolo zbytočné zaznamenávať produkciu ako rozpracovanosť. Zaznamenávanie produkcie v etape hotového výrobku, to znamená pri úrode (pre rastlinnú výrobu), v skutočnosti umožňuje, aby sa zachovával primeraný stupeň zhody medzi ňou a výrobnými nákladmi. To platí pre väčšinu celkovej poľnohospodárskej produkcie, ktorej výrobný cyklus trvá menej ako rok. Nie je ani potrebné zaznamenávať rastlinnú výrobu s krátkym cyklom, ktorej výrobný proces presiahne do druhého kalendárneho roka, ako rozpracovanosť (pozri bod 2.173). V týchto prípadoch sa rastúce plodiny nepovažujú za rozpracované zásoby.
- 2.013. V praxi sa metóda zaznamenávania vo forme rozpracovanosti týka iba produktov s dlhým výrobným cyklom. K takým produktom patria najmä hospodárske zvieratá, výrobky rastlinného pôvodu, ako je napríklad víno (ktorého dozrievanie je neoddeliteľnou súčasťou výrobného procesu) a porasty. Obvyklý cenový trend v Európskej únii v skutočnosti nie je veľmi zreteľný a nemal by byť dôvodom pre zaznamenávanie určitých výrobkov ako rozpracovaných (i keď vo výnimočných prípadoch by k tomu mohlo dôjsť, pozri bod 2.173).
- 2.014. Ak sa výrobky s dlhým výrobným cyklom, ktoré boli zaznamenané ako rozpracované, pozberajú (rastlinná výroba) alebo zabijú (zvieratá), výrobný proces je ukončený a rozpracovanosť je transformovaná do zásob hotových výrobkov pripravených na predaj alebo na použitie na iné účely. →₁ Počas výrobného procesu je možné hodnotu, ktorá má byť zaznamenaná každý rok ako produkcia v rámci nedokončenej práce, získať rozdelením očakávanej hodnoty hotového výrobku v pomere k realizovaným nákladom v každom období (SNA 2008, bod 6.112). ←
- 2.015. Zvieratá: živočíšna výroba obvykle vyžaduje určitý časový úsek, ktorý môže trvať niekoľko účtovných období, predtým, ako bude proces ukončený. Od času narodenia

je možné a tiež vhodné zaznamenávať účtovný zápis pre každú výrobnú etapu, to znamená pre každú vekovú skupinu jednotlivých zvierat (časť výrobného procesu pred narodením však nie je možné zaznamenávať, pretože sa nedá oddeliť od služieb spotrebovaných pri odchove rodičovského zvierat'a).

- 2.016. Výrobný proces pre ťažné zvieratá je formálne ukončený pri ich narodení; od toho času sú zaznamenávané ako základné prostriedky. Zvieratá, samozrejme, nie sú pripravené na ich zamýšľané použitie, ale individuálne odchýlky sú také, že akýkoľvek výber pevne stanoveného veku pre všetky prípady by bol veľmi subjektívny. Moment narodenia bol zvolený z praktických dôvodov hlavne preto, že následné použitie je stanovené už v tejto etape.
- 2.017. Toto vždy neplatí pre hovädzí dobytok, ošípané, ovce a iné hospodárske zvieratá, ktoré môžu byť odchovávané na chovné účely alebo na zabitie. ➔ Ak je možné rozlišovať medzi mladými zvieratami podľa ich budúceho použitia, zvieratá určené na použitie ako výrobné faktory by mali byť zaznamenávané ako THFK hneď od ich narodenia (THFK vo vlastnej rézii, ktorá sa zaznamenáva v čase výroby), to znamená považujú sa za nedokončenú výrobu a ich rast sa zaznamenáva ako produkcia, pozri ESA 2010, bod 3.134). ◀ Inak, zvieratá sú zaradené do zásob ako rozpracované, až kým nedospejú, a samotné sa používajú ako výrobné faktory (napríklad ako dojnice, na chov alebo na iné úžitkové účely, ako je napríklad produkcia vlny). Potom sú zaznamenávané ako fixný kapitál. Zvieratá, ktoré boli odstránené z plemenných stád pred zabitím, by sa tiež mali zaznamenávať ako zásoby a nie ako základné prostriedky.
- 2.018. Výroba kurčiat sa spracováva osobitne, ak trvá dve referenčné obdobia. Vajcia, ktoré sa liahnu v inkubátoroch na konci obdobia, sa považujú za celkovú produkciu kurčiat a zaznamenávajú sa v EÚP pod celkovou produkciou hydiny (vo forme rozpracovanosti) (pozri bod 2.048).
- 2.019. Víno: celková produkcia by sa mala zaznamenávať ako rozpracované, pretože jeho dozrievanie tvorí súčasť výrobného procesu a môže trvať niekoľko účtovných období. Podobne kvasenie hroznového muštu, ktorý, i keď už nie je surovým muštom, zatiaľ nie je ani vínom, sa spracováva na konci účtovného obdobia rovnakým spôsobom ako násadové vajcia v inkubátoroch a vykazuje sa v EÚP ako víno vo forme rozpracovanosti.
- 2.020. Aktíva pestované na vysadených plochách: tovary určené pre THFK (iné ako hospodárske zvieratá) ako napríklad vysadené plochy, ktoré opakovane poskytujú produkty, by mali byť zaznamenávané ako THFK v čase výroby príslušných aktív.
- b) Medzis potreba
- 2.021. Tovary a služby by sa mali zaznamenávať v čase, keď vstupujú do výrobného procesu, to znamená keď sú skutočne spotrebovávané, a nie vtedy, keď sa kupujú alebo sú prijaté na sklad.
- 2.022. Spotreba tovarov za dané referenčné obdobie v praxi zodpovedá nákupu alebo nadobudnutiu tovarov plus počiatočné zásoby a mínus konečné zásoby na konci obdobia¹².
- 2.023. Služby sa zaznamenávajú v čase nákupu. Keďže služby nie je možné uskladniť, čas nákupu je tiež časom spotreby.

¹²

Pozri body 2029, 2030 a 2031 kvôli času, v ktorom sa zásoby zaznamenávajú.

2.024. Výnimkou z tohto pravidla sú tieto služby:

- služby spojené s nákupom tovaru ako napríklad obchodné a dopravné služby sa zaznamenávajú ako medzispotreba v čase spotreby príslušných tovarov (pozri bod 2.112),
- služby, ktoré sa považujú za trvalé, ako sú napríklad poisťovacie služby. Zaznamenávajú sa pomerným dielom na konci referenčného obdobia podľa podielu platby splatnej za príslušný rok alebo časť roka. Preto zaznamenané čiastky nemusia nutne zodpovedať poistnému zaplatenému v príslušnom období.

c) Tvorba hrubého fixného kapitálu

2.025. THFK sa zaznamenáva v čase prevodu vlastníctva príslušného základného majetku na jednotku, ktorá ich zamýšľa používať na výrobné účely. Napriek tomu sú dve výnimky z tejto zásady: po prvé, základné prostriedky nadobudnuté prostredníctvom finančného leasingu sú zaznamenávané ako keby sa používateľ stal vlastníkom, keď používateľ dostal tovary k dispozícii do užívania (pozri bod 2.123). Po druhé, vlastný THFK sa zaznamenáva v čase výroby príslušných základných prostriedkov (okrem hovädzieho dobytku, ošípaných, oviec a iných hospodárskych zvierat, ktorých budúce použitie nie je možné jasne definovať, pretože tieto zvieratá sú zaradené do zásob ako rozpracované, pozri bod 2.017).

2.026. Podobne v prípade zakladania sádov a viníc (investičný majetok vyrábaný na vlastný účet), ak všetka potrebná práca nebola ukončená do konca účtovného obdobia, hodnota spotrebovaných materiálov a poskytnutých služieb za referenčný rok sa zaznamenáva ako THFK na konci obdobia.

2.027. Nákupy a predaje pôdy, ako aj pridružené náklady sa zaznamenávajú v čase prevodu vlastníctva. Čisté nadobudnutie pôdy však nie je zahrnuté do THFK, pretože pôda je nevýrobné aktívum. Čisté nadobudnutie pôdy (a iných nevýrobných hmotných aktív) sa zaznamenáva na kapitálovom účte (akvizície účtu nefinančných aktív).

d) Zmeny zásob

2.028. Zmeny zásob zodpovedajú rozdielu medzi tovarmi zapísanými do zásob a tovarmi odpísanými zo zásob za referenčné obdobie.

2.029. Tovary zapísané do zásob sú buď tovary určené na spotrebu vo výrobnom procese neskôr (vstupné zásoby), v takom prípade sú zaznamenávané v čase prevodu vlastníctva, alebo inak sú to tovary z odvetvia samotného na budúce použitie, napríklad prostredníctvom predaja alebo prevodom do fixného kapitálu jednotky (výstupné zásoby). V takom prípade sa zaznamenávajú ako zásoby, keď je ich výroba ukončená.

2.030. V prípade polotovarov z odvetvia (zaznamenaných ako rozpracované) sa hodnota spotrebovaných materiálov a poskytnutých služieb za referenčné obdobie tiež zaznamenáva ako zásoby na konci tohto obdobia (okrem plodín na koreni s krátkym cyklom, pozri bod 2.012); v dôsledku toho časť materiálov spotrebovaných a služieb poskytnutých počas referenčného obdobia má byť spotrebovaná bez vyrovnávacieho zvýšenia hodnoty zásob).

2.031. Tovary odpísané zo zásob sú, v prípade vstupných zásob, tovary vstupujúce do výrobného procesu alebo, v prípade výstupných zásob, tovary odchádzajúce z odvetvia, aby boli predané alebo slúžili na nejaký iný účel. V prvom prípade sú tovary odpočítané zo zásob odvetvia v čase ich skutočnej medzispotreby vo

výrobnom procese; v druhom prípade sa odpočítavajú zo zásob v čase ich predaja alebo iného použitia.

B. PRODUKCIA

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. f) (prispôsobené)

(pozri ESA 2010, body 3.07. až 3.54)

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)

1. *Všeobecné poznámky o pojme produkcia v →₁ ESA 2010 ← a EÚP*

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. g)

2.032. Produkcia je súhrn produktov vytvorených počas účtovného obdobia (ESA 2010, bod 3.14). Je dôležité zachovať rozdiel medzi pojmom „produkcia“ a pojmom „výroba“, zatiaľ čo produkcia označuje výsledné výrobky a služby, výroba označuje proces.

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)
→₂ Korigendum Ú. V EÚ L 108,
7.4.2022, s. 69
→₃ 2019/280 článok 1 a príloha
I.5 písm. h)
→₄ 2019/280 článok 1 a príloha
I.5 písm. i)

2.033. Podľa →₁ ESA 2010 ← produkcia tiež zahŕňa i) tovary a služby, ktoré dodáva jedna miestna JHČ druhej patriacej k tej istej inštitucionálnej jednotke, ii) tovary, ktoré vyrobila jedna miestna JHČ a na konci účtovného obdobia, v ktorom boli vyrobené, sú ešte vždy v zásobách, bez ohľadu na to, na aký účel sú následne určené. Tovary a služby, ktoré vyrobila a spotrebovala počas toho istého účtovného obdobia tá istá miestna JHČ, sa však nezaznamenávajú oddelene. →₃ Nezaznamenávajú sa preto ako súčasť produkcie ani ako medzispotreba tejto miestnej KAU. ←

2.034. Pojem produkcie používaný v EÚP, ktorý sa vzťahuje k pojmu „celková produkcia“, je založený na úprave →₁ ESA 2010 ←, nakoľko určité poľnohospodárske tovary a služby vyrobené a spotrebované počas toho istého účtovného obdobia v tej istej poľnohospodárskej jednotke sú zaznamenávané v produkcii celkovej poľnohospodárskej činnosti. Kritériá na určenie týchto tovarov a služieb pre zaradenie od produkcie odvetvia poľnohospodárstva sú ustanovené v bode 2.055. Rozdiel medzi →₁ ESA 2010 ← a metódou prijatou v EÚP je reprezentovaný týmito prvkami vnútrojednotkovej spotreby, ktorej hodnota je zahrnutá do produkcie aj do výrobnnej medzispotreby. Pridaná hodnota tak zostáva rovnaká bez ohľadu na to, ktorá metóda sa použije.

2.035. Ako sa uvádza v bode 1.34., táto úprava pravidiel ESA 2010 vychádza z osobitného charakteru poľnohospodárskej činnosti a poľnohospodárskeho podniku (ako miestnej JHČ). Okrem toho umožňuje:

- zdokonalit' hospodársku analýzu poľnohospodárskych účtov, obzvlášť definíciu technických koeficientov a sadzieb pridanej hodnoty (pomer medzi produkciou a medzispotrebou),
- zdokonalit' porovnanie technických koeficientov a sadzieb pridanej hodnoty medzi pododborami hospodárskej činnosti a krajinami. V skutočnosti produkcia spotrebovaná v jednotke je obmedzená hlavne na niekoľko konkrétnych produktov (ako sú napríklad obilniny, bielkovinové a olejnaté plodiny, krmoviny a mlieko na kŕmenie hospodárskych zvierat) a miery vnútrojednotkovej spotreby sa značne líšia v závislosti od hospodárskeho odboru a krajiny,
- posilniť zhodu medzi výrobou, tvorbou príjmu a podnikateľskými príjmovými účtami: potrebná zhoda medzi transakciami s výrobkami (produkcia, medzispotreba atď.) a distribučnými transakciami (mzdy zamestnancov, dotácie, dane, prenájom, úrok atď.) bola posilnená od reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky v roku 1992, v ktorej dotácie (niektoré z nich sa týkajú produktov vnútrojednotkovej spotreby) v súčasnosti hrajú dôležitú úlohu v tvorbe a vývoji poľnohospodárskeho príjmu.

2.036. ➔₄ Pravidlo prijaté v EÚP, i keď nebolo navrhnuté v systéme ESA 2010, je stanovené systémom SNA vzhľadom na osobitný charakter poľnohospodárstva a metodickou príručkou FAO¹³. ⬅ Napokon umožňuje podstatne znížiť rozdiel medzi zisťovaniami produkcie prameniacimi z výberu základnej jednotky (miestna JHČ alebo jednotka homogénnej produkcie).

2. *Produkcia poľnohospodárskej činnosti: množstvá*

2.037. V spracovaní EÚP je produkcia postupne špecifikovaná na množstvá.

Schematické zastúpenie zdrojov a použitia poľnohospodárskych výrobkov

Hrubá produkcia (1q)							Počiatočné zásoby (IS) (4q)
Straty (2q)	Použiteľná produkcia (3q)						
Celkové disponibilné zdroje (5q)							
Vnútrojednotková spotreba (6q)	Spracovanie podľa výrobcov (7q)	Vlastná konečná spotreba (8q)	Celkový predaj (9q)	S (*) (10q)	Konečné zásoby (FS) (11q)		
					FS – IS (**) (12q)		

(*) S = Vlastný vyrobený investičný majetok.

(**) FS – IS = Zmena zásob. V uvedenom diagrame sa predpokladá, že konečné zásoby sú väčšie ako počiatočné zásoby.

2.038. V závislosti od toho, či porovnávací údaje o úrode zahŕňajú zberové straty, straty pri žatve a straty na farme, alebo nie, východiskom pre túto postupnú kalkuláciu je buď:

- hrubá produkcia (1 q) alebo
- použiteľná produkcia (3 q).

¹³ FAO (1996) Systém ➔₂ ekonomických účtov ⬅ pre potravinárstvo a poľnohospodárstvo, Spojené národy, Rím.

a) Hrubá výroba

Hrubá výroba: (1 q)

- 2.039. To je východisko pre krajiny, ktorých úradná štatistika o úrode zahŕňa straty. V súlade s pojmom odvetvia je potrebné zisťovať všetky výrobky poľnohospodárskych činností poľnohospodárskych jednotiek v odvetví (tak ako je uvedené v bodoch 1.62. a 1.63.). V súlade so zvyklosťou prijatou v bode 1.31. (že produkcia druhotných poľnohospodárskych činností nepoľnohospodárskych jednotiek neexistuje, pretože sa všetky poľnohospodárske činnosti považujú za oddeliteľné, a preto tvoria hlavnú činnosť ich vlastnej miestnej poľnohospodárskej JHČ) sa musí zaznamenávať celková poľnohospodárska produkcia, okrem tej, ktorú vyprodukujú jednotky, pre ktoré poľnohospodárska činnosť predstavuje výlučne záujmovú činnosť (pozri bod 1.24.).

b) Straty

Straty (2 q)

- 2.040. Tento pojem sa vzťahuje k opakujúcim sa stratám tovarov v zásobách (pozri bod 2.041.). Zahŕňajú zberové straty, straty pri žatve a iné straty na farmách (v dôsledku charakteru produktov, ktoré podliehajú skaze, vplyvov počasia, ako napríklad mrazu, sucha atď.). Nemali by tu byť zahrnuté straty, ku ktorým dochádza počas rôznych etáp odbytu, to znamená počas dopravy z farmy, počas skladovania u obchodníkov a počas spracovania alebo úpravy v spracovateľskom priemysle. Naopak, mali by tu tiež byť zaradené výrobky, ktoré výrobcovia ponúknu na predaj, ale nepredávajú sa, a preto sa pokazia (najmä ovocie a zelenina).

Druhy strát

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. j)

- 2.041. Podľa ESA 2010 existujú tri druhy strát, ktoré môžu výrobcovia utrpieť: opakované straty zásob (ESA 2010, bod 3.147), mimoriadne straty zásob (ESA 2010, bod 6.13e) a straty spôsobené živelnými pohromami (ESA 2010, body 6.08 a 6.09).

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 212/2008 článok 1 a príloha .1

Zaznamenávanie troch druhov strát

- 2.042. Pre zaznamenávanie strát tovarov v zásobách treba rozlišovať medzi opakovanými stratami na jednej strane a výnimočnými a katastrofickými stratami na strane druhej. Zaznamenávanie strát však tiež závisí od metódy kalkulácie produkcie a typu základného štatistického materiálu každej krajiny.
- 2.043. Ak sa produkcia vypočítava z údajov o počiatočných a konečných zásobách, predaji a možných iných použití (ako sú napríklad vlastný vytvorený investičný majetok), opakované straty sú už odpočítané od zmien zásob a ich zaznamenanie po ďalší raz pod položkou „straty“ by viedlo k dvojnásobnému započítavaniu. Naopak, ak kalkulácia produkcie nevychádza zo zásob, ale namiesto toho z podloženej kalkulácie, ako sú napríklad údaje o skutočnej pôrodnosti, mali by sa zaznamenávať opakujúce sa straty počas výroby v príslušnom referenčnom období, ako aj straty

zvierat dovezených na odchov alebo výkrm alebo narodených počas predošlých období.

2.044. Výnimočné a katastrofické straty tovarov v zásobách sa musia zaznamenávať na kumulatívnych účtoch, obzvlášť na účte „iné zmeny v objeme aktív“. Produkcia preto zahŕňa plnú hodnotu týchto strát.

2.045. Straty (či opakované, výnimočné alebo katastrofické) základného majetku (ako sú dojnice, plemenné zvieratá atď.) by mali byť zaznamenávané na účte „iné zmeny v objeme aktív“. Nemajú žiaden dopad na hodnotu produkcie. Je potrebné poznamenať, že straty postihujúce porasty, ktoré už rodia, musia byť zaznamenávané buď ako „spotreba fixného kapitálu“, alebo ako „iné zmeny v objeme aktív“, v závislosti od druhu straty.

c) Použiteľná produkcia

Použiteľná produkcia: (3 q) = (1 q) mínus (2 q) = hrubá produkcia mínus straty (na úrovni výrobcu)

2.046. Toto je prvá položka, ktorú majú zaznamenávať krajiny, ktorých referenčná štatistika o úrode nezahŕňa straty. Predstavuje použiteľnú produkciu referenčného obdobia, ktorá sa môže buď predať, použiť ako investičný majetok, môžu ju spracovať výrobcovia samotní, môže sa spotrebovať v ich domácnosti, uskladniť, prípadne použiť ako vlastný vytvorený investičný majetok.

d) Počiatočné zásoby

Počiatočné zásoby (4 q)

2.047. Predstavujú hotové alebo rozpracované zásoby vlastných výrobkov nachádzajúcich sa v poľnohospodárskych podnikoch (to znamená vo vlastníctve výrobcov) na začiatku referenčného obdobia. Preto by sa tu nemali zaznamenávať zásoby v rôznych etapách odbytu a intervenčné zásoby (pozri bod 2.202. a ďalšie týkajúce sa zaobchádzania s hospodárskymi zvieratami).

2.048. Počiatočné zásoby „hydiny“ by mali tiež zahŕňať násadové vajcia v inkubátoroch na začiatku referenčného obdobia, pretože sa považujú za rozpracované hydínové výrobky (pozri bod 2.018.).

e) Celkové disponibilné zdroje

Celkové disponibilné zdroje: (5 q) = použiteľná produkcia plus počiatočné zásoby (3 q plus 4 q)

f) Vnútrojednotková spotreba

Vnútrojednotková spotreba: (6 q)

2.049. Pod položkou zaznamenanú vnútrojednotkovú spotrebu sú výrobky, ktoré vyrobila poľnohospodárska jednotka (miestna JHČ) a použila ako vstupy do výrobného procesu v tom istom účtovnom období.

2.050. Všetky poľnohospodárske výrobky (okrem hospodárskych zvierat; pozri body 2.067. a 2.209.), ktoré predá poľnohospodárska jednotka iným výrobným jednotkám, sa musia zaznamenávať ako predaj a potom ako medzispotreba. Patria sem tovary podliehajúce úprave a spracovaniu a ich vedľajšie produkty (napríklad spätná dodávka odstredeného mlieka, otruby, výlisky, rezky a skrojky cukrovej repy, ako aj spätná dodávka semien po spracovaní).

Klasifikácia vnútrojednotkovej spotreby

2.051. Vnútropodniková spotreba môže byť špecifikovaná podľa použitia príslušných produktov:

2.052. Produkty spotrebované v odvetví tou istou poľnohospodárskou činnosťou (to znamená rovnaká trieda činnosti, na štvorciferné úrovni →₁ NACE Rev. 2 ←):

- osivo (pre obilniny, zeleninu, kvety atď.): opätovne použité pre rovnakú plodinu;
- hrozno a hroznový mušt: použité vo výrobe vína;
- olivy: použité vo výrobe oleja;
- mlieko: použité v krmive pre hospodárske zvieratá.

2.053. Produkty spotrebované v odvetví odlišnou poľnohospodárskou činnosťou (to znamená inou triedou činnosti, na štvorciferné úrovni →₁ NACE Rev. 2 ←).

Sú to hlavne plodiny použité v krmive pre zvieratá, ale tiež vedľajšie produkty živočíšneho pôvodu použité vo výrobnom procese inej činnosti (kal a hnoj použité ako melioračné prvky pre rastlinnú výrobu). Plodiny použité v krmive pre zvieratá môžu byť zaradené podľa stupňa, do akého sa bežne predávajú (ktorý sa odhaduje všeobecne):

- bežne predajné produkty na krmivo pre zvieratá: obilniny (pšenica, raž, jačmeň, ovos, kukurica, cirok, ryža a iné obilniny); bielkovinové plodiny; zemiaky; olejniný (semeno repky olejnej, semeno slnečnice, sójové bôby a iné olejniný),
- bežne nepredajné produkty na krmivo pre zvieratá:
 - jednoročné krmoviny: koreňové plodiny (cukrová repa, krmná repa, kvaka, krmná okrúhlica, krmná mrkva, krmný kel/kučeravý kel a iné koreňové plodiny); krmná kukurica a iné zelené krmivo (zelené, sušené alebo konzervované),
 - viacročné krmoviny: trvalé a dočasné krmoviny pochádzajúce z ekonomickej činnosti (zelené, sušené alebo konzervované),
 - vedľajšie produkty krmovín (slama, plevy, listy rastlín a vrcholky a iné vedľajšie produkty krmovín).

Definícia vnútrojednotkovej spotreby, ktorá má byť zahrnutá do produkcie odvetvia

2.054. Poľnohospodárske výrobky, ktoré prechádzajú vnútropodnikovou spotrebou, nie sú zahrnuté do zisťovania produkcie odvetvia, pokiaľ nespĺňajú určité kritériá. Stanovenie reštriktívnych kritérií na zaznamenávanie vnútrojednotkovej spotreby spĺňa dve požiadavky: po prvé metodickú, keďže po odklonení sa od litery pravidla ESA 2010 vyvstala potreba dodržiavať ho v jeho duchu (zahrnutím dvoch oddelených činností); po druhé praktickú, pretože kritériá, ktoré mali byť vypracované, mali slúžiť ako presný a porovnateľný rámec, na definovanie ktorého sa musela zaznamenávať vnútrojednotková spotreba, aby bola táto metóda zisťovania produkcie uskutočniteľná.

2.055. Sú to tieto kritériá:

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .25

1. Tieto dve vykonávané činnosti by mali spadať pod rôzne štvormiestne úrovne NACE rev. 2 (Divízia 01: Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace). Uplatňovanie tohto kritéria tak vylučuje napríklad oceňovanie osiva vyrobeného a použitého v tom istom podniku na pestovanie plodín (počas toho istého účtovného obdobia).

↓ 138/2004 (prispôsobené)

2. Poľnohospodársky výrobok by mal mať preukaznú hospodársku hodnotu pre preukazný počet farmárov.
 3. Údaje o cenách a množstvách musia byť dostupné bez prílišných ťažkostí. Toto kritérium sa pri niektorých nepredajných produktoch ťažko spĺňa.
- 2.056. V súlade s definíciou kritérií výberu pre zaradenie výrobkov vnútro podnikovej spotreby do zisťovania produkcie (pozri bod 2.055.) majú byť iba rastlinné výrobky používané v krmive pre zvieratá (predajné alebo nepredajné) zaznamenávané v poľnohospodárskej produkcii odvetvia.
- 2.057. Ak sa tieto výrobky zaznamenávajú v produkcii odvetvia, musia sa tiež zaznamenávať ako medzispotreba, rešpektujúc tým zásadu, že sa berú do úvahy celkové množstvá vyrobené a potom použité pre inú výrobnú činnosť počas referenčného roka (pozri bod 2.055). Ak zmena z produkcie na medzispotrebu trvá dlhšie ako príslušný referenčný rok, potom by sa zodpovedajúce množstvá produkcie mali zaznamenávať ako „konečné zásoby“ príslušného výrobku počas referenčného roka.
- 2.058. Vedľajšie výrobky živočíšnej výroby sú vylúčené z vnútrojednotkovej spotreby pre praktické ťažkosti spojené s nedostupnosťou údajov o množstvách a obzvlášť o cenách.
- g) Spracovanie podľa výrobcov
- Spracovanie podľa výrobcov (7 q)

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. k) (prispôsobené)

- 2.059. V položke spracovanie výrobcami sa zaznamenávajú množstvá, ktoré poľnohospodárski výrobcovia vyrobili na ďalšie spracovanie (napríklad mlieko spracované na výrobu masla alebo syra, jablká spracované na výrobu jablkovej šťavy alebo muštu), ale iba v rámci spracovateľských činností, ktoré sú oddeliteľné od hlavnej poľnohospodárskej činnosti (na základe účtovných dokumentov, pozri bod 1.26). Mali by sa zaznamenávať iba suroviny (napríklad surové mlieko, jablká), a nie spracované výrobky, ktoré z nich boli vyrobené (napríklad maslo, jablková šťava a mušt). Inými slovami, v tejto položke sa nezohľadňuje práca vložená do spracovania poľnohospodárskych výrobkov.

↓ 138/2004 (prispôsobené) → ₁ 212/2008 článok 1 a príloha .26
--

2.060. Ak sú tieto spracovateľské činnosti neoddeliteľnými nepoľnohospodárskymi činnosťami, produkt týchto spracovateľských činností je zaznamenaný v hodnote produkcie odvetvia poľnohospodárstva (pozri bod 1.25.). Základné poľnohospodárske výrobky, ktoré tieto spracovateľské činnosti využívajú ako medzispotrebu, sa nezaznamenávajú ako produkcia ani ako medzispotreba. Toto pravidlo vyplýva zo skutočnosti, že na základe účtovných dokumentov nie je možné rozlíšiť tieto dve činnosti (výroba poľnohospodárskych výrobkov a spracovanie takých výrobkov). V súlade s tým sa náklady na tieto dva typy činnosti zaznamenávajú spolu a ich produkcia sa posudzuje ako produkcia spracovaných výrobkov.

h) Vlastná konečná spotreba
Vlastná konečná spotreba: (8 q)

2.061. Patria sem:

- i) výrobky spotrebované domácnosťami farmárov, ktorí ich vyrobili;
- ii) výrobky pochádzajúce z poľnohospodárskej jednotky (podniku) a použité na platbu v naturáliách vo forme odmeny vyplatené pracovníkom podniku alebo vymenené za iné tovary.

2.062. →₁ Poľnohospodárske výrobky, ktoré poľnohospodárska jednotka spracúva oddelene (to znamená boli dôvodom k vytvoreniu miestnej nepoľnohospodárskej JHČ) a ktoré spotrebúvajú domácnosti farmárov, sa zaznamenávajú v produkcii odvetví „Priemyselná výroba“ sekcia C NACE Rev. 2) ako vlastná konečná spotreba. ← Naopak, spotreba poľnohospodárskych výrobkov v poľnohospodárskych domácnostiach, ktoré boli spracované neoddelene (to znamená produkcia neoddeliteľných nepoľnohospodárskych spracovateľských činností), sa zaznamenáva ako vlastná konečná spotreba týchto činností (pozri bod 2.080.) a je zaradená do produkcie odvetvia poľnohospodárstva.

↓ 212/2008 článok 1 a príloha .27

2.063. Hypotetická hodnota prenájmu obytnej jednotky obývanej vlastníkom sa nezaznamenáva tu, ale v zložke „Prenájom a prevádzkovanie vlastných alebo prenajatých nehnuteľností“ (trieda 68.20. NACE Rev. 2). Prenájom ubytovania je nepoľnohospodárska činnosť, ktorá sa vždy považuje za oddeliteľnú od poľnohospodárskej činnosti.

i) Predaj

Predaj: (9 q)

- 2.064. Táto položka sa vzťahuje na predaj poľnohospodárskych výrobkov, ktoré vyrobili poľnohospodárske jednotky, iným jednotkám (poľnohospodárskym alebo jednotkám z iných odborov), vrátane predaja skladovacím a intervenčným strediskám, s výnimkou likvidácie základného majetku. Je rozčlenená na domáci predaj mimo odvetvia, domáci predaj iným poľnohospodárskym jednotkám a predaj do zahraničia.
- 2.065. V dôsledku toho pre danú jednotku predaj zodpovedá obratu získanému z odbytu jeho produkcie. →₁ Je potrebné poznamenať, že predaj zvierat zaradených ako fixné aktíva, ktoré sú vyňaté z produkčného stáda (vývozy alebo zabitie), sa nezaznamenáva ako predaj. ← Zvieratá zaradené ako základný majetok a vyňaté z produkčného stáda sú pred ich predajom prevedené do zásob, ale predaj týchto zvierat (zabitie alebo vývoz) sa prejaví v účtoch ako odpis zo zásob, ktorý sa ukáže iba na kapitálovom účte. Zodpovedajúca produkcia už bola započítaná ako časť vlastného vyrobeného investičného majetku¹⁴ potom zaznamenaného na výrobnom účte.
- 2.066. Hospodárske zvieratá považované za zásoby: odpredaj hospodárskych zvierat považovaných za zásoby inému podniku predstavuje predaj v súlade s definíciou stanovenou v bode 2.064. Tento predaj môže byť vykompenzovaný vyňatím zo zásob, ak sú hospodárske zvieratá zaznamenávané ako zásoby na začiatku referenčného obdobia (inak sa zaznamenáva iba predaj).
- 2.067. Nadobudnutie hospodárskych zvierat je položkou zásob, ak nedôjde k opätovnému predaju produktov počas referenčného obdobia. Nadobudnuté hospodárske zvieratá sa však nemôžu považovať za medzispotrebu, pretože, a priori, tovary medzispotreby sú určené na to, aby zanikli (alebo prinajmenšom prešli podstatnou premenou) počas výrobného procesu. Tieto zvieratá sa považujú za rozpracované, pretože proces výroby hospodárskych zvierat nie je úplne ukončený (výrobný proces končí v čase zabitia). Nadobudnutia sa potom zaznamenávajú ako položky rozpracovaných zásob (rozpracované výrobky), a preto sa zaznamenávajú ako „záporný“ predaj a nie ako medzispotreba. V prípade obchodovania medzi tuzemskými podnikmi sa predaj a zodpovedajúce nákupy vzájomne kompenzujú (okrem nákladov na prevod vlastníctva)¹⁵. So zreteľom na toto osobitné spracovanie obchodu so živými zvieratami medzi poľnohospodárskymi jednotkami nie je pod „hospodárskymi zvieratami a výrobkami živočíšnej výroby“ žiadna medzispotreba¹⁶.
- 2.068. Hospodárske zvieratá zaradené ako základný majetok: obchod s hospodárskymi zvieratami zaradenými ako základný majetok medzi poľnohospodárskymi

¹⁴ Produkcia pre tieto zvieratá sa vypočítava pripočítaním vlastného vyrobeného investičného majetku (= vstupy mínus likvidácia aktív) a predaja (= likvidácia).

¹⁵ Pri oceňovaní obchodu sú náklady spojené s prevodom vlastníctva (obchodné marže a náklady na dopravu) zahrnuté do nadobúdacej hodnoty. V prípade obchodovania medzi tuzemskými podnikmi sa predaj a nákup vzájomne kompenzujú, okrem nákladov na prevod, ktoré sa spracovávajú vo výpočte produkcie ako „záporný predaj“.

¹⁶ Rovnaké spracovanie sa uplatňuje na iné poľnohospodárske výrobky, ktoré majú charakter zásob.

jednotkami sa nezaznamenáva v predaji tak, ako je definované vyššie, ale ako obchod s aktívami (zaznamenanými na kapitálovom účte ako THFK poľnohospodárstva). V prípade obchodu medzi tuzemskými podnikmi sa predaj a zodpovedajúci nákup navzájom kompenzujú (okrem nákladov na prevod).

2.069. Zaznamenávanie dovozov živých zvierat (neurčených na okamžité zabitie): tak ako v prípade obchodu medzi tuzemskými podnikmi, hospodárske zvieratá, ktoré poľnohospodárske jednotky považovali za zásoby (iné ako zvieratá na okamžité zabitie) a ktoré doviezli počas referenčného obdobia, sa zaznamenávajú ako položky rozpracovaných zásob, a preto sa odpočítavajú od predaja. Na druhej strane hospodárske zvieratá zaradené ako základný majetok (ako napríklad plemenné zvieratá) a dovezené ako taký by sa nemali odpočítavať z predaja.

2.070. Napriek tomu, že je v praxi často ťažké robiť závažné rozdiely medzi rôznymi kategóriami zvierat na základe dostupných zdrojov údajov EÚ (medzi zvieratami zaradenými ako základný majetok a zvieratami zaradenými ako zásoby), všetky dovozy sa považujú za dovozy zvierat určené na vytváranie zásob a hodnota všetkých dovezených zvierat (okrem tých, ktoré sú určené na okamžité zabitie) sa odpočítava z hodnoty predaja. Táto metóda zaznamenávania zaručuje podobné spracovanie zahraničného obchodu so živými zvieratami, ako je spracovanie prijaté pre výpočet hrubej domácej výroby v štatistike živočíšnej výroby.

j) Vlastný vyrobený investičný majetok

Vlastný vyrobený investičný majetok: (10 q)

2.071. Zahŕňa iba:

- prácu vykonávanú poľnohospodárskymi jednotkami (napríklad použitie pracovnej sily, strojov a iných investičných majetkov, vrátane sadivového materiálu) pre vlastné zakladanie porastov ako sú sady, vinice, plantáže drobného ovocia a chmeľnice. Vo všeobecnosti vlastná práca na výsadbe sádov a viníc atď. pozostáva z veľkého počtu jednotlivých pracovných operácií, ktoré sa nedajú spočítať do konkrétnych množstiev,
- zvieratá vyrobené v poľnohospodárskych jednotkách a prevedené do ich fixného kapitálu (pozri bod 2.161.). Sú to zvieratá odchované pre výrobu, ktorú pravidelne zásobujú (hlavne plemenné hospodárske zvieratá, zvieratá na mlieko, ťažné zvieratá, ovce a iné zvieratá odchovávané pre ich vlnu; pozri bod 2.203.).

k) Konečné zásoby

Konečné zásoby: (11 q)

2.072. Sú to zásoby hotových alebo rozpracovaných produktov v podnikoch odvetvia (to znamená tie, ktoré majú výrobcovia) na konci referenčného roka. Zásoby v rôznych etapách odbytu (obzvlášť rezervy, ktoré uskladňujú obchodníci a spracovateľské firmy), ako aj intervenčné zásoby by sa tu nemali uvádzať.

2.073. Mali by tu tiež byť zapísané výrobky, ktoré sú uskladnené iba dočasne a spotrebujú sa v neskoršom období v odvetví (napríklad obilniny na krmivo, osivá a sadivá atď.), pretože konečné použitie výrobku nie je v čase jeho zápisu do zásob známe.

l) Celkové použitia

Celkové použitia: (12 q) (nezahŕňajúce vnútrojednotkovú spotrebu) = (7 q) + (8 q) + (10 q) + (11 q) = spracovanie podľa výrobcov plus vlastná konečná spotreba plus predaj plus vlastný vyrobený investičný majetok plus konečné zásoby.

2.074. Tento zápis je súčtom stĺpcov 7 q až 11 q.

m) Zmena zásob

Zmena zásob: (12 q) = (11 q) mínus (4 q) = prírastky zásob (A) mínus vyňatia zo zásob (W)

2.075. Zmena zásob v odvetví (okrem zásob v rôznych etapách odbytu) počas referenčného obdobia sa zisťuje vypočítaním rozdielu medzi položkami zásob a úbytkami alebo rozdielu medzi konečnými a počiatočnými zásobami. V druhom prípade sa vo výpočte hodnôt odpočítajú iné zmeny v objeme a výnosy podniku (po odpočítaní strát) (pozri bod 2.180. a nasledujúce).

n) Produkcia poľnohospodárskych činností

Produkcia poľnohospodárskych činností = (6 q, krmivá pre zvieratá) + (7 q) + (8 q) + (9 q) + (10 q) + (12 q)

2.076. V súlade s koncepciou produkcie a pravidlami zaznamenávania vnútrojednotkovej spotreby (pozri bod 2.049. a nasledujúce), spracovávanie poľnohospodárskych výrobkov (pozri body 2.059. a 2.060.) a vlastnej konečnej spotreby (pozri body 2.061., 2.062. a 2.063.), produkciu poľnohospodárskych činností je možné zobrazit' takto:

Zdroje	Použitia	Poľnohospodárska produkcia odvetvia poľnohospodárstva
Hrubá produkcia – Straty = Použiteľná produkcia	Predaj (celkový, okrem obchodu so zvieratami medzi poľnohospodárskymi podnikmi)	X
	Zmena zásob (u výrobcov)	X
	Vlastný vyrobený investičný majetok (porasty s opakovanými výnosmi, produkčné zvieratá)	X
	Vlastná konečná spotreba (poľnohospodárskych výrobkov)	X
	Spracovanie podľa výrobcov (poľnohospodárskych produktov, oddeliteľné činnosti)	X

	Vnútrojednotková spotreba: — pre tú istú činnosť: (osivá, mlieko na kŕmenie hospodárskych zvierat, hrozno, olivy na olivový olej, násadové vajcia)	
	— pre oddelenú činnosť: rastlinné výrobky používané v krmive pre zvieratá (obilniny, olejiny, krmoviny, predajné alebo nepredajné atď.)	X
	vedľajšie výrobky živočíšnej výroby používané v rastlinnej výrobe (kal, hnoj)	

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. m)

- 2.077. Pojem „celková produkcia“ na meranie produkcie poľnohospodárskej činnosti zahŕňa obchod s poľnohospodárskymi výrobkami a službami medzi poľnohospodárskymi jednotkami, ako aj spotrebu krmív pre hospodárske zvieratá (predajných alebo nie) v rámci jednotky.

↓ 138/2004 (prispôbené)

3. *Produkcia neoddeliteľných nepoľnohospodárskych druhotných činností*

- 2.078. Rozlišujú sa dva typy „neoddeliteľných nepoľnohospodárskych druhotných činností“ (pozri bod 1.29.):
- „spracovanie poľnohospodárskych výrobkov“: táto skupina zahŕňa činnosti, ktoré sú rozšírením poľnohospodárskej činnosti a v ktorej sa využívajú poľnohospodárske výrobky. Spracovanie poľnohospodárskych výrobkov je typickou činnosťou tejto prvej skupiny,
 - „iné neoddeliteľné nepoľnohospodárske druhotné činnosti“: táto skupina zahŕňa činnosti, ktoré využíva poľnohospodársky podnik, a jeho prostriedky poľnohospodárskej výroby. Je menej jednotná ako prvá skupina.
- 2.079. Vo všeobecnosti tieto činnosti zahŕňajú rôzne výrobky (tovary a služby), ktorých množstvá nie je možné spočítavať.
- 2.080. Produkt týchto činností je buď určený na predaj, výmenný obchod, platbu v naturáliách, vlastnú konečnú spotrebu (pozri bod 2.062.), alebo je na sklade.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. n)

- 2.081. Podľa ESA 2010, bod 3.82 Výskum a vývoj je kreatívna činnosť vykonávaná systematicky, ktorá je zameraná na zvyšovanie úrovne vedomostí a využívanie týchto vedomostí na objavovanie alebo vývoj nových produktov vrátane lepších verzií alebo vyššej kvality existujúcich produktov alebo objavovanie alebo vývoj nových alebo účinnejších výrobných postupov. Výskum a vývoj významného rozsahu v pomere k hlavnej činnosti sa zaznamenáva ako vedľajšia činnosť miestnej KAU. Ak je to možné, pre výskum a vývoj sa uvádza samostatná miestna KAU, ktorá nie je zaradená do odvetvia poľnohospodárstva. V prípade jednotiek, ktoré majú aj činnosti v oblasti výskumu a vývoja, ak ich nemožno uvádzať ako samostatnú miestnu KAU a ak možno odhadnúť výdavky v oblasti výskumu a vývoja na poľnohospodárske činnosti, tieto odhady by sa mali zaznamenať ako poľnohospodárska produkcia ako „ostatné neoddeliteľné nepoľnohospodárske vedľajšie činnosti“ (výroba na vlastný účet) a ako THFK.

↓ 138/2004

4. *Produkcia odvetvia poľnohospodárstva*

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. o) (prispôsobené)

- 2.082. V súlade s definíciou produkcie odvetvia poľnohospodárstva (pozri bod 1.16) pozostáva produkcia odvetvia poľnohospodárstva zo súčtu produkcie poľnohospodárskych produktov (pozri body 2.076 a 2.077) a výrobkov a služieb vyrobených v neoddeliteľných nepoľnohospodárskych vedľajších činnostiach (pozri body 2.078 až 2.081).

↓ 138/2004

5. *Oceňovanie produkcie*

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. p)

- 2.082. Produkcia sa má oceňovať základnou cenou. Základná cena je cena, ktorú výrobcovia dostávajú od kupujúceho za jednotku výrobku alebo služby vytvorenej ako produkcia, mínus všetky dane (to znamená dane z produktov), ktoré sa majú zaplatiť z tejto jednotky v dôsledku jej výroby alebo predaja, plus všetky subvencie (to znamená subvencie na produkty), ktoré sa majú prijať za túto jednotku v dôsledku jej výroby alebo predaja. Do tejto ceny sa nezaratúvajú žiadne dopravné poplatky, ktoré výrobca fakturuje samostatne. Nepatria do nej ani zisky a straty z držby finančných a nefinančných aktív (pozri ESA 2010, bod 3.44).

- 2.084. Zložky produkcie, ako je predaj, platby v naturáliách, prírastky zásob a výrobky spotrebované vnútri jednotky, by mali byť oceňované základnou cenou. Podobne produkcia pre vlastné konečné použitie (to znamená vlastný vyrobený investičný majetok a vlastná konečná spotreba) by mali byť oceňované základnou cenou podobných produktov predávaných na trhu. Rozpracovanosť a jej prírastky sa oceňujú úmerne k platnej základnej cene hotového výrobku. Ak by sa mal hotový výrobok oceňovať vopred, výpočet by mal byť založený na skutočných vzniknutých nákladoch plus čiastka zodpovedajúca predpokladanému prevádzkovému zisku alebo zmiešanému príjmu.
- 2.085. Pri zavádzaní EÚP podľa „čistého“ systému zaznamenávania (pozri body 3.033. a 3.035. až 3.043.) sa DPH fakturovaná výrobcom pri stanovovaní základnej ceny nezapočítava.
- 2.086. →₁ Cena, ktorú získa výrobca, zodpovedá výrobnej cene (nezahŕňajúcej fakturovanú DPH) definovanej v SNA 2008, body 6.51 až 6.54 (to znamená ceny z farmy/ceny franko farma). ← Základnú cenu je možné získať z výrobnej ceny pripočítaním dotácií mínus dane (iné ako DPH) z výrobkov. Keď problém s priradením dane alebo dotácie na výrobok ku konkrétnemu produktu komplikuje kalkuláciu základnej ceny, produkciu je možné vypočítať priamo za základnú cenu. V tomto prípade sa získa priamo z hodnoty výrobnej ceny (okrem fakturovanej DPH) mínus hodnota daní z výrobkov (iných ako DPH) a plus hodnota dotácií na výrobky.
- 2.087. Oceňovanie produkcie základnou cenou vyžaduje rozlišovanie medzi daňami (inými ako DPH) z výrobkov a dotáciami na výrobky (pozri body 3.027. a 3.053.) na jednej strane a inými daňami a dotáciami na výrobu (pozri body 3.044. a 3.058.) na strane druhej. Dane a dotácie na výrobky sa nezaznamenávajú vo vytváraní príjmového účtu odvetvia (tento účet zahŕňa iba iné dane z produkcie a iné dotáciu na produkciu, pozri bod 3.055.).
- 2.088. Cena danej položky, ktorú dostanú výrobcovia, nie je nevyhnutne vždy tá istá; môže sa líšiť, okrem iného, podľa typu dodávky. Napríklad štruktúra, pokiaľ ide o kvalitu, tovarov, ktoré vyváža priamo výrobca, sa môže odlišovať od štruktúry predaja určeného na vnútroštátnu spotrebu alebo domáceho predaja iným poľnohospodárskym jednotkám. Tieto tovary by v dôsledku toho mali mať odlišnú cenu. Je potrebné poznamenať, že ak výrobná jednotka priamo vyváža svoju produkciu, v EÚP sa musí brať do úvahy príjem alebo platba peňažných kompenzačných čiastok pre vývoz.
- 2.089. Tieto všeobecné zásady oceňovania vyžadujú konkrétne aplikácie pre určité výrobky, ako sú napríklad sezónne výrobky a víno. Sú vysvetlené v oddiele upravujúcom oceňovanie zmien zásob (pozri body 2.186. až 2.201.).

C. MEDZISPOTREBA

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. r) (prispôsobené)

(pozri ESA 2010, body 3.88. až 3.92)

↓ 138/2004

1. Definícia

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. s) (prispôsobené)

2.090. Medzispotreba predstavuje hodnotu všetkých výrobkov a služieb použitých ako vstupy do výrobného procesu s výnimkou fixných aktív, ktorých spotreba sa zaznamenáva ako spotreba fixného kapitálu. Príslušné výrobky a služby sú vo výrobnom procese buď transformované, alebo spotrebované (pozri ESA 2010, bod 3.88). V podrobnej klasifikácii podľa rôznych kategórií položiek medzispotreba vykazuje vzájomné zasahovanie poľnohospodárstva a iných odvetví ekonomiky spôsobené vstupmi. Medzispotreba sa používa aj ako položka pri výpočte ukazovateľov intenzity výrobných faktorov (to znamená pomeru dvoch výrobných faktorov, napríklad medzispotreby a vstupu práce).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. t) (prispôsobené)

2.091. Medzispotreba nezahŕňa nové alebo existujúce nadobudnuté fixné aktíva, ktoré boli vyrobené v ekonomike alebo dovezené: tie sa zaznamenávajú ako THFK [pozri bod 2.110 písm. c) až f)]. Týka sa to položiek, ktoré sú nepoľnohospodárske fixné aktíva, ako sú napríklad budovy alebo iné stavby, stroje a zariadenie, ako aj poľnohospodárske fixné aktíva, ako napríklad porasty alebo hospodárske zvieratá. Do medzispotreby nepatrí ani nadobudnutie neprodukovaných aktív, ako je napríklad pôda. Lacné nástroje používané na bežné úkony, akými sú pílkys, kladivá, skrutkovače, skrutkové kľúče, francúzske kľúče a iné ručné nástroje, malé prístroje ako vreckové kalkulačky sa zaznamenávajú ako medzispotreba.

↓ 138/2004 (prispôsobené)

2.092. Medzispotreba zahŕňa tovary a služby spotrebované v pomocných činnostiach (napríklad riadenie nákupu a predaja, odbytu, účtovníctvo, doprava, skladovanie, údržba atď.). Spotreba týchto tovarov a služieb by sa nemala rozlišovať od spotreby tovarov a služieb spotrebovaných v priebehu hlavnej (alebo druhej) činnosti miestnej JHČ.

2.093. Medzispotreba tiež zahŕňa všetky výdaje na tovary a služby, ktoré, zatiaľ čo pomáhajú zamestnancom, sú však hlavne v prospech zamestnávateľa¹⁷ (napríklad

¹⁷ Vo všeobecnosti je to tak vtedy, keď je výroba podporovaná a v niektorých prípadoch ju umožňuje iba tento výdaj zamestnávateľa.

refundácie cestovných výdajov, odlučného, výdajov na sťahovanie a na uspokojovanie osobných potrieb zamestnancov, ktoré vzniknú v priebehu ich povinností; výdaje na poskytovanie služieb na pracovisku).

- 2.094. V súvislosti s prijatím koncepcie odvetvia a miestnej JHČ ako základnej jednotky EÚP zahŕňa medzispotreba odvetvia tovary a služby, ktoré jedna miestna JHČ poskytuje inej miestnej JHČ (na výrobné účely), dokonca aj keď tieto jednotky patria k tej istej inštitucionálnej jednotke.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. u) (prispôsobené)

- 2.095. Obchod s hospodárskymi zvieratami, ktorý je podobný stavom nedokončenej výroby (ako sú napríklad prasiatka a násadové vajcia) a ktorý sa uskutočňuje medzi poľnohospodárskymi jednotkami, a dovoz hospodárskych zvierat sa nezaznamenávajú ako medzispotreba (alebo ako akýkoľvek druh produkcie) (pozri body 2.066 až 2.070).

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 2.096. Tvary a služby vyrobené a spotrebované v tej istej poľnohospodárskej jednotke (to znamená vyrobené a použité v tom istom referenčnom období na účely poľnohospodárskej výroby) sa nezaznamenávajú ako medzispotreba, pokiaľ sa tiež neobjavia v produkcii odvetvia (to znamená rastlinné výrobky použité v krmive pre zvieratá, pozri body 2.049. až 2.057.; a bod 2.060.).

2. Prvky medzispotreby

a) Osivá a sadivá

- 2.097. Táto položka zahŕňa celkovú spotrebu nakúpených domácich a dovezených osív a sadív pre bežnú výrobu a udržiavanie inventára vo viniciach, sadoch a výsadbách vianočných stromčekov. Zahŕňa najmä priame nákupy osív a sadív od iných farmárov. Osivo vyrobené a spotrebované v tej istej jednotke v tom istom referenčnom období sa však nezaznamenáva pod touto položkou (pozri bod 2.052.).

- 2.098. Je potrebné poznamenať, že medzispotreba poľných plodín a osív zeleniny zodpovedá hlavne i) osivám prvej generácie, ktoré výrobcovia nakupujú na rozmnožovanie a ii) certifikovaným osivám, ktoré vlastníci poľnohospodárskych podnikov nakupujú pre rastlinnú výrobu.

b) Energia: mazivá

- 2.099. Táto položka zahŕňa elektrinu, plyn a všetky ostatné tuhé a kvapalné palivá a pohonné hmoty. Je potrebné poznamenať, že sa vykazuje iba spotreba energie v poľnohospodárskych podnikoch, a nie spotreba v domácnostiach farmárov.

c) Hnojivá a melioračné prostriedky

- 2.100. Melioračné prostriedky napríklad zahŕňajú vápenec, rašelinu, kaly, piesok a syntetické peny.

d) Prípravky na ochranu rastlín a pesticídy

- 2.101. Patria sem herbicídy, fungicídy, pesticídy a iné podobné anorganické a organické látky (napríklad otrávené návnady).

e) Veterinárne výdavky

2.102. Mali by sa tu zaznamenávať liečivá, ktoré sú fakturované oddelene od platieb veterinárnemu lekárovi (liečivá podávané priamo veterinárnym lekárom sa zaznamenávajú s týmto poplatkom) a náklady spojené s veterinárnymi službami.

f) Krmivá pre zvieratá

2.103. Táto položka sa vzťahuje na všetky nakúpené domáce a dovezené krmivá, či už upravované, alebo nie, vrátane krmív získaných priamo od iných farmárov. Plodiny použité v krmive pre zvieratá vyrobené a použité v tom istom referenčnom období v tom istom poľnohospodárskom podniku sa tiež zaznamenávajú a zapisujú pod podpoložku položky „krmivá pre zvieratá“ ako vnútrojednotková spotreba (pozri bod 2.057.). Tiež sa zaznamenávajú do produkcie.

2.104. Náklady, ktoré vzniknú pri úprave a konzervovaní krmív (napríklad náklady na energiu a náklady na chemické konzervačné látky), musia byť špecifikované podľa druhu nákladov a nesmú sa spájať s krmivami samotnými.

g) Údržba materiálov

2.105. Táto položka zahŕňa:

- nákupy tovarov a služieb na údržbu (napríklad pravidelná výmena jednotlivých poškodených alebo pokazených súčiastok) a opravy potrebné na udržiavanie investičného majetku v používateľnom stave (pozri body 2.127., 2.128 a 2.129.),
- nákupy zariadení na ochranu plodín (vrátane prípravkov na ochranu rastlín a ničenie škodcov, pozri bod 2.101.), ako sú napríklad detonátory, ochrana proti ľadovcu, dymová ochrana kvetov v sadoch pred mrazom atď.

h) Údržba budov

2.106. Táto položka sa vzťahuje na nákupy materiálov (cement, tehly atď.), náklady na pracovnú silu alebo celkové náklady, ktoré vzniknú farmárom v spojení s údržbou budov alebo iných stavieb (okrem stavieb určených na bývanie) (pozri body 2.127., 2.128 a 2.129.).

i) Poľnohospodárske služby

2.107. Tieto poľnohospodárske služby (ktoré predstavujú prenájom strojov a zariadení so zodpovedajúcou pracovnou silou) sú neoddeliteľnou súčasťou poľnohospodárstva (pozri body 1.79. až 1.88.) a zaznamenávajú sa ako medzispotreba a tiež sa zaznamenávajú pod „produkciu“.

↓ 909/2006 článok 1 a príloha I.2

j) Nepriamo merané služby finančného sprostredkovania (FISIM)

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. v)

2.108. V súlade s dohovorom uvedeným v ESA 2010 by sa hodnota nepriamo meraných služieb finančného sprostredkovania (FISIM) využívaných v odvetví poľnohospodárstva mala zaznamenať ako medzispotreba v odvetví poľnohospodárstva (pozri ESA 2010, kapitola 14).

↓ 909/2006 článok 1 a príloha I.3

k) Iné tovary a služby

↓ 138/2004

2.109. Tieto tovary a služby zahŕňajú:

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. w) (prispôsobené)

- a) nájomné platené buď priamo, alebo ako súčasť zmluvy o prenájme za používanie nebytových budov a iných dlhodobých kapitálových aktív (či už hmotných, alebo nehmotných), ako je napríklad prenájom strojov a zariadení bez obslužného personálu (pozri bod 1.23) alebo počítačového softvéru. Ak sa však nedá rozlišovať prenájom nebytových budov miestnou poľnohospodárskou KAU od prenájmu pôdy, celá položka sa zaznamenáva ako prenájom pôdy na účte podnikateľského dôchodku (pozri bod 3.082);
-

↓ 138/2004

- b) poplatky za lekárske prehliadky pracovníkov;
c) poplatky za služby poľnohospodárskych poradcov, geodetov, účtovníkov, daňových poradcov, právnikov atď.;
-

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. w)

- d) nákupy služieb prieskumu trhu a reklamy, výdavky na školenie pracovníkov a podobné služby;
-

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- e) výdavky na dopravné služby; patria sem refundácie cestovných výdajov, odlučného, výdajov na sťahovanie, ktoré vzniknú v priebehu plnenia ich povinností, hlavne v prospech zamestnávateľa, a čiastky, ktoré platí zamestnávateľ nezávislým podnikom, ktoré zabezpečujú dopravu pre zamestnancov (okrem výdavkov za dopravu medzi domovom a pracoviskom; pozri bod 2.093., bod 2.110. písm. b) a bod 3.016.), ako aj doprava tovaru na veľtrhy a výstavy. Ak na druhej strane dopravu zabezpečujú pracovníci a vlastná doprava zamestnávateľa, náklady by sa mali zaznamenávať pod príslušnými položkami.

Nakoľko nákupy tovarov sa majú oceňovať nákupnou cenou a predaj základnou cenou (pozri body 2.111., 2.112. a 2.083.), náklady na dopravu tovarov sa obvykle neuvádzajú oddelene. Náklady na dopravu zahrnuté do predaja sa považujú za náklady fakturované oddelene. V prípade, ak výrobca najme tretiu stranu na dopravu tovarov ku kupujúcemu, náklady na dopravu sa v EÚP neobjavia ani ako medzispotreba, ani ako produkcia. V prípade, ak

dopravuje tovary výrobca, považuje sa to za nepoľnohospodársku činnosť, za ktorú by sa náklady mali zaznamenávať príslušným spôsobom, ak je táto činnosť oddeliteľná. Nakoniec, táto položka zahŕňa výdavky, ktoré vzniknú v rámci nepoľnohospodárskych druhotných činností týkajúcich sa dopravy, obchodu a skladovania pre tretie strany;

- f) náklady na poštové a telekomunikačné služby;

↓ 590/2022 článok 1 a príloha I.4
(prispôsobené)

- g) odmena za služby obsiahnutá v hrubom poistnom poistenia uzavretého na krytie podniku pred rizikami, ako sú napríklad strata hospodárskych zvierat, škody spôsobené ľadovcom, mrazom, ohňom a víchricami. Zvyšok, to znamená čisté poistné, je tou zložkou zaplateného hrubého poistného, ktorú majú poisťovne na likvidáciu škôd.

Presné členenie hrubého poistného na dve zložky je možné urobiť iba za národné hospodárstvo ako celok, ako sa to robí v prípade národných účtov. Rozdelenie komponentu služby medzi výrobné odvetvia sa vo všeobecnosti robí pomocou vhodných špecifikačných kľúčov v spojení so zostavovaním input-output tabuliek (tabuliek vstupov a produkcie). Preto sa pri vyplňaní danej položky v EÚP uvedie odkaz na národné účty (pokiaľ ide o zaznamenávanie dotácií týkajúcich sa poisťovacích služieb, pozri bod 3.063, poznámka pod čiarou 1);

↓ 138/2004

- h) poplatky za pripúšťanie;

↓ 909/2006 článok 1 a príloha I.4

- i) účtované bankové poplatky (ale nie úrok z bankových pôžičiek);

↓ 138/2004

- j) predplatné, poplatky za členstvo v odborných združeniach ako napríklad poľnohospodárske komory, obchodné komory a poľnohospodárske odborové organizácie;
- k) upisovanie poľnohospodárskym družstvám;
- l) náklady na testy mlieka, výstavy a zápisy do plemenných kníh;
- m) výdaje na umelé oplodnenie a kastráciu;
- n) poplatky za používanie nevyrobených nehmotných majetkov, ako sú napríklad patentované aktíva, obchodné značky, autorské právo, kvóty na mlieko alebo iné výrobné práva atď. Nákupy týchto nevyrobených nehmotných majetkov sa na druhej strane zaznamenávajú na kapitálovom účte;

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. w) (prispôsobené)

- o) platby štátnym orgánom na účely získania licencií alebo povolení na vykonávanie obchodných alebo odborných činností, ak povolenia podliehajú dôkladnému skúmaniu na regulačné účely [pokiaľ poplatky nie sú neúmerne výhodám príslušných služieb, pozri 3.048 písm. e) a ESA 2010, bod 4.80 písm. d)];
- p) nákupy lacných drobných nástrojov, pracovných odevov, náhradných súčiastok a zariadení dlhodobej spotreby používaných na vykonávanie relatívne jednoduchých operácií [ESA 2010, bod 3.89 písm. f) bod 1 a SNA 2008, bod 6.225];
- q) poplatky za krátkodobé zmluvy, lízingy a licencie zaznamenávané ako neprodukované aktíva; nepatrí sem priamy nákup takýchto neprodukovaných aktív.

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.5 písm. x)
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha I.5 písm. y)

k) Položky nezahrnuté do medzispotreby.

2.109. Medzispotreba nezahŕňa:

- a) tovary a trhové služby, ktoré výrobné jednotky poskytujú svojim zamestnancom bezplatne alebo pri zníženej sadzbe, pokiaľ je tento výdaj jednoznačne a hlavne v prospech zamestnancov. Hodnota týchto tovarov a služieb tvorí súčasť odmeny zamestnancov (pozri bod 3.018.);
- b) príspevky na cestovné, ktoré zamestnávateľ vypláca svojim zamestnancom v hotovosti; považujú sa za prvok odmeny zamestnancov (zamestnanec potom používa tieto peniaze, aby platil za dopravu medzi svojím domovom a pracoviskom) (pozri bod 3.018. písm. c)). Podobne platby, ktoré zamestnávateľ priamo uhradí dopravnému podniku za hromadnú dopravu zamestnancov (na cestu medzi domovom a pracoviskom), sa počítajú ako odmena pracovníkov. Tieto služby, ako napríklad doprava z domova do práce alebo parkovacie možnosti, majú určité znaky medzispotreby. →₁ Napriek tomu sa zamestnávatelia posudzujú tak, že potrebujú tento druh služby, aby pritiahli a udržali si svojich zamestnancov (ktorí by bežne museli platiť sami za seba), a nie z dôvodu potrieb samotného výrobného procesu (pozri SNA 2008, bod 7.51); ←
- c) nákupy hospodárskych budov a hnuťelného majetku (to znamená investičného majetku, ktorého bežná doba používania je viac ako jeden rok; tieto nadobudnuté prostriedky sa považujú za THFK (pozri bod 2.163.);
- d) platby finančného leasingu za používanie základného majetku pre poľnohospodárstvo nepredstavujú nákupy služieb, ale transakcie, ktoré sa majú zaznamenávať čiastočne pod úrok (v podnikateľskom príjmovom účte) a čiastočne ako náhrada kapitálu (vo finančnom účte) (pozri bod 2.122.);

- e) výdavky na obnovu (pokiaľ ide o údržbu, pozri body 2.105. a 2.106.) investičného majetku (obnova striech, žľabov, elektroinštalácie a vykurovania v hospodárskych budovách) a výdavky na zlepšenie a opravu investičného majetku, ktoré sú určené na predĺženie jeho bežnej životnosti alebo zvýšenie produktivity; tento výdaj sa považuje za THFK, pretože ide ďalej, ako je potrebné na udržanie základného majetku v prevádzkovom stave (pozri body 2.127., 2.128 a 2.129.);
- f) ➔₁ nákupy služieb spojených s nadobúdaním vlastníctva pôdy, budov a ostatného existujúceho fixného kapitálu, ako napríklad poplatky pre sprostredkovateľov, právnych zástupcov, znalcov, inžinierov atď., ako aj poplatky za zápisy do katastra nehnuteľností (pozri ESA 2010, bod 3.133). ◀ Toto sa považuje za súčasť THFK (pozri body 2.132. a 2.133.);
- g) tovary a služby vyrobené a spotrebované v tej istej jednotke v tom istom referenčnom období (okrem určitých produktov, pozri body 2.056., 2.103. a 2.107.). Tieto tovary a služby sa nezaznamenávajú ani ako produkcia;
- h) nájomné uhradené za prenájom pôdy uvedené pod „nájomné“ (pozri bod 3.080.);
- i) výdaje za používanie priestorov na bývanie; toto je konečná spotreba (účty pre domácnosti) a nevykazuje sa v EÚP;
- j) opotrebenie investičných majetkov, ktoré spadá pod spotrebu fixného kapitálu (pozri bod 3.099.);
- k) netto poistné (pozri bod 2.109. písm. g));
- l) poistné za úrazové a nemocenské poistenie a poistenie pracovných úrazov; tieto sa rozdeľujú medzi distribučné transakcie a konečnú spotrebu (účty pre domácnosti);
- m) závlahové dávky, ktoré sa platia čisto ako daň a nesúvisia s množstvami spotrebovanej vody;
- n) nákup služieb od štátnych orgánov za určitých okolností (pozri bod 3.048 písm. e)).

3. *Oceňovanie medzispotreby*

- 2.111. Výrobky používané pre medzispotrebu by sa mali oceňovať nákupnými cenami podobných tovarov a služieb uplatniteľných v čase ich zaradenia do výrobného procesu.
- 2.112. Nákupná cena je cena, ktorú kupujúci skutočne zaplatí za výrobky v čase nákupu. Zahŕňa dane mínus dotácie na výrobky (ale okrem odpočítateľných daní z výrobkov, ako je DPH). ➔₂ Kúpna cena zahŕňa aj akékoľvek dopravné poplatky, ktoré platí kupujúci zvlášť, aby mohol dodávku prevziať v požadovanom čase a na požadovanom mieste; po odpočítaní akýchkoľvek množstvových a mimosezónnych zliav zo štandardných cien alebo poplatkov; okrem úrokov alebo poplatkov za služby pripočítavané v podmienkach úveru; okrem akýchkoľvek osobitných poplatkov, ktoré vznikajú v dôsledku nezaplatenia v rámci lehoty uvedenej v čase uskutočnenia kúpy (ESA 2010, bod 3.06.). ◀
- 2.113. Na rozdiel od iných odvetví hospodárstva, v poľnohospodárstve sú dôležité dotácie týkajúce sa medzispotreby. Ich účelom je znížiť náklady medzispotreby. Ak sú tieto dotácie zaradené ako dotácie na (nepoľnohospodárske) výrobky, znižujú hodnotu

medzispotreby, ktorá sa zaznamenáva za nákupnú cenu (či už sa vyplácajú dodávateľom medzispotreby, alebo poľnohospodárskym výrobcom).

- 2.114. Ak tovary alebo služby dodávajú priamo výrobné jednotky, použitá nákupná cena by mala zahŕňať všetky dovozné clá, neodpočítateľnú DPH a peňažné kompenzačné čiastky (príjmy alebo platby).
- 2.115. Medzispotreba sa oceňuje bez odpočítateľnej DPH. Odpočítateľná DPH sa vypočítava za všetky nákupy uskutočnené poľnohospodárskymi jednotkami, či už podliehajú DPH podľa štandardného systému, alebo podľa systému paušálnej sadzby. Rozdiel medzi odpočítateľnou DPH, ktorú by si poľnohospodárske jednotky podľa systému paušálnej sadzby mohli odpočítať, ak by podliehali štandardnej DPH, a paušálnou náhradou predstavuje nadkompenzáciu alebo podkompenzáciu DPH. V prvom prípade sa to zaznamenáva pod inými dotáciami na výrobu a v druhom pod inými daňami z výroby (pozri body 3.041. a 3.042.).

D. TVORBA HRUBÉHO KAPITÁLU

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. aa) (prispôsobené)

(pozri ESA 2010, body 3.122 až 3.157)

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. bb)

- 2.116. Tvorba hrubého kapitálu zahŕňa:
- THFK (P.51g),
 - zmenu stavu zásob (P.52),
 - nadobudnutie mínus úbytok cenností (P.53).
-

↓ 138/2004

- 2.117. Pretože EÚP sú účty zostavené s cieľom zobrazíť toky vytvárané jednotkami v rámci ich výrobnej funkcie, v ďalších častiach sa hovorí iba o THFK a zmenách zásob.
-

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. cc) (prispôsobené)

- 2.118. Tvorba hrubého kapitálu sa meria bez odpočítania spotreby fixného kapitálu (P.51c). Tvorba čistého kapitálu (P.51n) sa získa odpočítaním spotreby fixného kapitálu od tvorby hrubého kapitálu. Spotreba fixného kapitálu je hodnota odpisu fixného kapitálu v dôsledku bežného opotrebenia v priebehu výrobného procesu (pozri bod 3.099).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. dd)

1. Tvorba hrubého fixného kapitálu (THFK)

↓ 138/2004

a) Definícia

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. ee) (prispôsobené)

- 2.119. THFK pozostáva z nadobudnutia fixných aktív rezidentskými výrobcami mínus úbytok fixných aktív počas daného obdobia plus určité prírastky hodnoty neprodukovaných aktív realizované výrobnou činnosťou výrobných alebo inštitucionálnych jednotiek (ESA 2010, body 3.125 až 3.129). Fixné aktíva sú produkované aktíva používané vo výrobe počas obdobia dlhšieho ako jeden rok (pozri ESA 2010, bod 3.124 a prílohu 7.1).
-

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)

b) Vysvetlivky pre národné hospodárstvo ako celok

- 2.120. THFK národného hospodárstva je chápané ako podiel hrubého domáceho produktu (HDP) vyrobeného počas referenčného roka, ktorý sa má používať počas obdobia dlhšieho ako jeden rok ako investičný majetok vo výrobnom procese (na rozdiel od konečnej spotreby súkromných a verejných domácností, vývozov a zmien zásob). V dôsledku toho tovary, ktoré i keď boli vyrobené niekedy v minulosti, a preto zaradené do národného produktu, majú v referenčnom období iné využitie, nie sú zaradené do THFK v národnom hospodárstve. Zmena využitia alebo vlastníctva neznamená, že také tovary sa stali súčasťou domáceho produktu druhý raz a nijako nemení celkové množstvo fixného kapitálu národného hospodárstva ako celku. Zahnutie takých transakcií je však dôležité v analýzach podľa homogénnych odborov, odvetví alebo sektorov.
- 2.121. Ak je výsledkom zmeny vlastníctva iné využitie (to znamená už nie ako základné prostriedky), dochádza k zníženiu základných prostriedkov v národnom hospodárstve. Najbežnejšími prípadmi toho sú motorové vozidlá, ktoré domácnosti kupujú z druhej ruky od výrobných jednotiek, plavidlá, ktoré sa predávajú ako použité iným krajinám, a tiež investičný majetok, ktorý bol rozobratý a daný do okamžitého užívania. Pretože nové využitie v týchto prípadoch tvorí súčasť národného produktu (konečná spotreba, vývoz alebo iné použitie, v závislosti od typu tovaru vyrobeného z odpísaných základných prostriedkov), ako dôsledok toho sa musí znížiť THFK. Preto →₁ ESA 2010 ← využíva koncepciu čistých akvizícií existujúcich vyrobených tovarov pre výpočet THFK; táto položka umožňuje brať do úvahy likvidáciu kapitálu, to znamená zníženie fixného kapitálu.
- 2.122. Je možné, aby boli čisté akvizície existujúcich tovarov pozitívne, inými slovami, aby reprezentovali zvýšenia základných prostriedkov hospodárstva ako celku. To je

napríklad prípad, keď sa použité vozidlá, ktoré už boli zaznamenané v konečnej spotrebe v národnom produkte, kupujú na používanie ako fixný kapitál. Pretože predaje existujúcich investičných statkov prevyšujú nákupy, čisté akvizície sú negatívne pre národné hospodárstvo ako celok. Ak sa však THFK špecifikuje podľa užívateľských odvetví, čisté akvizície môžu byť pre niektoré odbory pozitívne.

c) Kritérium prevodu vlastníctva

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. ff) (prispôsobené)

- 2.123 Stanovenie THFK sektorov alebo odvetví ekonomiky je založené na kritériu vlastníctva (nadobudnutie, úbytok), a nie na kritériu použitia výrobkov. Je potrebné poznamenať, že fixné aktíva nadobudnuté finančným lízingom (ale nie tie, ktoré sú jednoducho prenajaté) sa považujú za aktíva prenajímateľa lízingu (ak je výrobcom), a nie poskytovateľa lízingu, ktorý má finančné aktívum rovnocenné fiktívnej pohľadávke [pozri bod 2.109 písm. d) a kapitolu 15 ESA 2010 o rozdiel medzi rôznymi formami výrobkov dlhodobej spotreby]¹⁸
-

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.5 písm. gg)

- 2.124. →₁ Uplatňovanie kritéria vlastníctva závisí od štatistického systému, na základe ktorého sa THFK vypočítava. ← Ak ide o údaje od kupujúcich, teoreticky tu nebudú žiadne ťažkosti (okrem praktických ťažkostí so zaznamenávaním všetkých investorov). Často sú to však (a platí to najmä v poľnohospodárstve) informácie od výrobcov investičných majetkov o ich produkcii a predaji, ktoré sa používajú ako základ pre kalkulácie. Okrem tých prípadov, kde nie je jasné, či výrobok patrí pod položku investičných majetkov, alebo nie, je tiež ťažké stanoviť skutočného kupujúceho, pretože charakter investičných majetkov iba naznačuje, kto je ich používateľ. V poľnohospodárstve je preto riziko, že budú zaznamenané investičné majetky, ktoré nenadobudli poľnohospodárske podniky, ale komerčné podniky na účely prenájmu bez obsluhy.

d) Akvizície

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. hh) (prispôsobené)

- 2.125. Nadobudnutie fixných aktív zahŕňa nové alebo použité fixné aktíva, ktoré boli nadobudnuté (nakúpené, nadobudnuté vo výmenných obchodoch barteroch, získané vo forme naturálnych kapitálových transferov alebo nadobudnuté v rámci finančného lízingu), fixné aktíva vyprodukované a ponechané na vlastné použitie výrobcu, významné zlepšenie fixných aktív a neprodukovaných hmotných aktív, prirodzený

¹⁸

Leasing sa líši od jednoduchého prenájmu v tom, že riziká a výhody vlastníctva v leasingu sú prevedené de facto, ale nie de jure z poskytovateľa na prenajímateľa (užívateľa aktíva). ESA 2010 berie do úvahy hospodársku situáciu leasingu vysvetlením, kvôli jeho zaznamenávaniu, že poskytovateľ leasingu poskytuje úver prenajímateľovi, čo umožňuje neskôr uvedenému kúpiť si tovar dlhodobej spotreby a stať sa jeho de facto vlastníkom. Leasing sa preto považuje za osobitnú formu investičného financovania.

rast poľnohospodárskych aktív (hospodárske zvieratá a porasty) a náklady spojené s prevodom vlastníctva neprodukovaných aktív [pozri ESA 2010, bod 3.125 písm. a)].

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.5 písm. jj)

- 2.126. →₁ Nákup alebo výroba súboru výrobkov dlhodobej spotreby na vlastný účet, ktoré sú potrebné na počiatočné uvedenie do prevádzky, predstavuje tvorbu fixného kapitálu. ← Zásoba fliaš pivovaru alebo vinárskeho podniku (okrem nevratných fliaš) napríklad predstavuje množstvo tovaru, ktorý sa má zaznamenávať ako aktíva, i keď je hodnota každej fľaše zanedbateľná. To isté platí pre stoličky a stoly, riady a príbory reštaurácií a nástroje podniku. Počiatočné uvedenie týchto tovarov do prevádzky predstavuje tvorbu fixného kapitálu: predsa však, v týchto prípadoch sa nevypočítava žiadna spotreba fixného kapitálu, pretože sa predpokladá, že keď došlo k tomuto uvedeniu do prevádzky, bude si vždy zachovávať rovnakú hodnotu v dôsledku sústavných nákupov náhradných položiek ako náhrada za tie, ktoré sa stratili alebo sa stali nepoužiteľnými. Bežné náhradné nákupy sa zaznamenávajú ako medzispotreba. Toto pravidlo, ktoré je teoreticky jasné, sa niekedy ťažko uplatňuje v praxi, pretože štatistické údaje o výrobe alebo predaji neposkytujú jasnú predstavu o tom, či príslušné tovary boli kúpené pre uvedenie do prevádzky alebo na nahradenie existujúcich položiek.
- 2.127. Tovary a služby zapracované do existujúcich investičných majetkov na účely ich zlepšenia, prestavby alebo rekonštrukcie, predĺženia ich životnosti alebo zvýšenia ich produktivity sa zaznamenávajú s investičnými majetkami, do ktorých boli zapracované. Táto práca sa považuje za nadobudnutie nového základného majetku. V zásade táto položka zahŕňa všetky tovary a služby zapracované do investičných majetkov, ktoré presahujú rámec bežnej údržby a opráv. Bežná údržba znamená všetky služby, ktoré sa v porovnaní s bežnou životnosťou investičných majetkov musia opakovane poskytovať v relatívne krátkych intervaloch, aby boli prostriedky udržiavané v prevádzkyschopnom stave. Zahŕňa napríklad výmenu súčiastok investičných majetkov, ktoré podliehajú rýchlemu opotrebeniu, vonkajšie a vnútorné nátery atď.
- 2.128. Výška čiastok vynakladaných na túto údržbu nie je v žiadnom prípade kritériom pre stanovenie toho, či služba tvorí aktívum, alebo predstavuje bežnú údržbu, pretože v prípade kapitálových položiek s vysokou hodnotou môžu byť dokonca aj služby spojené s bežnou údržbou veľmi nákladné (pozri bod 2.110. písm. e)). Presne povedané, priradenie služieb vykonaných na existujúcich investičných majetkoch buď k „bežnej údržbe“ alebo ku kategórii „THFK“ by malo byť stanovené podľa intervalu, ktorý uplynie predtým, ako sa služba musí opakovať, napríklad nahradenie súčiastok, ktoré sa bežne opotrebia do jedného roka, ako sú napríklad pneumatiky nákladného auta, sa počíta ako bežná údržba, zatiaľ čo výmena motora predstavuje tvorbu fixného kapitálu nie preto, že hodnota je vyššia, ale preto, že motor sa obvykle nemusí vymieňať každý rok, ale iba po niekoľkých rokoch. Zaznamenanie služby tohto druhu pod položkou aktív (napríklad spracovanie ako tvorba fixného kapitálu, a nie ako bežná údržba) umožňuje rozdeliť hodnotu rovnomerne na celé obdobie používania prostredníctvom nástroja spotreby fixného kapitálu.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. kk) (prispôsobené)

- 2.129. SNA 2008 stanovuje, že zlepšenia uskutočnené na fixných aktívach by mali byť stanovené buď podľa rozsahu zmien v charakteristike fixných aktív – to znamená podľa dôležitých zmien v ich rozmeroch, tvare, výkonnosti, kapacite, predpokladanej životnosti –, alebo podľa skutočnosti, že zlepšenia nie sú druhy zmien, v prípade ktorých sa vypozerovalo, že sa rutinne uskutočňujú na iných fixných aktívach toho istého druhu ako súčasť programov bežnej údržby a opráv (pozri SNA 2008, body 10.43 a 10.46).

↓ 138/2004

e) Likvidácia

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. ll) (prispôsobené)

- 2.130. Úbytok fixných aktív zahŕňa predaj, demoláciu, vyradenie alebo zničenie fixných aktív ich vlastníkom alebo jeho postúpenie prostredníctvom bartera alebo vo forme naturálnych kapitálových transferov [pozri ESA 2010, bod 3.125 písm. b) a bod 3.126]. Tento úbytok by obvykle mal viesť k zmene vlastníctva a mať priamy ekonomický účel (preto fixné aktíva, ktoré sú zdemolované, vyradené alebo zničené ich vlastníkom, aby už neboli dané do ďalšieho ekonomického použitia, nie sú zahrnuté do tohto úbytku) (pozri SNA 2008, bod 10.38). Určitý úbytok sa však môže viesť v tej istej inštitucionálnej jednotke, ako v prípade zvierat zabitých farmárom a spotrebovaných jeho rodinou.

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.5 písm. mm)

f) Oceňovanie tvorby hrubého fixného kapitálu

- 2.131. THFK sa oceňuje nákupnými cenami (vrátane nákladov na prevod vlastníctva, zriaďovací poplatok a iné poplatky spojené s prevodom), alebo ak je vyrobený na vlastný účet, oceňuje sa základnými cenami podobného základného majetku (základnú cenu je možné získať zo súčtu vzniknutých nákladov). Likvidácia by sa mala zaznamenávať za predajnú cenu, ktorá by mohla zodpovedať nákupnej cene mínus náklady vzniknuté pri prevode vlastníctva aktív, zriaďovacie poplatky a poplatky za prevod (pozri bod 2.130.).

g) Náklady na prevod vlastníctva

- 2.132. Náklady na prevod vlastníctva predstavujú THFK nadobúdateľa, dokonca aj vtedy, ak niektoré náklady platí predávajúci. Zahŕňajú výdaje, ktoré vzniknú s cieľom prevziať vlastníctvo aktív (zriaďovacie poplatky a prepravné atď.), poplatky a provízie sprostredkovateľov (právnych zástupcov, expertov atď.) a dane zo sprostredkovateľských služieb použitých v prevode vlastníctva aktív.

2.133. THFK nadobúdateľa zahŕňa hodnotu nadobudnutých tovarov (okrem nákladov na prevod) plus celkové náklady na prevod zahrnuté do nadobudnutia. Naopak, THFK predávajúceho zahŕňa iba hodnotu predaných tovarov (okrem nákladov na prevod)¹⁹. V prípade nevyrobených aktív (ako napríklad pôdy alebo patentovaných aktív ako sú napríklad výrobné práva), ktoré nie sú zaradené do THFK, musia byť tieto náklady oddelené od nadobudnutia/likvidácie týchto aktív a zaznamenané pod inou položkou ako THFK nadobúdateľa.

h) THFK a zmena hodnoty aktív

2.134. Súvaha, ktorá stanovuje inventárny zoznam hodnôt aktív a prijatých záväzkov, poskytuje informácie o rôznych zložkách zmeny v hodnote aktív. ➔₁ Tak, ako je definované v súvahách (pozri ESA 2010, body 7.12 a 7.13), zmenu v hodnote aktív medzi koncom a začiatkom účtovného obdobia je možné opísať takto: ⬅

Hodnota aktív na konci účtovného obdobia	
– Hodnota aktív na začiatku účtovného obdobia =	THFK
	– Spotreba fixného kapitálu
	+ Iné zmeny objemu
	+ Nominálne zisky podniku (mínus straty)

2.135. Nominálne zisky podniku (mínus straty) zodpovedajú ziskom podniku (mínus straty) akumulovaným počas posudzovaného obdobia a vyplývajúcim zo zmeny v cene aktíva, ktorého hospodárske a fyzické (kvantitatívne a kvalitatívne) znaky zostávajú za príslušné obdobie nezmenené. Tieto zmeny sa zaznamenávajú na účte preceňovania.

2.136. Iné zmeny v objeme aktív sú toky, ktoré umožňujú zaznamenať objavenie, znehodnotenie alebo vyčerpanie naturálnych aktív, ako aj dôsledkov výnimočných udalostí, ktoré môžu zmeniť úžitok získavaný z aktív. Čo sa týka aktív v odvetví poľnohospodárstva, zmeny v objeme môžu byť zaradené do troch hlavných kategórií:

- výnimočné straty alebo katastrofálne straty (zemetrasenia, vojny, sucho, epidémie atď.),
- marža medzi predpokladaným odpisom aktív (meraná spotrebou fixného kapitálu) a odpisom skutočne stanoveným (v dôsledku nepredvídateľného zastarania, poškodenia, zničenia a náhodných udalostí vedúcich k vyšším odpisom ako sa predpokladalo),

¹⁹ Ako priamy dôsledok tejto metódy by náklady spojené s obchodom s hospodárskymi zvieratami zaradenými do „základného majetku“ mali byť zaznamenané pod THFK nadobúdateľa.

↓ 590/2022 článok 1.4 a príloha I.5 (prispôsobené)

- zmeny v klasifikácii alebo štruktúre fixných aktív: napríklad zmeny ekonomického účelu poľnohospodárskej pôdy, mliekového dobytku určeného na výrobu mäsa (pozri bod 2.149, poznámka pod čiarou č. 1) alebo poľnohospodárskych budov, ktoré boli upravené na súkromné alebo iné ekonomické použitie.

↓ 138/2004 (prispôsobené)

2.137. THFK a spotreba fixného kapitálu (pozri body 3.098. až 3.106.) preto nie sú jedinými prvkami, ktoré sa majú vziať do úvahy pri analyzovaní zmeny v hodnote aktív.

i) Prvky THFK

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5 písm. oo) (prispôsobené)

2.138. ESA 2010 rozlišuje viacero prvkov, ktoré by sa mohli zaznamenávať ako THFK (pozri ESA 2010, bod 3.127):

- obytné jednotky,
- ostatné budovy a stavby vrátane významných zlepšení pôdy,
- stroje a zariadenia, akými sú lode, automobily a počítače,
- zbraňové systémy,
- kultivované biologické zdroje, napríklad stromy a hospodárske zvieratá,
- náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív, akými sú pôda, zmluvy, lízingy a licencie,
- výskum a vývoj vrátane poskytovania voľne dostupných výsledkov výskumu a vývoja,
- prieskum a ocenenie nerastných ložísk,
- počítačový softvér a databázy,
- originály zábavných, literárnych alebo umeleckých diel,
- ostatné práva duševného vlastníctva.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5 písm. pp)

2.139. V rámci EÚP sa rozlišujú tieto druhy prvkov THFK:

- porasty s opakovanými výnosmi plodín,
- fixné aktívum – hospodárske zvieratá,

- fixné aktíva iné ako poľnohospodárske aktíva:
 - stroje a iné investičné majetky,
 - dopravné zariadenia,
 - hospodárske budovy (nebytové),
 - iné stavby okrem zlepšenia pôdy (iné budovy a stavby atď.),
 - iné (počítačový softvér atď.),
- významné zlepšenia pôdy,
- náklady spojené s prevodom vlastníctva neprodukovaných aktív, ako napríklad pôdy a výrobných práv,
- výskum a vývoj zahŕňajúci výskum a vývoj zo špecializovaných jednotiek a výskum a vývoj pre vlastnú výrobu.

↓ 138/2004

2.140. THFK v poľnohospodárskych aktívach sa týka dvoch typov aktív (porastov a zvierat), ktoré sa používajú opakovane a nepretržite na výrobu takých výrobkov, ako je ovocie, kaučuk, mlieko atď.: ovocné stromy, vinohrady, chmeľnice, plantáže drobného ovocia a špargľovne. Porasty vianočných stromčekov (ktoré poskytujú hotový výrobok iba raz) nie sú základným majetkom, práve tak ako obilniny a zelenina. Zvieratá, ktoré slúžia ako základný majetok, zahŕňajú napríklad plemenné zvieratá, dojnice, ovce chované na vlnu a ťažné zvieratá (zvieratá určené na zabitie, vrátane hydiny, nie sú základným majetkom).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. qq)

j) Porasty s opakovanými výnosmi plodín

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. rr) (prispôsobené)

2.141. Podľa ESA 2010 (3.125) THFK v porastoch zodpovedá hodnote nadobudnutia mínus úbytku prírodných aktív, ktoré opakovane poskytujú produkty (ako sú napríklad ovocné stromy), ktoré dozreli, plus prirodzený rast takých prírodných aktív počas príslušného účtovného obdobia až do dozretia (to znamená vytvorenia produktu).

↓ 138/2004

2.142. Táto definícia THFK zodpovedá:

- výdajom na nové porasty (nové alebo obnovené) počas účtovného obdobia, vrátane čiastok vynaložených na udržiavanie mladých porastov počas účtovného obdobia (počas prvých troch rokov),
- zvyšovaniu skutočnej hodnoty porastov do ich dospelosti,
- nákladom spojeným s prevodom vlastníctva vo výmenách porastov, ktoré dosiahli dospelosť, medzi poľnohospodárskymi jednotkami.

- 2.143. Prvé dva prvky THFK v porastoch predstavujú vlastnú poľnohospodársku produkciu THFK.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. ss)

- 2.144. Úbytok porastov (zaznamenaný ako záporná THFK) môže mať dve formy: môže predstavovať predaj trvalých porastov iným (poľnohospodárskym) jednotkám, pričom v tomto prípade sa do EÚP zapisujú iba náklady spojené s prevodom vlastníctva. Druhá možnosť je, že porasty sú zoťaté. V tomto prípade však, podľa všeobecnej definície úbytku, zoťaté porasty musia mať priame ekonomické využitie; inými slovami, potrebná je protipoložka vo forme použitia vo výrobkoch a službách [ako napríklad predaj podniku, ktorý sa špecializuje na predaj dreva²⁰]. V tomto prípade by úbytok porastov, ktorý sa má zaznamenať ako záporná THFK, mohol predstavovať menšiu sumu.

↓ 138/2004 (prispôbené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)

- 2.145. V dôsledku toho sa vo väčšine prípadov (to znamená okrem druhého prípadu ustanoveného v bode 2.144.) hodnota vyklčovaných porastov nesmie odpočítavať od hodnoty investícií do porastov. Investície určené na obnovu existujúcich porastov by sa mali považovať za investície, a nie za rutinné náklady na údržbu.
- 2.146. Spracovanie vyklčovaných porastov by malo byť analyzované vo vzťahu k výpočtu spotreby základných prostriedkov. V súlade s →₁ ESA 2010 ← je tu spotreba fixného kapitálu v prípade porastov zodpovedajúca odpisu porastov, keď dosiahnu dospelosť. Klčovanie porastov²¹ by sa preto malo interpretovať takto:
- klčovanie uskutočnené na konci bežného rastového cyklu porastov zodpovedá porastom odpísaným z aktív. Toto klčovanie sa berie do úvahy v spotrebe fixného kapitálu počas produktívneho života porastov,
 - „výnimočné“ vyklčovanie porastov je vyklčovanie vykonané pred koncom bežného rastového cyklu porastov z rôznych (hospodárskych, strategických atď.) dôvodov. Malo by sa interpretovať ako rozdiel medzi skutočným (faktickým) odpisom a bežným odpisom meraným podľa spotreby fixného kapitálu. Tento odpisový prebytok by sa mal zaznamenať na účte „iné zmeny v objeme aktív“ (kumulatívne účty), ktorý nie je zahrnutý do EÚP.
- 2.147. Zmena v hodnote porastov za účtovné obdobie preto zahŕňa tieto štyri zložky (pozri bod 2.134.):
- THFK, ktorý zodpovedá rozdielu v hodnote medzi akvizíciami a likvidáciou počas referenčného obdobia tak, ako je definované v bodoch 2.141. až 2.145.,
 - spotrebu fixného kapitálu, ktorá vymeriava odpis porastov tak, ako je definované v bode 2.146.,

²⁰ V tomto prípade činnosť zameraná na výrub porastov a predaj dreva spadá pod lesnícku činnosť.

²¹ Je potrebné poznamenať, že náklady na klčovanie, ktoré môže fakturovať spoločnosť zaoberajúca sa touto činnosťou, predstavujú výročnú spotrebu služby.

- iné zmeny v „objeme“, ktoré berú do úvahy vplyvy nepredvídaných udalostí na porasty (ako napríklad výnimočné klčovanie) a ktoré sa zaznamenávajú na účte „iné zmeny v objeme aktív“ (pozri definíciu v bodoch 2.136. a 2.146.),
- zisky podniku (mínus straty), ktoré určujú zmeny v hodnote v dôsledku zmien v cene počas účtovného obdobia a ktoré sa zaznamenávajú na účte preceňovania kumulatívnych účtov →₁ ESA 2010 ← (pozri definíciu v bode 2.135.).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. tt) (prispôsobené)

2.148. Práca investovaná do aktív, ktoré pozostávajú z poľnohospodárskych plodín, to znamená porastov, sa zaznamenáva buď ako predaj zo strany podnikov, ktoré sa špecializujú na taký druh poľnohospodárskej zmluvnej práce (s prípravou pôdy, dodávkou strojov, rastlín, pracovnej sily atď.), alebo ako produkcia fixného kapitálu vyrábaného vo vlastnej réžii (pozri bod 1.73).

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)

k) Základný majetok — hospodárske zvieratá

2.149. THFK pre hospodárske zvieratá zodpovedá týmto prvkom:

- ročný rast hospodárskych zvierat (kým nedosiahnu dospelosť);
- akvizície hospodárskych zvierat (dovozy) mínus likvidácia (zabitie²² a vývozy);
- náklady spojené s prevodom vlastníctva, ktoré vzniknú pri obchode medzi poľnohospodárskymi jednotkami²³.

2.150. V súlade s →₁ ESA 2010 ← je THFK pre hospodárske zvieratá mierou rozdielu medzi akvizíciami hospodárskych zvierat (prirodzený rast a dovozy) za rok, vrátane tých, ktoré vyplývajú z vlastnej výroby a likvidáciou hospodárskych zvierat (na zabitie²⁴, vývoz alebo akékoľvek iné konečné použitie), ku ktorému sa pripočítavajú náklady na prevod vlastníctva²⁵. Ku THFK pre hospodárske zvieratá dochádza počas života zvierat'a. Po prvé THFK pozostáva hlavne s prirodzeného rastu zvierat'a. Keď dosiahne vek dospelosti, THFK sa zisťuje hlavne pomocou likvidácie (predaj na

²² Spracovanie predaja hospodárskych zvierat určených na zabitie (to znamená na bitúnkoch alebo na farmách, vrátane všetkých predajov nepoľnohospodárskym jednotkám na iné hospodárske účely ako zabitie) ako likvidácia základného majetku predstavuje zjednodušenie účtovného postupu na zaznamenávanie likvidácie základného majetku, ktorého hospodárske využitie sa zmenilo. „Základný majetok“ vo forme hospodárskych zvierat je v skutočnosti premenený na zásoby zaznamenaním toku označeného ako „iná zmena objemu“ (pozri bod 2.136.) zapísaná na účte „iné zmeny v objeme aktív“. Predávajú sa iba vo forme zásob, predaj potom predstavuje odpis zo zásob, a nie likvidáciu aktív.

²³ Pokiaľ sa predaj a nákup vyskytli počas toho istého účtovného obdobia. Inak sa zaznamenáva likvidácia (za obdobie, v ktorom došlo k predaju) a akvizícia (za obdobie, v ktorom došlo k nákupu).

²⁴ Vrátane zabíjania pre vlastnú finálnu spotrebu alebo platbu v naturáliách.

²⁵ Obchod s plemennými hospodárskymi zvieratami medzi farmármi sa v účtoch nezaznamenáva. Platí to tiež, keď sa obchod uskutočňuje cez sprostredkovateľov (ak k predaju a nákupu došlo v tom istom období). Náklady na prevod vlastníctva (služby sprostredkovateľov, obchodné marže, náklady na dopravu atď.) sa však musia zahrnúť do hodnoty THFK pre hospodárske zvieratá.

zabitie alebo vývoz). Dovozy, vývozy a náklady spojené s prevodom vlastníctva sú zložkami THFK pre hospodárske zvieratá, ktoré sa pravdepodobne budú vyskytovať počas úžitkového života zvierat. Prirodzený rast hospodárskych zvierat (a nie THFK ako celku) predstavuje vlastnú poľnohospodársku výrobu základného majetku v hospodárskych zvieratách.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. uu) (prispôbené)

- 2.151. Meranie THFK v prípade hospodárskych zvierat predstavuje iba jeden prvok zmeny v hodnote aktív. V skutočnosti možno THFK v prípade hospodárskych zvierat merať na základe zmeny počtu hospodárskych zvierat (v jednotlivých kategóriách) ohodnotených v priemerných cenách kalendárneho roka (kvantitatívna metóda) len vtedy, ak sú splnené tri podmienky:
- žiadne nominálne zisky alebo straty podniku (to znamená pravidelný trend cien a stavov hospodárskych zvierat),
 - žiadne iné zmeny v objeme (to znamená žiadne straty v dôsledku prírodných katastrof a žiadne zmeny v klasifikácii atď.),

Iná metóda výpočtu (priama metóda) spočíva v zisťovaní tokov vstupov a výberov v jednotlivých kategóriách hospodárskych zvierat v zodpovedajúcich cenách: okrem nadobudnutia a úbytku musí táto metóda zohľadňovať vstupy (najmä narodenia) a výbery v podnikoch.

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.5 písm. vv)

- 2.152. Preto, ako všeobecné pravidlo, THFK pre hospodárske zvieratá sa nedá zisťovať prostredníctvom rozdielu medzi hodnotami hospodárskych zvierat na konci a na začiatku účtovného obdobia. Pravidlo výpočtu THFK pre hospodárske zvieratá závisí priamo od spôsobu prijatého na zaznamenávanie a zisťovanie troch prvkov zmeny v hodnote hospodárskych zvierat (inej ako THFK), a najmä spotrebe prvku fixného kapitálu. →₁ To je odchýlka od ESA 2010. ←

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. ww) (prispôbené)

- 2.153. V SNA 2008 by sa spotreba fixného kapitálu mala teoreticky vypočítavať aj v prípade hospodárskych zvierat²⁶. V skutočnosti spotreba fixného kapitálu v prípade hospodárskych zvierat zodpovedá miere očakávaného poklesu úžitkovosti hospodárskych zvierat, ak sa používajú na výrobné účely, teda zníženiu, ktoré sa zasa odráža v aktualizovanej hodnote budúceho príjmu z týchto hospodárskych zvierat. V súvislosti s praktickými ťažkosťami pri oceňovaní spotreby fixného kapitálu (definícia parametrov výpočtu je veľmi zložitá, pozri body 3.105 a 3.106) sa však spotreba fixného kapitálu v prípade hospodárskych zvierat nevypočítava.

²⁶ Podľa SNA 2008 (bod 10.94) sa spotreba fixného kapitálu na rozdiel od ESA 2010 (bod 3.140) vypočítava aj v prípade hospodárskych zvierat.

2.154. THFK pre hospodárske zvieratá sa môže zisťovať rôznymi metódami. Pomocou metódy stálych zásob sa každý z prvkov THFK definovaných v bode 2.149. (prirodzený rast hospodárskych zvierat, dovozy, predaj na zabitie a vývozy, náklady spojené s prevodom vlastníctva) dá oceniť veľmi presne. Napriek tomu to vyžaduje početné údaje (ako napríklad ceny úžitkových hospodárskych zvierat počas ich celej životnosti). To isté platí o metódach založených na produkčnom cykle hospodárskych zvierat. Preto je potrebné prijať jednoduchšiu metódu, dokonca aj keď bude menej presná.

2.155. Odporúčaná metóda využíva prístup nepriamej kalkulácie²⁷. Vychádza z kalkulácie zmeny v počte hospodárskych zvierat a z týchto dvoch predpokladov:

- ceny hospodárskych zvierat sú regulárne a bežne predpovedateľné, takže na oceňovanie množstiev sa môže použiť priemerná ročná cena, pričom straty/zisky podniku sú z nich vylúčené,
- môžu sa odhadnúť mimoriadne straty (v množstvách a cenách).

2.156. Zisťovanie THFK pozostáva zo súčtu týchto prvkov:

THFK =	zmena v počte hospodárskych zvierat medzi koncom a začiatkom účtovného obdobia ocenená priemernou ročnou cenou P
	+ zrážka pri vyradovaní
	+ iné straty úžitkových hospodárskych zvierat
	+ náklady spojené s prevodom vlastníctva.

2.157. Pojem „zrážka pri vyradovaní“ sa vzťahuje na rozdiel medzi hodnotou hospodárskych zvierat ocenených ako úžitkové zvieratá (cenou, ktorá by sa dala nazvať „kapitálovou“ cenou) a hodnotou tých istých zvierat ocenených ako zvieratá určené na zabitie (to znamená za predajnú cenu pre bitúnok) v čase ich odpisu zo stavu úžitkových zvierat.

2.158. Pojem „iné straty úžitkových hospodárskych zvierat“ zahŕňa dva typy strát:

- mimoriadne straty úžitkových zvierat, ktoré dosiahli dospelosť,
- hodnotu hospodárskych zvierat vedených vo výrobe do konca ich života (prirodzená smrť).

2.159. Hodnota strát, ktoré sa majú zaznamenávať vo výpočte THFK, zodpovedá rozdielu medzi hodnotou hospodárskych zvierat za cenu prevládajúcu na začiatku obdobia a hodnotou týchto zvierat pri likvidácii. Táto likvidácia sa oceňuje predajnou cenou zvierat, ktoré sú zabité (to znamená na predaj alebo vlastnú konečnú spotrebu), alebo môže mať nulovú hodnotu, ak nemajú žiadne hospodárske využitie (napríklad sú odstránené atď.).

²⁷ Môže sa použiť akákoľvek iná metóda, ktorá vedie k ekvivalentným výsledkom.

- 2.160. Pojmy „iné straty úžitkových hospodárskych zvierat“ a „zrážka pri vyradovaní“ zodpovedajú tokom, ktoré sa zaznamenávajú na súvahovom účte „iné zmeny v objeme aktív“. Poskytujú spojenie medzi rôznymi zložkami zmeny v hodnote aktív a THFK a zabezpečujú zhodu s ➔₁ ESA 2010 ◀. Ich prehliadanie by mohlo viesť k tomu, že skutočná úroveň THFK pre hospodárske zvieratá bude podhodnotená.
- 2.161. Odhad vlastnej tvorby fixného kapitálu v hospodárskych zvieratách, ktorá zodpovedá prirodzenému rastu zvierat, je odvodený z definície THFK pre hospodárske zvieratá ustanovenej v bode 2.149. uplatňovanej na kategórie zvierat, ktoré ešte nie sú úplne dospelé.
- Vlastná tvorba = THFK + likvidácia (zabitie a vývozy) – akvizície (dovozy)²⁸ – (náklady na prevod vlastníctva).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. xx)

l) Fixné aktíva iné ako poľnohospodárske aktíva

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. yy)

- 2.162. Fixné aktíva iné ako poľnohospodárske aktíva (porasty a hospodárske zvieratá) zahŕňajú tieto prvky:
- stroje a iné investičné majetky,
 - dopravné zariadenia,
 - hospodárske budovy (nebytové),
 - iné (ostatné budovy a stavby, počítačový softvér atď.),

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 2.163. THFK zodpovedá akvizícii týchto aktív (nové aktíva vyrobené alebo dovezené počas účtovného obdobia alebo existujúce aktíva) mínus prevody na iné jednotky (odvetvia poľnohospodárstva alebo iných odvetví). Je potrebné pripomenúť, že ak sa táto transakcia týka dvoch jednotiek odvetvia poľnohospodárstva počas toho istého účtovného obdobia, tieto toky sa navzájom rušia a pod zodpovedajúcou položkou základného majetku sa zaznamenávajú iba náklady spojené s prevodom vlastníctva.
- 2.164. V prípade výstavby alebo investičných majetkov (určených na predaj), ktorých výroba prebieha počas niekoľkých období, sa má hodnota práce vykonanej počas obdobia výroby zaznamenávať v zmene zásob výrobcu vo forme rozpracovanosti. Tento majetok (či už hnutelný alebo nehnuteľný) sa nezaznamenáva v THFK, pokiaľ nedôjde k prevodu vlastníctva. Naopak, pokiaľ je táto výroba vlastná, táto práca sa zaznamenáva ako THFK počas celého obdobia výroby (pozri bod 2.025.).
- 2.165. Aktíva, ktorých hospodárske využitie sa zmení bez toho, aby sa uskutočnila akákoľvek zmena vlastníctva (napríklad ak sa hospodárska budova využíva na iné

²⁸ Toto odpočítanie zodpovedá teoretickému prípadu, keď sa dovozy úžitkových zvierat zaznamenávajú ako THFK. V praxi sa všetky zvieratá dovezené odvetvím poľnohospodárstva spracovávajú ako zmeny zásob (pozri bod 2.205).

účely ako na poľnohospodársku výrobnú činnosť), sa nezaznamenávajú ako likvidácia aktív. Tieto zmeny sa zaznamenávajú na účte „iné zmeny v objeme aktív“.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. zz)

m) Významné zlepšenia pôdy

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. aaa)

- 2.166. Významné zlepšenia neprodukovaných hmotných aktív zodpovedajú hlavne zlepšeniu pôdy (lepšia kvalita pôdy a vyššie výnosy prostredníctvom zavlažovania, odvodňovania a protipovodňových opatrení atď.) a malo by sa s nimi zaobchádzať podobne ako s akoukoľvek inou THFK (ESA 2010, bod 3.128).

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.5 písm. bbb)

- 2.167. Tieto investície zodpovedajú výdajom na melioráciu a jej prípravu na iné produkčné účely s výnimkou výdajov na bežnú údržbu (pozri body 2.127, 2.128 až 2.129). Tento výdaj musia vynaložiť vlastníci alebo sa výsledok tohto výdaja musí stať ich vlastníctvom. →₁ Týka sa to najmä výdavkov na infraštruktúrne práce ako napríklad výrub, plánovanie, odvodňovanie, zavlažovanie a spevňovanie (pozri ESA 2010, bod 3.128 a SNA 2008, body 10.79 až 10.81). ←

n) Náklady spojené s prevodom vlastníctva nevyrobených aktív

- 2.168. Náklady spojené s prevodom vlastníctva nevyrobených aktív sa týkajú akvizícií pôdy a nevyrobených nehmotných aktív (ako napríklad patentovaných aktív, výrobných práv atď.) poľnohospodárskymi jednotkami. Tieto akvizície sa nezaznamenávajú ako THFK (ale pod inou položkou kapitálového účtu, pretože sú to nevyrobené aktíva) a ako THFK sa zaznamenávajú iba náklady spojené s prevodom vlastníctva (pre nadobúdateľa, ale nie pre predávajúceho).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. ccc) (prispôsobené)

o) Výskum a vývoj

- 2.169. Výskum a vývoj pozostáva z hodnoty výdavkov na kreatívnu činnosť vykonávanú systematicky, ktorá je zameraná na zvyšovanie úrovne vedomostí a využívanie týchto vedomostí na navrhnutie nových možností uplatnenia. Ak hodnotu nemožno primerane odhadnúť, je podľa dohody ocenená ako súčet nákladov vrátane nákladov na neúspešný výskum a vývoj (pozri ESA 2010, príloha 7.1).

↓ 138/2004

p) Tovary a služby nezaraďené do THFK

2.170. Do THFK nie sú zaraďené tieto tovary a služby:

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. ddd) (prispôsobené)

- a) malé nástroje, pracovné odevy, náhradné súčiastky a zariadenie, dokonca aj keď tieto výrobky majú bežnú životnosť viac ako jeden rok; pretože sa pravidelne obnovujú, a aby boli tieto nákupy v zhode s postupmi podnikového účtovníctva, považujú sa za medzispotrebu (pozri body 2.105 a 2.106);
-

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- b) prebiehajúca údržba a opravy (pozri body 2.127, 2.128 a 2.129.) sú zaraďené ako medzispotreba;
-

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. ddd) (prispôsobené)

- c) služby vedeckého výskumu, prieskumu trhu atď. Nákupy týchto služieb sú zaraďené do medzispotreby [pozri bod 2.109 písm. d)];
-

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ Korigendum Ú. V EÚ L 108,
7.4.2022, s. 69
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)
→₃ 2019/280 článok 1 a príloha
I.5 písm. eee)
→₄ 2019/280 článok 1 a príloha
I.5 písm. fff)

- d) tovary dlhodobej spotreby nadobudnuté domácnosťami na uspokojenie ich domácich potrieb; nakoľko tieto tovary sa nevyužívajú na výrobné účely, spracovávajú sa ako konečná spotreba;
- e) zvieratá, ktoré slúžia ako zásoby: výkrmové zvieratá odchovávané na zabitie, vrátane hydiny;
- f) zisky a straty podniku na základnom majetku (majú sa zaznamenávať na účte preceňovania, pozri bod 2.135.);
- g) straty základného majetku v dôsledku katastrofických udalostí (choroby hovädzieho dobytku atď.) alebo vyššej moci (záplavy, víchrice atď.) (pozri body 2.045. a 2.136.).

2.171. Hodnota investičných majetkov, ktoré sa používajú súčasne na profesionálne a súkromné účely (napríklad motorové vozidlá) sa zaznamenáva v súlade s dvoma potenciálnymi typmi ich využitia; čiastočne ako THFK a čiastočne ako finálna spotreba.

2. Zmena zásob

a) Definícia zásob a zmena zásob

2.172. Zásoby zahŕňajú všetky tovary, ktoré netvoria súčasť fixného majetku a v danej chvíli sa nachádzajú vo vlastníctve výrobných jednotiek. Rozlišujú sa dva druhy zásob: vstupné a výstupné zásoby:

- vstupné zásoby pozostávajú zo surovín a dodávok, ktoré sa použijú v neskoršom termíne ako bezprostredné vstupy do výrobného procesu. Bežne sa spotreba týchto výrobkov vypočítava vykompenzovaním nákupov (alebo iných foriem nadobudnutia) zmenou zásob v priebehu referenčného obdobia (pozri bod 2.021.).
- výstupné zásoby predstavujú zásoby hotových a rozpracovaných výrobkov výrobcu. Zohľadňujú sa pri kalkulácii produkcie. Výstupné zásoby zahŕňajú:
 - hotové výrobky z odvetvia: sú to tovary, ktoré výrobcovia nemajú v úmysle ďalej spracovávať pred ich odoslaním na ďalšie hospodárske účely. V prípade poľnohospodárstva zahŕňajú plodiny, olivový olej, hroznový mušt, produkty živočíšnej výroby a nepoľnohospodárske tovary vyrobené v neoddeliteľných druhotných činnostiach,
 - rozpracované výrobky: je to produkcia, ktorá nie je celkom hotová. Pre EÚP zahŕňa víno, hospodárske zvieratá určené na zabitie, všetky kurčatá a inú hydinu (okrem plemennej hydiny) a iné zvieratá s výnimkou tých, ktoré sa považujú za fixný kapitál. Je potrebné poznamenať, že rastúce plodiny (pozri bod 2.012.) sa v ročných ➔₁ ekonomických účtoch ➔ nepovažujú za rozpracované zásoby.

2.173. Nezaznamenávanie rastúcich plodín ako rozpracované sa dá v európskom poľnohospodárstve odôvodniť skutočnosťou, že veľká väčšina plodín má výrobný cyklus, ktorý je kratší ako účtovné obdobie. Uvažuje sa tiež, že ich zaznamenávanie v čase zberu umožňuje, aby sa zachovala zhoda s výrobnými nákladmi v analýze príjmu z činnosti (pozri bod 2.012.). Ak sa operácie spojené so zberom úrody, prípravou pôdy a siatím vykonávajú v rôznych účtovných obdobiach, účty z obdobia, v ktorom sa náklady vyskytli, vykazujú účtovnú stratu a účty z obdobia zberu účtovný zisk. Túto účtovnú metódu je však možné akceptovať, pretože ak podmienky zostávajú z roka na rok rovnaké, vznikne približná rovnováha v tom, že výdaje sú v tom istom období vykompenzované ziskom z predaja predošlej úrody. K tejto kompenzácii nedôjde iba v prípade podstatnej zmeny vo výrobe alebo v prípadoch veľmi zlých úrod. Za takých okolností by sa zaznamenávanie produkcie mohlo uviesť ako rozpracované (pozri tiež bod 2.013.).

2.174. Je potrebné tiež poznamenať, že služby sa nezaznamenávajú do zásob, s výnimkou tých, ktoré sú zaradené do nákupnej hodnoty tovarov zaradených do zásob.

2.175. Podľa ➔₂ ESA 2010 ➔ sa zmeny zásob zisťujú tak, že z hodnoty položiek zásob sa odpočíta hodnota odpisov zásob a akékoľvek opakujúce sa straty tovarov v zásobách.

b) Čas zaznamenávania a oceňovanie zmien zásob

- 2.176. Položky zásob by sa mali oceňovať v deň zaradenia do zásob a odpisy by sa mali oceňovať cenami prevládajúcimi pri odpise zo zásob. Čas zaznamenávania (a oceňovania) položiek zásob a odpisov by sa mal zhodovať s inými transakciami s výrobkami (produkcia a medzis potreba).
- 2.177. Základná cena je cena, ktorá sa má použiť na oceňovanie zmien zásob (zaznamenávanie, odpisy alebo opakujúce sa straty hotových výrobkov alebo rozpracovaných výrobkov). Čo sa týka vstupov rozpracovaných výrobkov, použitá cena by sa mohla odhadovať uplatnením zlomku celkových výrobných nákladov, ktoré vznikli do konca obdobia, zo základnej ceny podobného hotového výrobku. ➔₃ V opačnom prípade sa hodnota vstupov nedokončenej výroby môže odhadovať podľa hodnoty výrobných nákladov plus navýšenie zodpovedajúce očakávanému prevádzkovému prebytku alebo (odhadovanému) zmiešanému dôchodku (pozri ESA 2010, body 3.47 a 3.48). ⬅
- 2.178. Metóda odporúčaná v ➔₂ ESA 2010 ⬅ na zaznamenávanie vstupov a odpisov zásob je metóda stálych zásob. Toto riešenie sa však nedá všeobecne uplatniť v súvislosti s problémami pri získavaní informácií o vstupoch a odpisoch. V snahe dosiahnuť súlad s metódou stálych zásob ➔₂ ESA 2010 ⬅ odporúča „kvantitatívnu“ metódu, ktorá pozostáva zo zisťovania zmien zásob ako rozdielu v objeme medzi zásobami na začiatku a pri uzávierke účtovného obdobia oceňovanými priemernými cenami platnými počas príslušného obdobia. Táto metóda je však uplatniteľná iba vtedy, ak ceny počas posudzovaného obdobia zostávajú stabilné alebo ak sa ceny a uskladnené množstvá zvyšujú alebo klesajú konštantne počas účtovného obdobia.
- 2.179. Túto „kvantitatívnu metódu“ nie je možné uplatniť na rastlinnú výrobu kvôli výkyvom cien a množstiev vyplývajúcich z výrobného procesu a štruktúry ponuky a dopytu. ➔₄ Tento problém, ktorý je špecifický pre poľnohospodárstvo, ESA 2010 uznáva [pozri bod 3.153 písm. c)]. ⬅
- 2.180. Je potrebné tiež uvážiť, že zmena zásob tak, ako je definovaná v bode 2.175., je iba jednou zo zložiek zmeny v hodnote zásob medzi začiatkom a koncom účtovného obdobia. V skutočnosti platí základná účtovná rovnica, ktorá spája počiatočné a konečné údaje pre aktíva zásob:

Hodnota záverečných zásob za ceny uplatniteľné na konci účtovného obdobia	
– Hodnota počiatočných zásob za ceny uplatniteľné na začiatku účtovného obdobia =	Zmena zásob (vstupy – odpisy – opakujúce sa straty)
	+ nominálne zisky podniku (mínus straty)
	+ iné zmeny objemu

- 2.181. Tieto nominálne zisky a straty podniku a iné zmeny objemu²⁹ by nemali byť zahrnuté do zisťovania produkcie, ale na účte iných zmien aktív (na účte preceňovania a na účte iné zmeny v objeme aktív).

²⁹ Iné zmeny objemu sa všeobecne chápu ako zásoby tovarov zničených pri vzniku mimoriadnych udalostí (ako napríklad prírodných katastrof). Bežné straty sú zahrnuté v odpisoch zásob.

- 2.182. Hlavný problém v oceňovaní zmeny zásob EÚP sa týka plodín. Tieto produkty sú v skutočnosti sezónnymi produktmi, k zaznamenávaniu ktorých do zásob dochádza iba po zbere úrody a ktorých odpisy sú rozložené počas niekoľkých mesiacov po zbere a často pokračujú do nasledujúceho účtovného roka. Ich cena tiež môže podliehať podstatným výkyvom v jednotlivých obdobiach alebo dokonca v tom istom období.
- c) Zmena zásob hospodárskych zvierat a výrobkov živočíšneho pôvodu
- 2.183. Pri oceňovaní zmien zásob hospodárskych zvierat nie je veľmi dôležité, či zvieratá boli odchované v krajine od narodenia alebo či boli dovezené, keď boli mladé a potom odchované a vykŕmené v krajine. Ak dovezené zvieratá prevezme podnik, ktorý pokračuje v ich odchove na území štátu, zvieratá sú „naturalizované“ a následne prispôbené domácej výrobe.
- 2.184. Aby bolo možné oceniť zmeny v stáde na konci referenčného obdobia, musí sa rozlišovať medzi stádom zaradeným do „zásob“ a stádom zaradeným do „základného majetku“ (pozri body 2.140. a 2.202.). Hodnota pri základných cenách pre prvú kategóriu zvierat by sa mala posudzovať ako súčet výrobných nákladov počas života priemerného zvieratá v rôznych triedach hospodárskych zvierat vrátane referenčného roka plus prirážka na odhadovaný prevádzkový zisk alebo odhad kombinovaného príjmu (pozri bod 2.176.). Ak bolo zviera pôvodne dovezené pred jeho obdobím na územie štátu, nákupná cena v čase dovozu sa môže považovať za čiastku, ktorá predstavuje súčet výrobných nákladov do tohto dňa.
- 2.185. Vzhľadom na všeobecne pravidelné zmeny v cenách zvierat je možné oceniť zmenu zásob hospodárskych zvierat jednoduchou metódou aproximácie, ktorá nezahŕňa nominálne zisky podniku (mínus straty). Pre každú kategóriu zvierat sa zmena v stave medzi koncom a začiatkom účtovného roka vynásobí priemernou cenou sledovanou za referenčné obdobie.
- d) Zmena zásob sezónnych výrobkov
- 2.186. Sezónne výrobky (pozri body 2.178. a 2.181.) sú výrobky, pre ktoré kvantitatívna metóda nepredstavuje dostatočné zblíženie stálych zásob v súvislosti s nepravidelnými zmenami cien a množstiev. Uplatnenie kvantitatívnej metódy by mohlo viesť k zahrnutiu nominálnych ziskov alebo strát podniku do zisťovania zmeny zásob. Jedno riešenie by mohlo spočívať v zisťovaní zmeny zásob za kratšie obdobia ako je referenčné obdobie (napríklad každý štvrtrok), podobdobia, ktoré by mali pravidelnejšie cenové a kvantitatívne trendy. Napriek tomu tento druh metódy sa často ťažko uplatňuje vzhľadom na absenciu základných údajov.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. ggg)

- 2.187. Inou metódou hodnotenia stavov zásob sezónnych výrobkov je metóda skúmania cenového vývoja uskladnených výrobkov. Cena výrobku sa môže počas skladovania meniť prinajmenšom z troch dôvodov (SNA 2008, bod 6.143):
- výrobný proces je dostatočne dlhý na to, aby sa diskontné faktory uplatňovali na prácu vloženú dostatočne dlho pred dodaním,
 - jeho fyzikálne vlastnosti sa časom môžu zlepšovať alebo zhoršovať,
 - môžu sa vyskytnúť sezónne faktory, ktoré ovplyvnia jeho ponuku alebo dopyt po ňom, čo má za následok pravidelné a predvídateľné zmeny jeho ceny

v priebehu roka, dokonca aj bez toho, aby sa nevyhnutne zmenili jeho fyzikálne vlastnosti.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.5
písm. hhh)

- 2.188. Rozdiel medzi cenou, ktorú produkty majú pri zaradení do zásob, a cenou, pri ktorej sa vyberajú, by mal odrážať dodatočnú hodnotu produkcie vyprodukovanej počas skladovania (SNA 2008, 6.143.), pretože produkty vybrané zo skladu niekoľko mesiacov po zbere sa odlišujú z ekonomického hľadiska od produktov, ktoré boli uskladnené. Tento druh zvýšenia hodnoty produktov by sa nemal započítavať ako nominálny zisk z držby.

↓ 138/2004 (prispôbené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)

- 2.189. Na základe rôznych zložiek zmeny hodnoty zásob a faktorov určujúcich zmeny v cene výrobkov vedených v zásobách a v súvislosti s problémom spočívajúcim v tom, aby bolo zaznamenávanie ziskov alebo strát podniku v úplnosti vylúčené z oceňovania sezónnej výroby sa odporúčajú dve metódy. Líšia sa vo výklade skladovacej činnosti a času na zaznamenávanie zmeny hodnoty tovarov vyplývajúcej z toho, že sa nachádzali v zásobách. Prvá metóda predstavuje referenčnú metódu, ktorá sa má uplatňovať pri oceňovaní produkcie a zmien zásob sezónnych poľnohospodárskych výrobkov. Druhá metóda sa môže používať pre konkrétnejšie prípady (hlavne výrobky, ktorých ceny sa ťažko predpovedajú).
- 2.190. Referenčná metóda pozostáva zo stanovenia zmeny zásob ako rozdielu medzi hodnotou produkcie za rok a hodnotou predaja (a iných spôsobov použitia) za ten istý rok³⁰. Vychádza z predpokladu, že na konci hospodárskeho roka (koniec prvej polovice kalendárneho roka) nezostali žiadne zásoby. Zahŕňa priame ocenenie celkovej produkcie pozberanej počas roka n pomocou váženého cenového priemeru pre hospodársky rok ($n/n + 1$) a odpočítanie všetkých predajov (a iných spôsobov použitia) uskutočnených počas kalendárneho roka n zodpovedajúceho roku zberu³¹ za ceny platné v čase predaja (alebo iných spôsobov použitia) z tejto hodnoty.
- 2.191. Referenčná metóda spracováva skladovacu činnosť ako faktor pre zvýšenie cien tovarov počas skladovania. Rozlišuje teda skladovacu činnosť a jej vplyvy na ceny výrobkov. Zvýšenie hodnoty vyplývajúce z pobytu v sklade je „očakávané“, pretože je priradené k produkcii roku n (to znamená roku zberu, dokonca aj keď je predaj rozložený na dva kalendárne roky), čo umožňuje predpokladať cenový vývoj bez prílišnej neistoty, pretože ceny sú výsledkom pomerne pravidelných a predvídateľných zmien (pozri bod 2.187).
- 2.192. Uplatňovanie tejto metódy umožňuje minimalizovať zahrnutie ziskov a strát podniku do zisťovania produkcie. Zabezpečuje zhodu medzi kalkuláciami produkcie v hodnote a množstve a predchádza zaznamenávaniu produkcie na základe rozpracovanosti (vyžadujúcej údaje o úrovni zásob na začiatku a konci kalendárneho

³⁰ Využíva sa špecifikácia produkcie na predaj (a iné spôsoby použitia) a zmeny zásob.

³¹ Podobný výsledok je možné dosiahnuť zaznamenávaním predajov polročne a kalkuláciou produkcie referenčného roka tak, že sa spočíta predaj v druhej polovici roka s predajom v prvej polovici roka n+1.

roka so zodpovedajúcimi cenami). Uľahčuje tiež vypracovanie účtov v konštantných cenách.

- 2.193. Druhá metóda sa odporúča v konkrétnom prípade výrobkov, ktorých ceny sa ťažko predpovedajú (ako napríklad ovocie, zelenina, zemiaky a olivový olej) a ktorých skladovanie v poľnohospodárskych podnikoch dosahuje významné úrovne. Táto metóda je menej presná ako referenčná metóda pri vylúčení ziskov a strát podniku zo zisťovania produkcie; považuje skladovaciu činnosť za predĺženie výrobného procesu v čase. Zahrnutie zvýšenia cien skladovaných tovarov sa oneskoruje a priraduje sa k roku, v ktorom sa uskutočnilo uskladnenie.
- 2.194. Podľa tejto druhej metódy sa sezónna produkcia vypočítava priamo ako súčet predaja, iných spôsobov použitia a zmien zásob. Zmeny zásob sa odhadujú ocenením zásob na konci a na začiatku účtovného obdobia na základe bežných cien.
- 2.195. Je potrebné poznamenať, že tieto dve metódy sa líšia v spôsobe, akým zisťujú zmenu zásob, ale nie v oceňovaní predaja (ktorý sa oceňuje základnými cenami platnými pri odpise zo zásob).

e) Zmeny zásob vína (z hrozna vypestovaného v tom istom podniku)

- 2.196. Víno je výrobok, ktorý sa vo všeobecnosti skladuje počas niekoľko rokov kvôli dozrievaniu a starnutiu. Táto skladovacia činnosť v podniku sa môže považovať za predĺženie procesu výroby vína, pretože víno, ktoré opúšťa sklad, sa líši od vína, ktoré na sklad prišlo. Uskladnené víno by sa preto malo spracovávať ako rozpracované a zvýšenie hodnoty, ktoré sa potom stanovuje, by sa malo považovať za zvýšenie produkcie, ktorá sa má zisťovať priebežne po celý čas.
- 2.197. Zmena hodnoty vína môže vyplynúť z troch faktorov: zmeny jeho kvality, zmien v štruktúre ponuky a dopytu (to znamená pomerné ceny medzi mladými a dozretými vínami) a všeobecného zvýšenia cien. Zatiaľ čo zmena hodnoty vína v dôsledku prvých dvoch faktorov by mala byť zahrnutá do zisťovania produkcie, akékoľvek zvýšenie ceny vína v dôsledku všeobecného zvýšenia cien vína by sa nemalo odrážať v hodnote produkcie, ale malo by sa spracovávať ako zisk podniku (zaznamenaný na účte precenenia).
- 2.198. Zaznamenávanie zvýšenia hodnoty vína v hodnote produkcie by sa malo uskutočňovať v priebehu celého procesu dozrievania. To by však mohlo znamenať, že k dispozícii bude veľké množstvo údajov o štruktúre zásob vína založených na ich roku výroby, kvalite a pestovateľskej oblasti, ako aj na vývoji príslušných cien. Keďže tieto údaje v členských štátoch vo všeobecnosti nie sú k dispozícii, boli vypracované dve praktické metódy, ktoré umožňujú približnú kalkuláciu zvýšenia hodnoty vína v dôsledku starnutia pre EÚP. I keď tieto metódy z koncepčného hľadiska nie sú také presné, čo sa týka dostupnosti údajov sa javia v súčasnej situácii ako prijateľné. Výber každého členského štátu bude závisieť od štruktúry jeho vinohradníckeho odvetvia a štatistického systému.
- 2.199. Predpoklad zvýšenia hodnoty z dozrievania vína: prvá metóda spočíva v tom, že výrobca ocení položky zásob vín, ktoré majú dozrievať, pomocou predajných cien vín, ktoré už dozreli, tak, ako boli zaznamenané v druhej polovici roka. Očakávané zvýšenie hodnoty sa predpokladá v produkcii roku úrody. Toto zvýšenie je iba čiastočné, pretože tieto vína sa neoceňujú ich skutočnými predajnými cenami, ale cenami iných vín rovnakého typu, ale staršími. Rozdiel medzi ich skutočnou predajnou cenou a cenou použitou na ocenenie položiek zásob sa nezapočítava do hodnoty produkcie, pretože je interpretovaný ako zisk podniku (treba poznamenať,

že tento rozdiel zahŕňa vplyvy inflácie). Keďže nie je žiaden rozdiel v závislosti od roku úrody uskladneného alebo predaného vína, predpokladá sa, že trh s akostným vínom je z hľadiska veku vína vyrovnaný.

- 2.200. Oneskorenie v zohľadnení dozrievania vína: druhá metóda má oceňovať položky zásob cenou „nezrelých“ vín v čase zberu a nezaznamenávať prírastok k rozpracovanému vínu (to znamená zvýšenie ceny v dôsledku dozrievania, bez ohľadu na vplyv všeobecnej zmeny v cene vína), pokiaľ sa dozreté víno nepredá. Keďže predaje sa oceňujú priemernou cenou pre daný rok, každé zvýšenie hodnoty medzi rokom zberu a rokom predaja sa zaznamenáva v produkcii roku predaja (a preto nie je rozdelené v čase). Táto metóda vyžaduje viac údajov o štruktúre zásob vína, pretože predpokladá, že rozdelenie zásob (a odpisy zásob) je pre každý rok zberu známe. Napriek tomu môže poskytnúť presnejšiu predstavu o predaji a zásobách rôznych ročníkov vína.
- 2.201. Ani jedna z týchto dvoch praktických metód neumožňuje, aby bolo zvýšenie hodnoty vína z dozrievania rozdelené v čase: jedna ho zaznamenáva vopred a druhá po oneskorení. Táto nevýhoda sa v oboch prípadoch môže považovať za relatívne menšiu, ak sa predpokladá, že vo výrobe „dozretého“ vína je určitá časová stabilita. Prvá metóda sa javí ako výhodnejšia, ak je priemerný čas starnutia krátky.

3. *Zaznamenávanie hospodárskych zvierat ako „THFK“ alebo „zmeny zásob“*

- 2.202. Ako sa uvádza v bodoch 2.140. a 2.151., zmeny v počte hospodárskych zvierat (na účely poľnohospodárskej štatistiky) sa zaznamenávajú buď ako THFK, alebo ako zmeny zásob v závislosti od typu zvieratá.

a) Definícia

- 2.203. THFK hospodárskych zvierat sa týka zvierat, to znamená základného majetku, používaných opakovane a nepretržite vo výrobných procesoch. Sú odchovávané pre produkciu, ktorú pravidelne poskytujú, a zahŕňajú napríklad plemenné hospodárske zvieratá, zvieratá na mlieko, ťažné zvieratá, ovce a iné zvieratá chované na vlnu. Naproti tomu zvieratá, ktoré slúžia ako zásoby, sú zvieratá vyprodukované počas bežného alebo predošlého obdobia, ktoré sa chovajú na predaj alebo na iné výrobné účely v neskoršom termíne. Zahŕňajú zvieratá chované na mäso ako napríklad zvieratá na zabitie a hydinu.

b) Zaznamenávanie dovozov zvierat

1. Zvieratá vyčísliteľné ako základný majetok:

- 2.204. Ak v čase dovozu mohli byť zvieratá jednoznačne vyčísliteľné ako základný majetok, zaznamenávajú sa výlučne ako akvizície v THFK (pozri body 2.149. a 2.150.). Samozrejme iba zvieratá nakúpené odvetvím poľnohospodárstva sa majú zaznamenávať ako THFK poľnohospodárstva, a preto nie napríklad jazdecké kone na súkromné účely alebo zvieratá nadobudnuté na iné účely.

2. Zvieratá vyčísliteľné ako zásoby:

- 2.205. Naopak, ak v čase dovozu zvieratá mohli byť jednoznačne vyčísliteľné ako zásoby (napríklad zvieratá na zabitie), ich dovoz by sa považoval za položku rozpracovaných zásob, a preto by sa v kalkulácii produkcie odpočítaval z predaja (záporný predaj) (pozri bod 2.069).

3. Spracovanie, ktoré sa má prijať:
- 2.206. Často je ťažké na základe zdrojov dostupných údajov vyvodzovať príslušné rozdiely medzi týmito dvomi odlišnými kategóriami zvierat. Preto by sa hodnota všetkých dovezených zvierat (zvierat zaradených ako základný majetok alebo zásoby, ale s výnimkou zvierat dovezených na okamžité zabitie) mala v kalkulácii produkcie odpočítavať od predaja. Vždy, keď budú prevedené do stáda úžitkových zvierat (to znamená základný majetok), budú zaznamenané ako vlastný vyrobený investičný majetok počas referenčného obdobia, keď sa uskutočňuje prevod (ako zvieratá, ktoré sú vyprodukované a odchované v krajine a ktoré sú potom prevedené do stád úžitkových zvierat) (pozri body 2.069. a 2.070.).
- 2.207. Je potrebné poznamenať, že zvieratá dovezené na okamžité zabitie sú zaznamenané ako dovozy národných bitúnkov a nie sú zaznamenané v EÚP, nakoľko neskôr uvedené sa obmedzujú na zobrazovanie produkcie národného poľnohospodárstva.
- c) Zaznamenávanie obchodu s hospodárskymi zvieratami medzi poľnohospodárskymi jednotkami
- 2.208. Zvieratá zaradené ako základný majetok. Obchod s týmito zvieratami sa zaznamenáva v THFK ako akvizície a likvidácia základného majetku (služby spojené s prevodom vlastníctva sú zaznamenané v nákupnej cene). Ak sa predaj a nákup vyskytnú v tom istom účtovnom období, tieto toky sa vzájomne kompenzujú a iba služby spojené s prevodom vlastníctva sa zaznamenávajú ako THFK (pozri bod 2.068.).
- 2.209. Zvieratá zaradené ako zásoby: Tieto predaje a nákupy sa zaznamenávajú iba vtedy, ak k nim dôjde v dvoch rôznych účtovných obdobiach. Keď k obchodu dôjde v tom istom účtovnom období (pozri bod 2.067.), služby spojené s týmto obchodom, ktoré sú zahrnuté do nákupnej ceny, by mali byť odpočítané z celkovej produkcie.
- 2.210. Vzhľadom na osobitné spracovanie obchodu s hospodárskymi zvieratami medzi poľnohospodárskymi jednotkami a dovozmi sa pre „hospodárske zvieratá a výrobky živočíšneho pôvodu“ žiadna medzispotreba neuvádza.
- d) Nepoľnohospodárske zvieratá
- 2.211. Odchov dostihových koní, jazdeckých koní, psov, mačiek, klieťkových vtákov, zvierat pre zoologické záhrady, cirkusových zvierat a býkov na býcie zápasy je zaradený do činností definujúcich odvetvie poľnohospodárstva, či už je to na šľachtenie, výrobu mäsa, oddych alebo športové podujatia (pozri bod 1.75.). Použitie týchto zvierat pre služobné činnosti je zahrnuté do odvetvia poľnohospodárstva iba vtedy, ak také činnosti vykonávajú poľnohospodárske jednotky ako neoddeliteľné druhotné činnosti. Odchov nepoľnohospodárskych zvierat v jednotkách, pre ktoré poľnohospodárska činnosť predstavuje výlučne činnosť vo voľnom čase, sa nepovažuje za súčasť EÚP (pozri bod 1.24.).
- 2.212. Také zvieratá sa môžu odpredávať:
- domácnostiam: v takom prípade akékoľvek následné operácie zahŕňajúce tieto zvieratá už nie sú záležitosťou EÚP,
 - iné odvetvia: strážny pes, cirkusové zviera alebo dostihový kôň, tieto napríklad tvoria súčasť tvorby fixného kapitálu nakupujúceho odvetvia.

III. DISTRIBUČNÉ TRANSAKCIE A INÉ TOKY

A. DEFINÍCIA

- 3.001. Distribučné transakcie sú transakcie, ktoré:
- distribuujú pridanú hodnotu vytvorenú výrobou medzi pracovnú silu, kapitál a všeobecnú vládu,
 - zahŕňajú prerozdelenie príjmu a bohatstva.
- 3.002. ➔₁ ESA 2010 ◀ rozlišuje bežné prevody a prevody kapitálu, pričom prevody kapitálu predstavujú skôr prerozdelenie úspor a bohatstva ako prerozdelenie príjmu.
- 3.003. Vzhľadom na to, že EÚP sú účty pre odvetvie, v tejto kapitole sú opísané iba určité distribučné transakcie. Najdôležitejšie sú tie, ktoré sú zaznamenané na distribučných účtoch prvého príjmu, obzvlášť vytváranie príjmového účtu a podnikateľského príjmového účtu (pozri následnosť účtov EÚP, body 1.38. až 1.48.). V prípade vytvárania príjmového účtu sa tieto distribučné transakcie týkajú iných daní z výroby, iných dotácií na výrobu a miezd zamestnancov. Pre podnikateľský príjmový účet zodpovedajú určitým druhom príjmu z majetku (hlavne z prenájmu pôdy, úroku a príjmu z majetku pripisovaného vlastníkom poisťovní). Účet tiež zaznamenáva distribučné transakcie zodpovedajúce pomoci na investície a iné prevody kapitálu na kapitálovom účte.
- 3.004. Nezahŕňajú niektoré distribučné transakcie týkajúce sa určitého príjmu z majetku (hlavne dividend a iných príjmov rozdeľovaných korporáciami), bežných daní z príjmu a bohatstva atď. Zaznamenávanie týchto transakcií je štatisticky uskutočniteľné a významné, iba keď sa berú do úvahy zoskupenia inštitucionálnych jednotiek, to znamená sektory a podsektory (pozri bod 1.06.)

B. VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ

1. Referenčné obdobie

- 3.005. Referenčné obdobie pre EÚP je kalendárny rok.

2. Jednotky

- 3.006. Hodnoty by sa mali vyjadrovať v miliónoch jednotiek národnej meny.

3. Čas zaznamenávania distribučných transakcií

- 3.007. Ako už bolo vysvetlené v bode 2.008., ➔₁ ESA 2010 ◀ zaznamenáva distribučné transakcie podľa časového rozlíšenia, to znamená v čase, keď hospodárska hodnota, splatná čiastka alebo pohľadávka vznikne, je prevedená alebo zrušená alebo zanikne, a nie v momente, keď sa skutočne uskutoční platba. Táto zásada zaznamenávania (založená na právach a povinnostiach) sa uplatňuje na všetky toky bez ohľadu na to, či sú to peňažné toky alebo či k nim dochádza medzi jednotkami alebo v jednej jednotke. Z praktických dôvodov by však mohli byť odôvodnené určité výnimky.

3.008. Časy zaznamenávania rôznych typov distribučných transakcií sú tieto:

a) Mzdy zamestnancov

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. a) (prispôsobené)

3.009. Hrubé mzdy a platy a skutočné sociálne príspevky (zamestnávateľov) sa zaznamenávajú do obdobia, počas ktorého sa vykonáva práca; prémie a iné mimoriadne platby sa však zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sú splatné (pozri ESA 2010, bod 4.12).

↓ 138/2004

b) Dane a dotácie na výrobu

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. b) (prispôsobené)

3.010. Dane z produkcie sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa uskutočňujú činnosti, transakcie alebo iné udalosti, na základe ktorých vzniká daňová povinnosť (pozri ESA 2010, bod 4.26). Podobne subvencie na produkciu sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa uskutočnila transakcia alebo iná udalosť (výroba, predaj, dovoz atď.), na ktorú je subvencia určená (pozri ESA 2010, bod 4.39).

↓ 138/2004

c) Príjem z majetku

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. c) (prispôsobené)

3.011. Úrok sa zaznamenáva počas účtovného obdobia, v ktorom je splatný, bez ohľadu na to, či bol skutočne vyplatený (pozri ESA 2010, bod 4.50 a nasl.) alebo sa priebežne pripočítaval k príslušnej sume kapitálu. Renty sa takisto zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sú splatné (pozri ESA 2010, bod 4.75).

↓ 138/2004

d) Prevody kapitálu

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. d) (prispôsobené)

3.012. Kapitálové transfery (investičné dotácie alebo ostatné transfery) sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom je príslušná platba splatná (alebo v prípade transferov v naturáliách, keď sa realizuje prevod vlastníctva aktíva alebo keď je zrušený dlh) (pozri ESA 2010, body 4.162 a 4.163).

4. *Všeobecné poznámky týkajúce sa pridanej hodnoty*

- 3.013. Pridaná hodnota je vyrovnávacia položka výrobného účtu. Je to rozdiel medzi hodnotou produkcie a hodnotou medzispotreby (bez ohľadu na použitú koncepciu produkcie, pretože medzispotreba sa mení v súlade s ňou). Je to kľúčová položka v zisťovaní produktivity hospodárstva alebo odvetvia. Môže sa účtovať ako hrubá pridaná hodnota alebo ako čistá pridaná hodnota, to znamená pred alebo po odpočítaní spotreby základných prostriedkov. Čistá pridaná hodnota je jediným zdrojom vo vytváraní príjmového účtu. V súlade s metódou oceňovania produkcie (základná cena) a medzispotreby (nákupné ceny) sa čistá pridaná hodnota meria základnými cenami.
- 3.014. Odpočítaním iných daní z výroby od pridanej hodnoty pri základných cenách a pripočítaním iných dotácií na výrobu sa získa pridaná hodnota pri nákladoch výrobných faktorov. Čistá pridaná hodnota pri faktoroch výrobných nákladov predstavuje príjem výrobných faktorov.

C. MZDA ZAMESTNANCOV

(pozri ESA 2010, body 4.02 až 4.13)

- 3.015. →₁ Odmeny zamestnancov sú definované ako celkové odmeny v hotovosti alebo v naturáliách, ktoré platí zamestnávateľ zamestnancovi za prácu, ktorú vykoná zamestnanec počas účtovného obdobia (pozri ESA 2010, bod 4.02). ← Zahŕňa:
- hrubé mzdy a platy (v hotovosti a v naturáliách),
 - sociálne príspevky zamestnávateľa (skutočné a pripisované).
- 3.016. Hrubé mzdy a platy v hotovosti zahŕňajú tieto zložky:
- a) priame základné mzdy a platy (splatené v pravidelných intervaloch);
 - b) zvýšené sadzby za prácu nadčas, nočnú alebo víkendovú prácu, prácu obzvlášť namáhavého charakteru atď.;
 - c) životné náklady a príspevky na bývanie;
 - d) príplatky ku mzdám ako sú vianočné, koncoročné, dovolenkové alebo výkonnostné odmeny a príplatky pre vyššie triedy;
 - e) príspevky na dopravu do práce a z práce³²;
 - f) náhrady za mzdy, ktoré neboli v skutočnosti odpracované, platené dovolenky;

³² Táto kategória nesmie zahŕňať platby uskutočnené hlavne v záujme zamestnávateľa. Také platby sú súčasťou medzispotreby (pozri bod 2.109. písm. e)).

- g) provízie, sprepitné, poplatku za obsluhu;
- h) iné dávky alebo príležitostné platby spojené s celkovými výsledkami spoločnosti ako súčasť programov podieľania sa na zisku;
- i) platby zamestnávateľov prispievajúce k tvorbe aktív zo strany zamestnancov;
- j) odstupné zamestnancov pri odchode z podniku, pokiaľ sa platby neuskutočňujú podľa kolektívnej zmluvy;
- k) príspevky na bývanie, ktoré zamestnávatelia vyplácajú v hotovosti svojim zamestnancom.

3.017. Je potrebné zdôrazniť, že údaje, ktoré sa majú zaznamenávať, sú hrubé mzdy a platy, vrátane daní zo miezd a platov a akýchkoľvek vyšších sadzieb týchto daní a príspevkov na sociálne zabezpečenie zamestnancov. V prípadoch, v ktorých zamestnávatelia vyplácajú zamestnancom čisté mzdy a platy, by sa preto mali zvýšiť o hodnotu týchto položiek.

3.018. Hrubé mzdy a platy v naturáliách zahŕňajú tovary a služby, ktoré zamestnávatelia poskytujú svojim zamestnancom bezplatne alebo za znížené ceny na použitie pre zamestnancov a ich rodiny a, ak si tak želajú, na uspokojenie ich potrieb. Nemusia nevyhnutne figurovať vo výrobnom procese. Ich hodnota je hodnotou výhody, ktorú predstavujú: hodnoty tovarov, ak sú poskytované bezplatne, alebo rozdielu medzi naostatok menovanou hodnotou a platbami zamestnancom, ak sú poskytované za znížené ceny. Tieto položky, ktoré majú značný význam v EÚP, zahŕňajú tieto zložky:

- a) poľnohospodárske výrobky poskytované zamestnancom bezplatne alebo za znížené ceny ako odmena³³;
- b) ubytovacie služby vyrobené na vlastný účet a poskytované zamestnancom bezplatne alebo za znížené ceny³⁴;

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. g) (prispôsobené)

- c) výrobky a služby nakupované zamestnávateľmi za predpokladu, že tieto nákupy spĺňajú definíciu miezd v naturáliách (to znamená keď nepredstavujú medzispotrebu). Predovšetkým doprava zamestnancov medzi ich pracoviskom a domovom je súčasťou ich miezd v naturáliách, pokiaľ sa cesty uskutočňujú v čase zamestnania. Táto kategória zahŕňa nakúpené ubytovacie služby a detské jasle atď. (pozri ESA 2010, bod 4.05).

³³ Poľnohospodárske výrobky poskytované zamestnancom sú produkciou odvetvia poľnohospodárstva.

³⁴ Ubytovacie služby sa považujú za oddeliteľnú nepoľnohospodársku činnosť s tým výsledkom, že sa objavajú iba ako mzda zamestnancov a vo forme odpočtu z prevádzkového zisku odvetvia poľnohospodárstva. Ak by boli neoddeliteľnou nepoľnohospodárskou činnosťou, boli by zaznamenávané ako zložka výroby a forma mzdy zamestnancov.

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. h)

- 3.019. Mzdy a platy v naturáliách by mali byť oceňované ich základnou cenou alebo nákupnou cenou (v závislosti od toho, či položky vyrobila jednotka alebo boli nakúpené zvonku).
- 3.020. Naopak, hrubé mzdy a platy nezahŕňajú výdaje zamestnávateľov, ktoré sú v ich vlastný prospech a vznikli v záujme zamestnávateľa. K príslušným položkám, okrem iného, patria: príspevky na výdaje na cestovné, odlúčenie, sťahovanie alebo úhrada týchto výdajov, ktoré vzniknú zamestnancom v priebehu plnenia ich povinností, výdaje na uspokojovanie osobných potrieb, ktoré vznikli zamestnancom v prospech podniku, a výdaje na poskytovanie služieb na pracovisku (napríklad športové a rekreačné zariadenia). Podobne platby v hotovosti vyplácané zamestnávateľmi ich zamestnancom na nákup nástrojov alebo špeciálnych odevov (vrátane čiastok, ktoré sú zamestnanci povinní na základe zmluvy venovať na také účely) nie sú súčasťou hrubých miezd a platov zaradených pod túto položku. →₁ Všetky tieto položky sa zaznamenávajú v medzispotrebe zamestnávateľov (pozri ESA 2010, bod 4.07). ←
- 3.021. Sociálne príspevky zamestnávateľov zahŕňajú hodnotu príspevkov sociálneho zabezpečenia, ktoré platia zamestnávatelia, aby zabezpečili, že ich zamestnanci sú zahrnutí do sociálneho zabezpečenia (okrem sociálnych príspevkov zamestnancov odpočítavaných pri zdroji z hrubých miezd alebo platov (pozri bod 3.017.)). Tieto príspevky môžu byť skutočné alebo pripisované.
- 3.022. Skutočné sociálne príspevky predstavujú platby uskutočnené zamestnávateľmi, vrátane zákonných, zmluvných alebo dobrovoľných príspevkov, prostredníctvom poistenia proti rizikám a sociálnej núdzi. Tieto sociálne príspevky sa uhrádzajú poisťovniam (správam sociálneho zabezpečenia alebo súkromných poisťovniam). I keď sa uhrádzajú priamo poisťovniam, považujú sa za zložku mzdy zamestnancov, pretože sa predpokladá, že zamestnanci obdržia príspevky a potom ich zaplatia poisťovniam.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. i) (prispôsobené)

- 3.023. Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov predstavujú protihodnotu ostatných dávok sociálneho poistenia, ktoré vypláca priamo zamestnávateľ svojim zamestnancom alebo bývalým zamestnancom a ostatným oprávneným osobám bez zapojenia poisťovne alebo samostatného penzijného fondu³⁵ (pozri ESA 2010, bod 4.10). Tieto príspevky sa zaznamenávajú počas obdobia, v ktorom sa vykonáva práca (ak sú protihodnotou povinných sociálnych dávok) alebo keď sa poskytujú dávky (ak sú protihodnotou dobrovoľných sociálnych dávok). Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov sú rozdelené do týchto dvoch kategórií: a) imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému; a b) iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému (ESA 2010, body 4.10 and 4.97).

³⁵ Zodpovedajú najmä mzdám a platom, ktoré zamestnávatelia naďalej prechodne vyplácajú svojim zamestnancom v prípade choroby, materstva, pracovného úrazu, pracovnej neschopnosti alebo nadbytočnosti, pokiaľ sa príslušné sumy dajú samostatne identifikovať.

↓ 138/2004

- 3.024. Je potrebné zdôrazniť, že v EÚP, ak sú výrobné jednotky súkromnými podnikmi, mzda zamestnancov nezahŕňa odmenu za prácu, ktorú vykonáva v podniku vlastník alebo neodmeňovaný členovia jeho rodiny; tieto osoby sa podieľajú na kombinovanom príjme, ktorý je bilanciou vytvárania príjmového účtu pre súkromné podniky. Ak sú však výrobné jednotky súčasťou korporácie (pozri body 5.09. a 5.10.), všetky odmeny sa musia zaznamenávať ako mzdy zamestnancov.

D. DANE Z VÝROBY A DOVOZOV

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6 písm. j)

(pozri ESA 2010, body 4.14 až 4.29)

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.6 písm. k)

- 3.025. Dane z výroby a dovozov sú povinné, nevratné platby v hotovosti alebo v naturáliách, ktoré ukladá všeobecná vláda alebo inštitúcie Únie v súvislosti s výrobou a dovozom tovarov a služieb, zamestnávaním pracovných síl, vlastníctvom alebo využívaním pôdy, budov alebo iných aktív využívaných vo výrobe. →₁ Tieto dane sa platia bez ohľadu na dosiahnutý zisk (pozri ESA 2010, bod 4.14). ←
-

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6 písm. l)

- 3.026. Dane z produkcie a dovozu sa delia na:
- dane z produktov (D.21):
 - dane typu DPH (D.211),
 - dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH (D.212) a
 - dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu (D.214),
 - ostatné dane z produkcie (D.29).
-

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.6 písm. m)
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha I.6 písm. n)

1. Dane z výrobkov

- 3.027. Dane z výrobkov sú dane splatné za jednotku vyrobeného alebo obchodovaného tovaru alebo služby. →₁ Môžu sa rovnať peňažnej sume stanovenej za jednotku výrobku alebo služby alebo môžu byť vypočítané *ad valorem* ako pevný

percentuálny podiel ceny za jednotku alebo hodnotu výrobku alebo služby (pozri ESA 2010, bod 4.16). ←

- 3.028. ➔₂ Dane typu DPH sú dane z výrobkov a služieb, ktoré vyberajú postupne podniky a ktoré sa nakoniec v plnej miere účtujú konečnému kupujúcemu (pozri ESA 2010, bod 4.17). ← Zahŕňajú DPH a iné odpočítateľné dane uplatňované podľa pravidiel podobných tým, ktoré upravujú DPH³⁶.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. o) (prispôsobené)

- 3.029. Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH zahŕňajú povinné platby, ktoré vyberá verejná správa alebo inštitúcie Únie z dovážaných výrobkov, okrem DPH, s cieľom uvoľniť ich do voľného obehu na ekonomickom území, ako aj zo služieb, ktoré rezidentským jednotkám poskytujú nerezidentské jednotky (pozri ESA 2010, bod 4.18).

↓ 138/2004 (prispôsobené)
➔₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. p)

- 3.030. ➔₁ Zahŕňajú dovozné clá a ostatné dane, ako sú napríklad poplatky z dovážaných poľnohospodárskych produktov, peňažné kompenzačné sumy ukladané na dovozy, spotrebné dane atď. ← Platia ich dovozcovia a bežne sa zaúčtovávajú vlastníkovi, ktorý nakupuje výrobky, to znamená stávajú sa súčasťou nákupnej ceny tovarov a služieb. V prípadoch, v ktorých investičné majetky dovážajú priamo poľnohospodárske výrobné jednotky, by sa dovozné clá, neodpočítateľná DPH a peňažné kompenzačné čiastky (príjmy alebo platby) tiež mali objaviť v nákupnej cene použitej na účely EÚP.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. q) (prispôsobené)

- 3.031. Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu pozostávajú z daní z výrobkov a služieb, ktoré vyprodukovali rezidentské jednotky a ktoré sa platia v dôsledku výroby, vývozu, predaja, prevodu, lízingu alebo dodávky týchto výrobkov alebo služieb alebo v dôsledku ich použitia na vlastnú spotrebu alebo tvorbu vlastného kapitálu (pozri ESA 2010, body 4.19 a 4.20).

↓ 138/2004 (prispôsobené)
➔₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. r)
➔₂ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. s)

- 3.032. V prípade poľnohospodárstva príslušné dane sú:

³⁶ Obrat je najdôležitejšou zdaniteľnou položkou. Všetky členské štáty vyberajú daň z obratu vo forme DPH. Sadzby tejto dane sú odlišné medzi členskými štátmi a aj v jednotlivých členských štátoch. Všeobecne povedané, poľnohospodárske výrobky podliehajú nižšej sadzbe dane, ako je štandardná sadzba.

- dane z cukrovej repy,
 - pokuty za prekročenie kvót mlieka,
 - poplatky za spoluzodpovednosť predtým uplatňované na mlieko a obilniny.
- 3.033. Keďže produkcia sa zaznamenáva za základné ceny, dane z výrobkov sa zaznamenávajú na výrobnom účte (pozri body 2.083. až 2.087.) a neobjavujú sa v tvorbe príjmového účtu. Mali by sa zaznamenávať vtedy, keď sa uskutočňujú činnosti, transakcie alebo iné udalosti, ktoré sú dôvodom platby. Keďže EÚP zaznamenávajú tieto položky bez odpočítateľnej DPH, jediná daň z obratu, ktorá sa v nich zaznamenáva, je neodpočítateľná DPH. Preto sa v účtoch nezaznamenáva žiadna DPH, okrem osobitného prípadu podkompenzácie DPH zaradeného pod „iné dane z výroby“ (pozri bod 3.048. písm. g)).
- 3.034. Dane z výrobkov (iné ako DPH), ktoré ovplyvňujú určité výrobky poľnohospodárskej medzispotreby, by mali byť zahrnuté do nákupnej ceny medzispotreby na výrobnom účte (pozri body 2.111. až 2.114.). Také dane, napríklad, zahŕňajú dane z cukru a alkoholu používaných na výrobu vína, ktoré sa ukladajú v určitých členských štátoch. Tieto dane, ktoré predstavujú dane z výrobkov poľnohospodársko-potravinárskeho odvetvia, by sa mali pripočítvať k hodnote medzispotreby odvetvia poľnohospodárstva.
2. *Spracovanie DPH*
- 3.035. ➔₁ Opis v ESA 2010, bod 4.17, sa odvoláva na štandardný systém DPH, podľa ktorého si každý podnik môže odpočítať zo sumy DPH splatnej z jeho vlastného predaja sumu dane, ktorú zaplatil z jeho nákupov medzivstupov alebo investičného majetku. ← Okrem štandardných predpisov o DPH však platia pre poľnohospodárstvo osobitné predpisy (jednotné systémy DPH), ktorých forma je v jednotlivých členských štátoch odlišná.
- 3.036. Jednotné systémy používané v členských štátoch je možné zoskupiť do dvoch hlavných druhov kompenzácie DPH platenej z nákupov:
- prostredníctvom ceny. V tomto prípade farmári podliehajúci jednotnému systému predávajú svoje výrobky za cenu zvýšenú o jednotné percento DPH, ale neplatia fakturovanú DPH finančným orgánom, pretože DPH, ktorú fakturujú a ktorú si ponechajú, sa vypočítava tak, aby čo najpresnejšie kompenzovala DPH, ktorú zaplatili zo svojich nákupov,
 - ako refundácia. Podľa tohto systému farmári predávajú svoje výrobky bez DPH. Na základe žiadosti predloženej finančným orgánom neskôr obdržia refundáciu vypočítanú ako paušálne percento³⁷ uplatnené na ich predaj ako náhrada za DPH, ktorú zaplatili z ich nákupov.
- a) Definície
- 3.037. Pre jednotné systémy sa uplatňujú tieto pojmy, ktoré platia aj pre štandardné systémy DPH:
- a) DPH fakturovaná výrobcom: je to DPH, ktorú výrobca vypočítava pri sadzbe uplatňovanej na predaný výrobok a ktorú potom účtuje na svojej faktúre každému domácemu kupujúcemu;

³⁷ Percentuálna sadzba sa môže líšiť podľa druhu výrobku a distribučného kanála.

- b) DPH fakturovaná výrobcovi z medzispotreby: je to DPH vypočítaná pri sadzbe uplatňovanej na každý nakúpený výrobok a ktorú výrobca zaplatil zo svojich výrobných vstupov; nazýva sa odpočítateľná DPH z medzispotreby;
 - c) DPH fakturovaná výrobcovi z nákupov investičného majetku: táto sa nazýva odpočítateľná³⁸ DPH z nákupov investičného majetku;
 - d) DPH, ktorú platí výrobca z jeho bežných transakcií: je to rozdiel medzi DPH fakturovanou výrobcovi a DPH fakturovanou výrobcovi z jeho nákupov medzispotreby (a – b);
 - e) celková DPH, ktorú platí výrobca: je to rozdiel medzi DPH fakturovanou výrobcovi a celkovou DPH fakturovanou výrobcovi z jeho nákupov medzispotreby a z jeho nákupov investičného majetku (a – b – c).
- 3.038. ➔₂ Ustanovenia ESA 2010, bod 4.17, stanovujú jedinou metódu zaznamenávania DPH. ⬅ Je to „čistý“ systém, v ktorom sú ceny výstupov a vstupov zaznamenávané bez odpočítateľnej DPH.
- 3.039. V daňovom zákone sa DPH pre výrobcov spracováva ako „prechodná položka“, takže odpočítateľná DPH, ktorú musia výrobcovia zaplatiť zo svojich nákupov, nepredstavuje pre ich vlastné kalkulácie skutočnú nákladovú zložku a môže sa považovať len za zálohovú splátku DPH, ktorú musia vypočítať z vlastného obratu a daňovému úradu potom zaplatia iba rozdiel. Keďže vo všeobecnosti je to jedine konečný spotrebiteľ, ktorý musí zaplatiť DPH uloženú na tento výrobok, výrobca (spolu s výrobcami potrebných tovarov medzispotreby) pôsobí fakticky ako sprostredkovateľ daňového úradu. Naopak, ak nie je možné, aby si výrobca odpočítal zaplatenú daň z nákupov (neodpočítateľná DPH) (alebo ju dostal späť), daň by sa v týchto prípadoch mala považovať za nákladovú položku.
- b) Uskutočňovanie metódy čistého zaznamenávania
- 3.040. Farmári, ktorí podliehajú štandardnému systému, nemajú účtovné problémy; daň fakturovaná z predaných alebo iným spôsobom odstránených výrobkov sa v EÚP neberie do úvahy a nemala by sa objaviť v žiadnej cene produkcie použitej pre ocenenie konečnej produkcie, zatiaľ čo odpočítateľná DPH zaplatená z nákupov položiek medzispotreby a investičných majetkov sa tiež nezapočítava do príslušných cien pri kalkulácii výdajov pre EÚP.
- 3.041. Farmári, ktorí podliehajú jednotným systémom, však majú účtovné problémy (pozri bod 3.035. a nasledujúce). Ako je zrejmé, kompenzácia poskytnutá jednotlivým farmárom sa bude iba zriedkakedy presne rovnať DPH, ktorú zaplatili z ich nákupov. V prípade jednotných systémov bude metóda zaznamenávania DPH totožná s metódou použitou pre štandardný systém, to znamená bez DPH pre jednotlivé položky konečnej produkcie a bez odpočítateľnej DPH pre jednotlivé položky medzispotreby a THFK.
- Rozdiel medzi paušálnou kompenzáciou poskytovanou farmárom, ktorí podliehajú jednotným systémom a DPH, ktorú by si boli mohli odpočítať, keby podliehali

³⁸

Rozdielnosti medzi členskými štátmi v systémoch DPH, ktoré používajú, niekedy vyvolávajú situácie, v ktorých DPH, ktorú platia farmári zo svojich nákupov, nemôže byť vrátená alebo kompenzovaná. Také platby DPH predstavujú: i) neodpočítateľnú DPH, to znamená DPH zaplatenú z nákupov, ktorú si farmári, bez ohľadu na systém, ktorému podliehajú, nesmú odpočítať z DPH fakturovanej z predaja a za ktorú takto nedostanú kompenzáciu; ii) a/alebo DPH iná ako DPH uvedená v bode i), zaplatená z nákupov, za ktorú farmári podliehajúci jednotnému systému nedostanú kompenzáciu v plnom rozsahu prostredníctvom predajnej ceny alebo úhrady.

štandardnému systému DPH, predstavuje nad- alebo podkompensáciu. Každá nad- alebo podkompensácia sa v EÚP musí zaznamenávať oddelene.

3.042. Metóda zaznamenávania nad- alebo podkompensácie DPH v jednotných systémoch vyzerá takto:

- nadkompensácia DPH z nákupov sa zaznamenáva pod „Iné dotácie na výrobu“,
- podkompensácia DPH z nákupov sa zaznamenáva pod „Iné dane z výroby“.

„DPH z nákupov“ je DPH, ktorú by si farmári, ktorí podliehajú jednotnému systému, boli mohli odpočítať, keby podliehali štandardnému systému DPH.

3.043. Táto metóda zaznamenávania poskytuje výhodu v tom, že vedie k jednotnému spracovaniu poľnohospodárskej produkcie, medzis potreby a THFK bez ohľadu na systém DPH, ktorému farmári podliehajú. Okrem toho uľahčuje symetrické spracovanie nad- alebo podkompensácie DPH v porovnaní s brutto pridanou hodnotou pri základných cenách. To umožňuje, aby sa brutto pridaná hodnota pri základných cenách vypočítavala bez ohľadu na prijatý systém DPH, čo podporuje zosúladenie a porovnateľnosť EÚP členských štátov (pozri bod 3.033.).

3. Iné dane z výroby

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. t) (prispôsobené)

3.044. Ostatné dane z produkcie zahŕňajú všetky dane, ktoré podnikom vznikajú v súvislosti s ich činnosťami v produkcii bez ohľadu na množstvo alebo hodnotu vyprodukovaných alebo predaných výrobkov a služieb (pozri ESA 2010, bod 4.22). Môžu sa vyberať z pôdy, fixných aktív alebo zamestnávanej pracovnej sily v procese výroby, alebo z určitých činností či transakcií.

↓ 138/2004 (prispôsobené)

3.045. Iné dane z výroby sú jediné dane, ktoré sa majú zaznamenávať pri vytváraní príjmového účtu pre odvetvie. Objavujú sa v účtoch odborov alebo sektorov, ktoré ich platia (platobné kritérium).

3.046. Dane, ktoré sa majú zaznamenávať v tvorbe príjmového účtu pre poľnohospodárstvo:

- a) sú povinné;
- b) musí ich platiť priamo odvetvie poľnohospodárstva;
- c) musia sa platiť všeobecnej vláde alebo inštitúciám Únie;
- d) musia spadať pod definíciu iných daní z výroby (pozri bod 3.044).

3.047. V dôsledku úplne odlišného historického vývoja verejných financií v rôznych členských štátoch je v celej Únii veľmi široká škála daní z výroby. V poľnohospodárstve sú dva ďalšie pomerne dôležité druhy daní z výroby: majetková daň a daň z motorových vozidiel.

3.048. Najdôležitejšie iné dane z výroby pre poľnohospodárstvo sú:

- a) majetkové dane a iné dane z využívania pozemkov a budov používaných na výrobné účely (bez ohľadu na to, či ich poľnohospodárske jednotky vlastní alebo či si ich prenajímajú);
- b) dane z využívania investičných majetkov vo výrobe, ako sú napríklad motorové vozidlá, stroje alebo iné zariadenia (bez ohľadu na to, či ich poľnohospodárske jednotky vlastní alebo si ich prenajímajú);
- c) dane z mzdového fondu, ktoré platí zamestnávateľ;
- d) dane zo znečistenia vyplývajúce z výrobných činností;
- e) dane z licencií/povolení na komerčné alebo odborné činnosti, pod podmienkou, že licencie/povolenia sú poskytované automaticky po zaplatení splatných čiastok. Ak sa na tieto platby viaže regulačná funkcia (napríklad overovanie spôsobilosti a kvalifikácie žiadateľa), mali by sa spracovávať ako nákupy služieb od všeobecnej vlády a zaznamenávať ako medzispotreba (pokiaľ nie sú naprosto neúmerne nákladom na poskytovanie príslušných služieb) (pozri bod 2.109. písm. o));
- f) závlahové dávky, ktoré sa platia ako paušálne dane a nie sú úmerné množstvu spotrebovanej vody;
- g) podkompenzácia DPH vyplývajúca z uplatňovania jednotných systémov DPH (pozri body 3.041. a 3.042.).

3.049. V súlade so zásadou časového rozlíšenia sa dane z výroby zaznamenávajú v čase, keď vznikne fiškálna povinnosť. V prípade podkompenzácie DPH to je doba nákupu tovarov a služieb medzispotreby a THFK, ktorá k nej viedla (nie doba úhrady).

3.050. Iné dane z výroby nezahŕňajú:

- a) povinné platby, ktoré priamo uskutočňuje odvetvie poľnohospodárstva, ale ktorých príjemcami nie je ani všeobecná vláda, ani inštitúcie Únie. Tieto platby sa považujú za nákupy trhových služieb od príjemcov prevodov, a preto sú zahrnuté do medzispotreby poľnohospodárstva;

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6 písm. u) (prispôsobené)
--

- b) pokuty a penále a náklady uložené v spojení s výberom a vymáhaním sa zaznamenávajú s daňami iba vtedy, ak ich nemožno od nich odlíšiť (pozri ESA 2010, bod 4.133);

↓ 138/2004

- c) povinné dane, ktoré nevymáha všeobecná vláda alebo inštitúcie Únie a ktoré, i keď ich znáša poľnohospodárstvo, uhrádza zákazník odvetvia. Tieto platby by mali byť účtované v medzispotrebe užívateľského odvetvia;
- d) bežne ukladané dane zo zisku alebo z bohatstva ako napríklad vyrovnávacie dane, daň z príjmu, daň zo ziskov spoločnosti a daň z bohatstva. Tieto dane by mali byť zahrnuté ako bežné dane z príjmu, aktív atď. v druhotnom rozdelení príjmového účtu;

- e) dane z dedičstva a darov a osobitné dane z bohatstva. Mali by byť zahrnuté ako dane z kapitálu na kapitálovom účte;
- f) závlahové dávky, ktorých čiastka je priamo alebo nepriamo spojená s množstvom spotrebovanej vody.

E. DOTÁCIE

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. v) (prispôsobené)

(pozri ESA 2010, body 4.30 až 4.40)

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. w)

3.051. Dotácie sú bežné neopätované platby, ktoré poskytuje všeobecná vláda alebo inštitúcie Únie tuzemským výrobcom s cieľom ovplyvniť ich úroveň výroby, ich ceny alebo náhradu výrobných faktorov. Iní netrhoví výrobcovia môžu dostať iné dotácie na výrobu iba vtedy, ak tieto platby závisia od všeobecných nariadení uplatniteľných na trhovách, ako aj netrhových výrobcov. →₁ Podľa konvencie sa subvencie na produkty nezaznamenávajú v inej netrhovej produkcii (P.13) (pozri ESA 2010, bod 4.30). ←

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. x)

3.052. Subvencie sa členia na:

- subvencie na produkty (D.31):
 - subvencie na dovoz (D.311),
 - ostatné subvencie na produkty (D.319) a
 - ostatné subvencie na produkciu (D.39).
-

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. y)
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. z)

1. Dotácie na výrobky

3.053. Dotácie na výrobky sú dotácie splatné na jednotku tovaru alebo služby vyrobenú alebo dovezenú. Dotácia môže predstavovať konkrétnu peňažnú čiastku na jednotku tovaru alebo služby alebo môže byť vypočítaná *ad valorem* ako stanovené percento ceny na jednotku. Dotácia tiež môže byť vypočítaná ako rozdiel medzi stanovenou cieľovou cenou a trhovou cenou skutočne zaplatenou kupujúcim. Dotácia na výrobok sa obvykle stáva splatnou, keď je tovar vyrobený, predaný alebo dovezený. →₁ Podľa konvencie sa subvencie na produkty môžu vzťahovať iba na trhovú

produkciu (P.11) alebo na produkciu na vlastné konečné použitie (P.12) (pozri ESA 2010, bod 4.33). ←

- 3.054. Dovožné dotácie pozostávajú z dotácií na tovary a služby, ktoré sa stanú splatnými, keď tovary prekročia hranicu, aby mohli byť používané na hospodárskom území alebo ak sú služby dodané tuzemským inštitucionálnym jednotkám. →₂ Môžu zahŕňať straty, ktoré vzniknú v dôsledku toho, že verejné obchodné organizácie v súlade so zámernou štátnou politikou nakupujú produkty od nerezidentských jednotiek a predávajú ich za nižšie ceny rezidentským jednotkám (pozri ESA 2010, bod 4.34.). ←
- 3.055. Dotácie na výrobky sú účtované v základnej cene (pozri body 2.082. až 2.086.) v čase oceňovania produkcie, a preto sa neobjavujú v tvorbe príjmového účtu odvetvia. Dotácie na výrobky, ktoré súvisia s akvizíciou (to znamená dovozy alebo iné) výrobkov medzispotreby alebo investičných majetkov a ktoré vedú k zníženiu nákupnej ceny týchto tovarov, sa berú do úvahy pri použití nákupných cien v oceňovaní medzispotreby alebo THFK (pozri body 2.110. až 2.113.); obdobne toto vedie k zníženiu nákladov na tieto výrobky alebo tovary.

↓ 306/2005 článok 1 a príloha .1

- 3.056. Metóda oceňovania produkcie za základné ceny vyžaduje zásadné rozlíšenie medzi dotáciami na výrobky a inými dotáciami na výrobu. Dotácie na poľnohospodárske výrobky³⁹ sa môžu vyplácať buď poľnohospodárskym výrobcom, alebo iným hospodárskym subjektom. Na to, aby sme dostali základnú cenu, sa k trhovej cene, ktorú dostávajú výrobcovia, pripočítavajú iba dotácie na výrobky, ktoré sa vyplácajú poľnohospodárskym výrobcom. Dotácie na poľnohospodárske výrobky, ktoré sa vyplácajú iným hospodárskym subjektom, ako sú poľnohospodárski výrobcovia, nie sú zaznamenávané v HÚP.

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 3.057. Dotácie na výrobky by sa mali zaznamenávať v čase, keď sa uskutočňujú transakcie alebo udalosti, ktoré ich podnecujú (výroba, predaj, dovoz atď.), aby sa zachovala zhoda s inými účtami (to znamená zisťovanie produkcie za základnú cenu). Preto by sa kompenzačná pomoc pre plodiny pestované na ornej pôde mala zaznamenávať v čase zberu, zatiaľ čo osobitné príplatky pre hovädzí dobytok a dojčiacie kravy a príplatky pre bahnice sa zaznamenávajú v čase, keď sa tieto zvieratá chovajú a/alebo v deň podania žiadosti o grant.

2. *Iné dotácie na výrobu*

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. aaa) (prispôsobené)

- 3.058. Ostatné subvencie na produkciu pozostávajú zo subvencií iných ako subvencie na produkty, ktoré môžu rezidentskí výrobcovia získať v dôsledku zapojenia sa do

³⁹ Dotácie na poľnohospodárske výrobky vyplácané poľnohospodárskym výrobcom zahŕňajú akúkoľvek dotáciu vo forme deficitnej platby vlastníkom (napríklad prípady, ak všeobecná vláda uhradí výrobcom poľnohospodárskych výrobkov rozdiel medzi priemernými trhovými cenami a garantovanými cenami poľnohospodárskych výrobkov).

výroby. Iní netrhoví výrobcovia môžu dostať ostatné subvencie na produkciu v prípade ich netrhovej produkcie iba vtedy, ak sa tieto platby od verejnej správy uskutočňujú na základe všeobecných predpisov platných pre trhových aj netrhových výrobcov (pozri ESA 2010, bod 4.36). V ESA 2010 sa uvádzajú štyri ostatné subvencie na produkciu (pozri ESA 2010, bod 4.37): subvencie na mzdy alebo pracovné sily, subvencie na zmiernenie znečistenia životného prostredia, dotácie na bonifikáciu úrokov a nadmerný odpočet DPH. Tieto platby súvisia hlavne s prevzatím výrobných nákladov alebo podporou zmien v spôsobe výroby.

↓ 138/2004 (prispôbené)
 →₁ 2019/280 článok 1 a príloha
 I.1 písm. a)

3.059. Pretože produkcia sa oceňuje základnými cenami, v tvorbe príjmového účtu sa zaznamenávajú iba iné dotácie na výrobu (ako záporné využitia).

a) Typ príjemcu

3.060. Prijemcovia dotácií musia bežne vyrábať trhové tovary a služby alebo tovary a služby na vlastné konečné použitie. Trhové tovary a služby sú všetky tovary a služby, ktoré sú uvedené alebo určené na uvedenie na trh. Patria sem výrobky, ktoré sa predávajú, vymieňajú, používajú na platby v naturáliách alebo sú predtým, ako budú použité niektorým z uvedených spôsobov v neskoršom termíne, uskladnené. Výroba na vlastné konečné použitie zahŕňa výrobky, ktoré sa uchovávali na účely konečnej spotreby alebo THFK tej istej jednotky. Napriek tomu netrhoví výrobcovia môžu čerpať výhody iných dotácií na výrobu, ak sú splatné podľa všeobecných nariadení uplatniteľných rovnako na trhových ako na netrhových výrobcov.

3.061. Výroba trhových služieb tiež zahŕňa obchodné a skladovacie služby. Preto sa dotácie môžu poskytovať obchodným agentúram a agentúram pre reguláciu trhu, ktorých funkciou je nakupovať, skladovať a opätovne predávať poľnohospodárske výrobky (pozri body 3.068. a 3.069. o agentúrach pre reguláciu trhu).

b) Účely iných dotácií na výrobu

3.062. Iné dotácie na výrobu sa podľa →₁ ESA 2010 ← môžu poskytovať v prípadoch, ak ich dopad na predajné ceny alebo adekvátne náhrada výrobných faktorov nie sú nevyhnutne hlavným účelom dotácií. Napríklad finančná pomoc sa môže poskytovať na poľnohospodársku výrobu s cieľom zabezpečiť kultúrne a prírodné dedičstvo, podporovať turistiku v určitom regióne alebo chrániť pôdu pred eróziou, regulovať prirodzenú rovnováhu vody alebo ovplyvniť podnebie.

c) Platobné kritérium

3.063. S výnimkou dotácií na úrokové sadzby, ktoré sú osobitným typom dotácie, sa iné dotácie na výrobu pripisujú k tvorbe príjmového účtu odborov alebo sektorov výroby, ktorým sú vyplácané. Ako dôsledok tejto metódy pripisovania dotácií EÚP neúčtujú všetky granty poskytnuté poľnohospodárstvu. Okrem priamej pomoci čerpajú poľnohospodárske výrobné jednotky výhody z dotácií (v zmysle

→₁ ESA 2010 ←) vyplácaných odborom výroby na vyššej a nižšej úrovni a obzvlášť agentúram pre reguláciu trhu⁴⁰.

↓ 306/2005 článok 1 a príloha .2
(prispôbené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. bb)

3.064. V prípade poľnohospodárstva sú najdôležitejšími typmi iných dotácií spojených s výrobou:

- dotácie na mzdy,
- →₁ dotácie na bonifikáciu úrokov [pozri ESA 2010, bod 4.37 písm. c)] pre rezidentské výrobné jednotky, aj keď sú určené na podporu tvorby kapitálu⁴¹ ←. V skutočnosti sú to bežné prevody určené na znižovanie prevádzkových nákladov výrobcov. Účtujú sa ako dotácie, ktoré sa vyplácajú zvýhodneným výrobcom, aj keď rozdiel v úroku skutočne vypláca priamo vláda úverovej inštitúcii poskytujúcej úver (odlišne od platobných kritérií),
- nadkompenzácia DPH, vyplývajúca z uplatňovania jednotných systémov (pozri body 3.041 a 3.042),
- prevzatie príspevkov sociálneho zabezpečenia a daní z nehnuteľností,
- prevzatie iných nákladov, ako napríklad pomoc na súkromné uskladnenie vína a hroznového muštu a znovuuskladnenie stolových vín (pokiaľ zásoby vlastní poľnohospodárska jednotka),
- rôzne iné dotácie na výrobu:
- granty na pôdu vyňatú z obrábania (povinné vyňatie z obrábania, viazané na granty podľa výmery pôdy a dobrovoľné vyňatie),
- finančné kompenzácie za stiahnutie čerstvého trhového ovocia a zeleniny. Tieto platby sa často vyplácajú skupinám trhových výrobcov a malo by sa s nimi nakladať ako s dotáciami poľnohospodárstvu, pretože predstavujú priamu kompenzáciu za stratu produkcie,
- príspevky na hovädzí dobytok za sezónne vyrovnanie („zníženie sezónnosti“) a extenzifikáciu,
- granty na poľnohospodársku výrobu v menej uprednostňovaných a/alebo horských oblastiach,
- iné granty určené na ovplyvnenie výrobných metód (extenzifikácia, postupy určené na obmedzenie znečistenia),

⁴⁰ Dôležitým príkladom sú dotácie vyplácané neživotným poisťovniam, ktoré umožňujú týmto poisťovniam účtovať nižšie (brutto) poistné vlastníkom poisťiek (to znamená poľnohospodárskym podnikom uzatvárajúcim poistenie na krytie takých rizík, ako je ľadovec, mráz atď.). Pretože tieto dotácie sú dotácie na výrobky, pričom výrobkom je poisťovacia služba, nezaznamenávajú sa v tvorbe príjmového účtu vlastníka poisťky (a teda ani vo vyššie uvedenom prípade v EÚP). Pokiaľ však tieto dotácie znížia náklady poisťovacích služieb (vlastníkovi poisťky), ich účinok sa odráža na výrobnom účte (nižšou hodnotu medzis potreby, pozri bod 2.109 písm. g)) vlastníka poisťky.

⁴¹ Ak však dotácia slúži na dvojité účel, a to na financovanie amortizácie dlhu a na splácanie úrokov z neho, a ak ju nemožno rozdeliť medzi oba prvky, celá dotácia sa považuje za investičnú dotáciu.

- sumy vyplácané vlastníkom ako náhrada za opakujúce sa straty tovarov v zásobách, ako napríklad plodín alebo výrobkov živočíšneho pôvodu, ktoré sa považujú za rozpracované, a porastov, pokiaľ sa ešte vždy nachádzajú v rastovom období (pozri body 2.040 až 2.045). Naproti tomu kompenzačné prevody za straty tovarov v zásobách a/alebo porasty používané ako výrobné faktory sa zaznamenávajú ako iné prevody kapitálu na kapitálovom účte.

↓ 138/2004 (prispôsobené)
 →₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.6 písm. cc)
 →₂ 2019/280 článok 1 a príloha I.1 písm. a)

- 3.065. Uplatňovanie zásady časového rozlíšenia na zaznamenávanie iných dotácií na výrobu môže byť chýlostivou záležitosťou. Nakoľko je zložité vypracovať všeobecné pravidlo, táto zásada by sa mala uplatňovať konzistentne, pružne a pragmaticky. Pretože veľký počet dotácií do poľnohospodárstva je spojený s výrobou a výrobnými faktormi (výmera, stádo atď.), mali by sa tieto dotácie obvykle zaznamenávať v čase výroby alebo pri nadobudnutí výrobných faktorov (obzvlášť v prípade pôdy a hospodárskych zvierat). V prípade dotácií, ktoré nie sú priamo spojené s výrobou alebo výrobnými faktormi, je ťažké stanoviť čas transakcie, ktorá ich vyvolala, a rozlíšiť ho od času, kedy sa dotácie vyplácajú. V tomto konkrétnom prípade sa dotácie zaznamenávajú pri obdržaní.
- 3.066. Odporúčajú sa tieto osobitné spôsoby spracovania:
- kompenzačné platby za ornú pôdu, ktorá je vyňatá z obrábania: v čase, keď je stanovená plocha, ktorá má byť vyňatá z obrábania,
 - stiahnutie plodín (ovocia/zeleniny): v tom istom čase ako fyzické stiahnutie počas hospodárskeho roka, a nie kalendárneho roka, aby bola zabezpečená zhoda medzi odhadom produkcie, mínus stiahnutia počas hospodárskeho roka a zaznamenanie dotácií (ako záporné použitia) v tvorbe príjmového účtu,
 - granty na výrobu hovädzieho dobytku (príspevok na extenzifikáciu atď.): moment, keď vlastníci nadobudnú zvieratá, a dátum žiadosti o grant,
 - prevzatie nákladov (vrátane oslobodenia od úrokov): v čase, keď sú výdaje a úrok splatné,
 - kompenzácia za opakujúce sa straty ovplyvňujúce produkciu (plodiny, hospodárske zvieratá a porasty, ktoré sú ešte v období rastu, pozri bod 3.064.): v momente, keď sa produkcia zaznamenáva v EÚP (ak je presná čiastka kompenzácie s istotou známa),
 - iné dotácie nie priamo na výrobky alebo výrobné faktory (priama podpora príjmu, pomoc menej uprednostňovaným oblastiam atď.): odporúča sa, aby sa naďalej používalo kritérium v závislosti od obdobia platby, pretože je ťažké stanoviť, kedy bola žiadosť o kompenzáciu podaná, a či sú príslušné čiastky presné.
- 3.067. V EÚP sa k dotáciám nepriradujú:
- bežné prevody, ktoré nie sú vyplácané, i keď sú to dotácie v zmysle EÚP, poľnohospodárskym výrobným jednotkám. Väčšina z týchto prevodov sú

dotácie vyplácané agentúram na reguláciu trhu. I keď vyplatené čiastky môžu ovplyvniť predajné ceny poľnohospodárskych výrobkov, a preto predstavujú stimul pre poľnohospodárstvo, mali by sa zaznamenávať podľa platobného kritéria pod položkou odboru výroby, ktorý ich obdrží,

- ➔₁ bežné transfery agentúry trhovej regulácie poľnohospodárskym výrobným jednotkám. Mali by sa zaznamenávať ako zložky produkcie produktu, v súvislosti s ktorým bol uhradený transfer, pokiaľ sa agentúra trhovej regulácie zaoberá iba nákupom, predajom alebo skladovaním výrobkov. ◀ Ak sa však agentúra zaoberá iba vyplácaním dotácií, potom by sa bežné prevody výrobným jednotkám mali zaznamenávať ako dotácie (pozri body 3.068. a 3.069.),
- výnimočné prevody odborných orgánov poľnohospodárskym výrobným jednotkám. Tieto prevody nemôžu predstavovať dotácie, pretože odborné orgány nie sú všeobecná vláda,
- bežné prevody domácnostiam ako spotrebiteľom od všeobecnej vlády. Považujú sa buď za sociálne dávky, alebo za rôzne bežné prevody. Tie prvé zahŕňajú určité štátne príspevky na štrukturálne zmeny ako napríklad finančná pomoc na odbornú rekvalifikáciu vlastníkov,
- prevody kapitálu: líšia sa od bežných prevodov v tom, že zahŕňajú nadobudnutie alebo likvidáciu aktíva alebo aktív najmenej jednou zo strán transakcie. ➔₁ Bez ohľadu na to, či ide o transfery v hotovosti alebo v naturáliách, výsledkom je zodpovedajúca zmena vo finančných alebo nefinančných aktívach uvedených v súvahách jednej alebo oboch strán transakcie (pozri ESA 2010, bod 4.145). Kapitálové transfery zahŕňajú dane z kapitálu, investičné dotácie a ostatné kapitálové transfery (pozri ESA 2010, bod 4.147). ◀ Zaznamenávajú sa na kapitálovom účte sektoru/odvetvia ako zmeny v pasívach a čistej hodnote. Niektoré typy pomoci poľnohospodárstvu sú prevodmi kapitálu. Najdôležitejšie sú:
 - granty na premenu sádov/viníc (nepodliehajúcich povinnosti opätovného vysadenia), ktoré predstavujú iné prevody kapitálu,
 - granty na reštrukturalizáciu sádov/viníc (podliehajúcich povinnosti opätovného vysadenia), ktoré predstavujú investičné dotácie,
 - granty na prerušenie alebo zníženie výroby mlieka: zaznamenávajú sa ako iné prevody kapitálu, pokiaľ majú explicitný alebo implicitný dopad na hodnotu kvót,
- prevody poľnohospodárskym združeniam a kvázi korporáciám od všeobecnej vlády určené na pokrytie strát nahromadených počas niekoľkých finančných rokov alebo mimoriadnych strát v dôsledku faktorov, ktoré sú mimo kontroly podniku. Tieto prevody by mali byť klasifikované ako iné prevody kapitálu,
- kompenzácia, ktorú zaplatí všeobecná vláda alebo zvyšok sveta (to znamená zahraničie alebo inštitúcie Únie) vlastníkom investičného majetku zapojeného do výroby poľnohospodárskych výrobkov v dôsledku výnimočných a katastrofických strát ako napríklad zničenie alebo poškodenie tohto majetku spôsobené vojnovými činmi, inými politickými udalosťami alebo prírodnými katastrofami (pozri bod 2.045.). Tieto platby by mali byť klasifikované ako iné prevody kapitálu (pozri bod 3.096.),

- vymazanie pohľadávok, ktoré výrobcovia poľnohospodárskych výrobkov uzavreli so všeobecnou vládou (to znamená zálohové platby poskytnuté všeobecnou vládou výrobnému podniku, ktorý počas niekoľkých finančných rokov nakumuloval straty). ➔₂ ESA 2010 ⬅ uvádza, že tieto transakcie by mali byť tiež klasifikované ako prevody kapitálu,
- daňové úľavy alebo zníženie daní z výroby, príjmu alebo bohatstva nie sú explicitne stanovené v ➔₂ ESA 2010 ⬅, teda ani v EÚP, pretože jediné dane, ktoré sa skutočne vyberajú, sa zaúčtovávajú,
- podiely a účasti, ktoré má všeobecná vláda v kapitále poľnohospodárskych združení a kvázi korporácií. Tieto sa zaznamenávajú ako podiely a iné účasti.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. dd)

d) Agentúry trhovej regulácie

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. ee) (prispôsobené)

3.068. V členení ekonomiky sú agentúry trhovej regulácie zaradené takto:

- a) ak sa zaoberajú výlučne nákupom, predajom alebo skladovaním výrobkov:
 - i) podľa odvetví – do obchodu; táto činnosť sa podľa konvencie považuje za produkciu nefinančných trhových služieb;
 - ii) podľa sektorov – do nefinančných spoločných podnikov a kvázikorporácií, ak sú tieto agentúry trhovej regulácie považované za inštitucionálne jednotky v zmysle ESA 2010, a ak nie, do sektora, do ktorého patrí väčšia jednotka;
- b) ak sa zaoberajú výlučne výplatou subvencií:
 - i) podľa odvetví – do odvetví netrhovej produkcie verejnej správy, keďže podľa pravidiel ESA 2010 subvencie môže (okrem inštitúcií Únie) vyplácať iba verejná správa;
 - ii) podľa sektorov – do sektora verejná správa (pozri predchádzajúci bod);
- c) ak sa zaoberajú nákupom, predajom alebo skladovaním výrobkov aj výplatou subvencií:
 - i) podľa odvetví – do odvetvia obchodu, pokiaľ ide o ich výrobné jednotky (typu miestnej KAU), ktoré nakupujú, predávajú alebo skladujú výrobky, a do odvetví netrhovej produkcie verejnej správy, pokiaľ ide o ich ostatné výrobné jednotky;
 - ii) podľa sektorov – do sektora verejnej správy, pretože subvencie môže vyplácať iba verejná správa. Zaradenie do iného sektora by znamenalo, že subvencie, ktoré vypláca agentúra trhovej regulácie, už nepredstavujú subvencie v zmysle ESA 2010.

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 280/2019 čl. 1 a príloha I.1
písm. a)
→₂ 280/2019 čl. 1 a príloha I.6
písm. ff)

3.069. Dôsledok prísneho uplatňovania platobného kritéria spočíva v tom, že rôzne dotácie v zmysle →₁ ESA 2010 ← sa neobjavujú v EÚP, pretože sú zaznamenávané pod odbormi a sektormi, ktorým sa dotácie vyplácajú. →₂ Predovšetkým ak sú agentúry trhovej regulácie zaradené do sektora verejná správa, subvencie vyplácané agentúram v súvislosti s procesmi trhovej regulácie (nákup, skladovanie a opätovný predaj) sa v sektore verejná správa objavujú ako „Použitie“, ale aj ako „Zdroje“. ← V dôsledku toho dotácie (to znamená iné dotácie na výrobu) môže všeobecná vláda poskytnúť iným agentúram všeobecnej vlády.

F. PRÍJEM Z MAJETKU

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. gg) (prispôsobené)

(pozri ESA 2010, body 4.41 až 4.76)

↓ 138/2004

1. Definícia

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. hh)

3.070. Dôchodok z majetku je dôchodok, ktorý dostáva vlastník finančného aktíva alebo hmotného neprodukovateľného aktíva za poskytnutie finančných prostriedkov inej inštitucionálnej jednotke alebo za poskytnutie možnosti disponovať s hmotnými neprodukovanými aktívami tejto jednotke (ESA 2010, bod 4.41).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. ii)

3.071. ESA 2010 klasifikuje dôchodky z majetku takto:

- úroky (D.41),
- rozdelené dôchodky korporácií (dividendy a výbery z dôchodkov kvázikorporácií) (D.42),
- reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43),
- ostatné investičné dôchodky (D.44): investičné dôchodky patriace držiteľom poisťovní (D.441), investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok (D.442), investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania (D.443),
- renta (D.45).

↓ 138/2004 (prispôsobené)

3.072. EÚP sa zaoberajú iba príjmom z majetku, ktorý sa zaúčtováva na podnikateľskom príjmovom účte (pozri následnosť účtov, body 1.38. až 1.48.). Tento účet zaznamenáva na strane zdrojov príjmy, ktoré obdržali jednotky ako výsledok ich priamej účasti vo výrobnom procese (prevádzkový zisk/zmiešaný príjem) a prijatý príjem z majetku. Na strane spôsobov použitia zaznamenáva splatný príjem z majetku spojený s poľnohospodárskymi činnosťami (a neoddeliteľnými nepoľnohospodárskymi druhotnými činnosťami). Všeobecne povedané, podnikateľský príjmový účet sa môže vypočítavať iba pre inštitucionálne sektory, i keď sa môže vypočítavať aj pre odvetvie, ak sa dá určitý príjem z majetku pripísať miestnym JHČ.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. jj)

3.073. Iba tri druhy dôchodkov z majetku môžu mať význam pre EÚP: úroky (D.41), renta (D.45) a investičné dôchodky patriace držiteľom poisťiek (D.441).

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. kk)

2. Úroky

(pozri ESA 2010, body 4.42 až 4.52)

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 3.074. Úroky sú poplatky splatné z kapitálovej pôžičky. Zahŕňa platby, ktoré sa majú uskutočňovať v určitých intervaloch, stanovené vopred ako percento (pevné alebo inak stanovené) z hodnoty pôžičky. V EÚP je úrok opakom pôžičiek poskytovaných s cieľom uspokojiť potreby poľnohospodárskych podnikov (napríklad v súvislosti s nadobudnutím pôdy, budov, strojov, dopravných prostriedkov alebo iných zariadení, dokonca aj keď sa tieto využívajú v kontexte neoddeliteľných nepoľnohospodárskych druhotných činností).
- 3.075. Úrok tiež zahŕňa platby týkajúce sa prenájmu základných prostriedkov na ich využívanie v poľnohospodárstve (prípadne vrátane pôdy). Do platby úroku je zahrnutá iba časť predstavujúca nájomné (považuje sa za pripísanú pôžičku, ktorú prenajímateľ poskytol nájomcovi) (kapitálová časť sa zaznamenáva na finančnom účte).
- 3.076. Je potrebné poznamenať, že pod touto položkou sa nezaznamenáva pomyselný úrok z vlastného kapitálu v poľnohospodárskych podnikoch: objavuje sa ako zložka príjmu poľnohospodárskeho podniku (pozri bod 5.06.). Podobne čiastka, ktorá sa má zaznamenávať ako splatný úrok, zahŕňa dotácie úrokových sadzieb pre poľnohospodárstvo.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. ll)

- 3.077. Zaznamenávajú sa aj úroky, ktoré v súvislosti s poľnohospodárskymi činnosťami dostávajú jednotky patriace do poľnohospodárskych korporácií. Úrok prijatý podnikmi jednotlivcov nepatrí do podnikateľského dôchodku odvetvia poľnohospodárstva, pretože sa predpokladalo, že väčšina úročených aktív nie je spojená s poľnohospodárskou činnosťou jednotiek a pretože je veľmi ťažké rozlišovať rodinné aktíva od aktív využívaných vo výrobe⁴².
-

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 3.078. Úrok sa zaznamenáva v súlade so zásadou časového rozlíšenia, to znamená ako nahromadený úrok (nie ako zaplatený úrok).
-

↓ 909/2006 článok 1 a príloha I.5
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. mm)

- 3.079. Keďže hodnota služieb poskytovaných finančnými sprostredkovateľmi sa priraduje rôznym zákazníkom, skutočné poskytnuté alebo prijaté úrokové platby finančných sprostredkovateľov sa musia očistiť o marže, ktoré predstavujú implicitné poplatky finančných sprostredkovateľov. Odhadovaná hodnota týchto nákladov by sa mala odpočítať od úroku zaplateného dlžníkmi finančným sprostredkovateľom a pripočítať k úroku prijatému vkladateľmi. →₁ Náklady sa považujú za odmenu za služby poskytnuté finančnými sprostredkovateľmi ich klientom, a nie za úrokové platby [pozri body 2.108 a 2.109 písm. i)]; (ESA 2010, bod 4.51). ←
-

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. nn) (prispôsobené)

3. Renta (z pôdy a podzemných zdrojov)
(pozri ESA 2010, body 4.72až 4.76)
-

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. oo)
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. pp)
→₃ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)

- 3.080. →₁ Renta zodpovedá sume zaplatenej vlastníkovi neprodukovaných hmotných aktív (pôda a podzemné zdroje) za poskytnutie aktív inej jednotke. ← V EÚP táto položka zodpovedá hlavne nájomnému z pôdy, ktoré platia nájomníci vlastníkom pôdy⁴³.
-

⁴² Prijatý úrok zodpovedá na finančnom účte „Ostatným pohľadávkam“ (F.8).

⁴³ Všimnite si, že prijaté nájomné nie je pre EÚP podstatné v dôsledku používania pojmu odvetvie poľnohospodárstva (pozri bod 1.44.).

- 3.081. Ak vlastník platí určité poplatky priamo spojené s poľnohospodárskou činnosťou (majetková daň, náklady na udržiavanie pôdy atď.), nájomné, ktoré sa má zaznamenávať, by v súlade s tým malo byť znížené. Tieto poplatky sa účtujú ako iné dane z výroby (v prípade majetkovej dane) alebo ako medzispotreba (v prípade udržiavania pôdy).
- 3.082. Nájomné z pôdy nezahŕňa prenájmy budov alebo obytných budov, ktoré sa na nej nachádzajú; tieto prenájmy sa považujú za platbu za trhovú službu, ktorú poskytuje vlastník nájomcovi budovy alebo obydliu, a majú sa zaznamenávať na účtoch ako medzispotreba služieb alebo ako výdaje na konečnú spotrebu (účty domácností) v závislosti od typu jednotky nájomcu. Ak nie je objektívny podklad pre rozdelenie platby medzi nájomné z pôdy a nájomné z budov, ktoré sa na nej nachádzajú, celá čiastka sa potom zaznamenáva ako nájomné z pôdy. →₂ Toto pravidlo je upravenou verziou odporúčania ESA (pozri ESA 2010, bod 4.73.)→₃⁴⁴ ←. ←
- 3.083. Pod touto položkou by sa malo zaznamenávať všetko nájomné z pôdy, či už sa pôda prenájma na menej, alebo viac ako jeden rok.
- 3.084. Nájomné nezahŕňa:
- nájomnú hodnotu obytných priestorov obsiahnutú v týchto budovách; je to odmena za trhovú službu, ktorá je zložkou súkromnej spotreby (to znamená nájomník platí nájomné z jeho čistého zostatkového príjmu),
 - nájomné platené za profesionálne využívanie neobytných budov (pozri bod 2.109. písm. a)),
 - odpisy budov,
 - bežné výdaje na údržbu budov (pozri bod 2.106.),
 - majetková daň (pozri bod 3.048. písm. a)),
 - výdavky súvisiace s poistením budov (pozri bod 2.109. písm. g)).
- 3.085. V prípade pôdy a budov, ktoré používa vlastník, nie je potrebné účtovať pomyselné nájomné. Nájomné zodpovedajúce nevyrobeným nehmotným majetkom, ako sú napríklad patentované aktíva a výrobné práva (mliečne kvóty), by sa malo zaznamenávať ako medzispotreba (pozri bod 2.109. písm. n)).

⁴⁴ →₃ ESA 2010 ← navrhuje, aby sa úplná čiastka zaznamenávala ako nájomné z pôdy, ak sa hodnota pôdy pokladá za vyššiu ako hodnota budovy, a ako nájomné z budov, ak ide o opačný prípad.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. qq)

4. *Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek (nezahrnuté do EÚP)*

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. rr)
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)
→₃ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. ss)

- 3.086. →₁ Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek zodpovedajú celkovým prvotným dôchodkom z investícií poistnotechnických rezerv a penzijných fondov (pozri ESA 2010, bod 4.68). ← Tieto technické rezervy sa spracovávajú ako aktíva, ktoré patria poistenému. →₂ ESA 2010 ← stanovuje, aby výpočet podnikateľského príjmu zahŕňal ako zdroje príjmy získané z investovania poistných technických rezerv. Tento príjem sa pripisuje poistenému ako príjem z majetku pripisovaný vlastníkom poistiek. Neskôr uvedený sa potom spracováva, ako by bol vrátený poisťovňam vo forme dodatočného poistného, pretože v praxi poisťovne tento príjem zadržiavajú (pozri →₂ ESA 2010 ←, bod 4.69.).
- 3.087. →₃ Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek nie sú zahrnuté do EÚP. ← V skutočnosti, aby bol významný, zisťovanie príjmu z poľnohospodárskej činnosti by malo:
- zahŕňať všetky toky týkajúce sa neživotného poistenia (hodnota služby, príjem pripisovaný vlastníkom poistiek, čisté poistné a nároky): v takom prípade sa zisťovaný príjem objaví po popísaní všetkých prerozdelených transakcií (medzi vlastníkami poistiek a poisťovňami a medzi obdobiami) spojených s neživotným poistením alebo
 - brať do úvahy iba hodnotu služby (ktorá bola presne nadobudnutá od poisťovne (pozri 2.109. písm. g)): v tomto prípade sa zisťovaný príjem objaví pred opísaním všetkých týchto prerozdelených transakcií.

Pre EÚP bolo vybrané druhé riešenie.

G. **PREVODY KAPITÁLU**

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. tt) (prispôsobené)

(pozri ESA 2010, body 4.145 až 4.167)

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 3.088. Jediné prevody kapitálu zaznamenané v EÚP sú nevyrovnané prevody kapitálu, to znamená investičné dotácie a iné prevody kapitálu. Tieto distribučné transakcie sú zaznamenané na kapitálovom účte (pozri body 1.41. a 1.48.).

1. Investičné dotácie

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. uu) (prispôsobené)

3.089. Investičné dotácie sú kapitálové transfery verejnej správy alebo zahraničia v hotovosti alebo v naturáliách ostatným rezidentským alebo nerezidentským inštitucionálnym jednotkám na financovanie všetkých alebo niektorých nákladov na ich nadobudnutie fixného kapitálu (pozri ESA 2010, bod 4.152). Investičné dotácie zo zahraničia zahŕňajú dotácie, ktoré platia priamo inštitúcie Únie z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV).

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. vv)

3.090. Dotácie úrokov nie sú zahrnuté pod investičné dotácie (pozri bod 3.064.), dokonca aj vtedy, keď sú určené na uľahčenie investičných transakcií. Je však potrebné pamätať na to, ak dotácia prispieva na financovanie preplatenia dlhu a platenie úrokov z kapitálu a ak nie je možné oddeliť ho od týchto dvoch zložiek, potom by sa mal v celom rozsahu zaznamenávať ako investičná dotácia.

3.091. →₁ Najdôležitejšie druhy ostatných dotácií z EPZF, EPFRV a investičných dotácií pre poľnohospodárstvo sú: ←

- granty na reštrukturalizáciu sádov alebo viníc, pokiaľ podliehajú povinnosti znovu vysádzať (pozri bod 3.067.),
 - úhrada, na účet všeobecnej vlády, pôžičiek uzavretých výrobnými jednotkami na financovanie ich investícií,
 - granty na usadenie sa mladých farmárov, ktoré im pomôžu pri financovaní akvizície aktív.
-

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. ww) (prispôsobené)

3.092. Investičné dotácie v hotovosti by sa mali zaznamenávať do obdobia, v ktorom je splatná príslušná platba. Investičné dotácie v naturáliách sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa realizuje prevod vlastníctva aktíva (pozri ESA 2010, bod 4.162).

↓ 138/2004

2. Iné prevody kapitálu

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. xx)

3.093. Ostatné kapitálové transfery zahŕňajú transfery iné ako investičné dotácie a dane z kapitálu, ktoré samy osebe nepredstavujú prerozdelenie dôchodkov, ale

prerozdelenie úspor alebo majetku medzi rôzne sektory alebo subsektory ekonomiky alebo zahraničia. Môžu sa realizovať v hotovosti alebo v naturáliách (prípady prevzatia dlhu alebo zrušenia dlhu) a zodpovedajú nepovinným transferom majetku (ESA 2010, bod 4.164).

↓ 138/2004 (prispôbené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.6 písm. yy)

3.094. Iné prevody kapitálu sa líšia od investičných dotácií v dvoch aspektoch:

- iba všeobecná vláda môže vyplácať investičné dotácie, zatiaľ čo všetky inštitucionálne jednotky môžu vyplácať iné prevody kapitálu,
- investičné dotácie sú obmedzené na platby spojené s nadobudnutím základného majetku, zatiaľ čo iné prevody kapitálu môžu byť viazané na akúkoľvek inú formu prevodu úspor alebo aktív medzi jednotkami.

3.095. Iné prevody kapitálu môžu mať formu kompenzácie zo strany všeobecnej vlády alebo zvyšku sveta vlastníkom investičných majetkov, ktoré boli zničené vojnovými činmi alebo prírodnými katastrofami ako napríklad povodňami atď. →₁ Zahŕňajú aj transfery verejnej správy na pokrytie strát akumulovaných počas niekoľkých finančných rokov alebo výnimočných strát z príčin, ktoré sú mimo kontroly podniku (pozri ESA 2010, bod 4.165). ←

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6 písm. zz) (prispôbené)

3.096. V prípade poľnohospodárstva ostatné kapitálové transfery takisto zahŕňajú:

- dotácie na trvalé vyradenie sádov alebo viníc z používania,
- dotácie na zastavenie alebo zníženie výroby mlieka (pokiaľ ovplyvnia, explicitne alebo implicitne, hodnotu kvót),
- náhradu za mimoriadne straty a straty spôsobené živelnými pohromami týkajúce sa fixného kapitálu, ktorý sa používa vo výrobe poľnohospodárskych výrobkov (napríklad zvieratá a zariadenie) (pozri body 2.045 a 3.067),
- dotácie na usadenie sa mladých farmárov na iné účely ako na financovanie nadobudnutia aktív,
- dotácie na kompenzáciu zníženia hodnoty aktív alebo na zníženie dlhov,
- veľké platby náhrad za škody alebo zranenia nepokryté poisťkami [s výnimkou platieb verejnej správy alebo zahraničia uvedených v ESA 2010 pod bodom 4.165 písm. a)], ktoré sú uložené súdom alebo urovnané mimosúdnou cestou, ako napríklad platby náhrad za škody spôsobené veľkými výbuchmi, únikmi ropy atď. [ESA 2010, bod 4.165 písm. h)].

↓ 138/2004

3.097. Iné prevody kapitálu v hotovosti sa zaznamenávajú, keď je platba splatná (a v prípade prevodu v naturáliách, keď je prevedené vlastníctvo aktíva alebo keď veriteľ zruší dlh).

H. SPOTREBA FIXNÉHO KAPITÁLU

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.6
písm. aaa) (prispôsobené)

(pozri ESA 2010, body 3.139 až 3.145)

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.6 písm. bbb)
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha
I.7
→₃ 2019/280 článok 1 a príloha
I.1 písm. a)

- 3.098. Predvídateľné opotrebenie a zastarávanie investičného majetku v priebehu účtovného obdobia predstavuje náklady, ktoré sú implicitné dovtedy, kým položka nie je nahradená novou akvizíciou. Toto opotrebenie a zastarávanie sa meria spotrebou fixného kapitálu. Jej zaradenie pod „použitia“ na výrobnom účte umožňuje, aby boli výdaje na tvorbu fixného kapitálu rozdelené na celé obdobie používania.
- 3.099. Ak je životnosť investičného majetku dlhšia ako jeden rok, spotreba fixného kapitálu predstavuje čiastku fixného kapitálu spotrebovaného vo výrobnom procese počas účtovného obdobia v dôsledku bežného opotrebenia a predvídateľného zastarávania⁴⁵. Ak na druhej strane používané investičné majetky majú životnosť menej ako jeden rok, opotrebenie sa zaznamenáva ako medzispotreba.
- 3.100. Všetky investičné majetky (to znamená výrobky) sú predmetom spotreby fixného kapitálu (i keď sa v konkrétnych prípadoch vyžaduje určitá flexibilita, pozri bod 3.105.). Týka sa to hmotného a nehmotného základného majetku, dôležitých zlepšení nevyrobených aktív a nákladov spojených s prevodom vlastníctva. Spotreba fixného kapitálu sa nezapočítava pre zásoby ani pre rozpracované výrobky, ani pre nevyrobené aktíva ako je pôda, podzemné ložiská a patentované aktíva.
- 3.101. Spotreba fixného kapitálu je iba jednou zložkou zmeny hodnoty aktív [spolu s THFK, inými zmenami v objeme a nominálnymi ziskami podniku (mínus straty); pozri bod 2.134.]. Predovšetkým spotreba fixného kapitálu nezahŕňa iné zmeny v objeme aktív (iné ako zmeny v dôsledku THFK):
- mimoriadne straty v dôsledku katastrof (zemetrasenia, vojna, sucho, epidémie atď.),
 - nepredvídateľné zastaranie, ktoré predstavuje rozdiel medzi rezervami v spotrebe fixného kapitálu na bežné opotrebenie a skutočnými stratami, náhodné udalosti, ktoré spôsobili väčšie odpisy než s akými sa počítalo na základe očakávanej spotreby fixného kapitálu,
 - zmeny v klasifikácii základného majetku, to znamená zmeny v jeho hospodárskom využití tak, ako v prípade farmárskej pôdy alebo budov premenených na súkromné účely alebo iné hospodárske účely.

⁴⁵ Vráťane krytia strát investičného majetku v dôsledku náhodného pokodenia, proti ktorému môžu byť poistené. Hodnota týchto krytí sa má zaznamenávať v hodnote čistého poistného, ktoré sa uhrádza v súvislosti s poisteným investičným majetkom.

- 3.102. Spotreba fixného kapitálu, ktorá sa musí odlišovať od odpisov vypočítavaných na fiškálne účely a tých, ktoré sa objavujú v podnikových účtoch, by sa mala oceňovať na základe zásob investičného majetku a (priemernej) pravdepodobnej životnosti rôznych kategórií príslušných tovarov. Ak nie sú k dispozícii žiadne informácie o zásobách investičného majetku, odporúča sa, aby sa vypočítavali pomocou metódy stálych zásob a aby sa oceňovala ich nadobúdacia cena v referenčnom období (to znamená reprodukčná hodnota aktív počas referenčného roka a nie na základe historickej hodnoty). Reprodukčná hodnota sa zisťuje z cien, ktoré musia zaplatiť vlastníci počas akéhokoľvek referenčného obdobia za nahradenie investičného majetku novým, ktorý ho čo najviac pripomína. Je nevyhnutné postupovať takýmto spôsobom, aby bolo možné správne vypočítať čistý domáci produkt.
- 3.103. Spotreba fixného kapitálu sa vypočítava pomocou metódy lineárnych odpisov, to znamená pripisovaním hodnoty príslušného investičného majetku rovnomerne počas obdobia, v ktorom sa používa. Miera odpisov je definovaná vzorcom $100/n$, v ktorom „n“ predstavuje pravdepodobnú životnosť tejto kategórie v rokoch („n“ sa môže v jednotlivých krajinách líšiť a môžu tu byť aj časové rozdiely). Miera odpisu môže byť v určitých prípadoch geometrická. Pokiaľ ide o používanie platnej reprodukčnej ceny a pevnej miery spotreby fixného kapitálu, spotreba fixného kapitálu sa z roka na rok mení, pokiaľ nákupné ceny nezostanú nezmenené počas celej bežnej životnosti aktíva.
- 3.104. Spotreba fixného kapitálu vo forme nákladov spojených s prevodom vlastníctva vyrobených hmotných a nehmotných aktív by sa mala vypočítavať na základe priemernej životnosti, bežne stanovenej na jeden rok.
- 3.105. Spotreba fixného kapitálu v zvieratách zodpovedá predpokladanému poklesu v úžitkovosti zvierat, pokiaľ sa používajú na výrobné účely (mlieko, vlna atď.), ktorý sa odráža v súčasnej hodnote budúceho príjmu dosiahnuteľného z týchto zvierat. Nakoľko hodnota budúceho príjmu z úžitkových zvierat časom klesá, zvieratá sa stanú predmetom spotreby fixného kapitálu. Vzhľadom na praktické ťažkosti spojené s vypočítavaním spotreby základných prostriedkov pre tento typ aktíva sa však uvažovalo, že spotreba fixného kapitálu by sa nemala vypočítavať pre úžitkové zvieratá. Rozhodnutie nezačleniť zvieratá do tejto kalkulácie vychádzalo z týchto úvah:
- odpis, pokiaľ ide o úžitkovosť a hospodársku hodnotu, je spojený s vekom, ale nie je jeho priamou, pravidelnou a nepretržitou funkciou, tak ako to inak bezpodmienečne platí pre odpis,
 - odstránenie zvierat z úžitkového stáda môže byť funkciou hospodárskeho prostredia (zmeny v cenách dosiahnuteľných za zabité zvieratá a v cenách krmív pre zvieratá atď.).
- 3.106. I keď tieto úvahy nie sú prekážkou pre vypočítanie spotreby fixného kapitálu pre hospodárske zvieratá, spôsobujú, že sa tieto výpočty stávajú veľmi zložitými, pokiaľ ide o vhodné definície priemernej životnosti a mier spotreby fixného kapitálu. Inak by bolo ťažké zabezpečiť zhodu medzi predpovedaným a skutočným priemerným odpisom zvierat. ➔₁ Tento postup zabezpečuje aj kompatibilitu medzi EÚP a ESA 2010 (pozri ESA 2010, bod 3.140) a mikroekonomickými účtami informačnej siete poľnohospodárskeho účtovníctva a umožňuje obísť potrebu rozlišovať medzi hospodárskymi zvieratami, ktoré majú charakter fixného kapitálu, a zvieratami, ktoré majú charakter zásob. ⬅

IV. SPOTREBA PRÁCE V POĽNOHOSPODÁRSTVE

- 4.01. Zamestnanosť v poľnohospodárstve sa vzťahuje na všetky osoby — zamestnancov a samostatne zárobkovo činné — poskytujúce prácu odmeňovanú pevným platom a prácu neodmeňovanú pevným platom tuzemským jednotkám vykonávajúcim charakteristické činnosti (poľnohospodárske a neoddeliteľné nepoľnohospodárske druhotné činnosti) odvetvia poľnohospodárstva EÚP.

Do zamestnanosti v poľnohospodárstve sú zaradené všetky osoby v dôchodkovom veku, ktoré naďalej pracujú v poľnohospodárskom podniku.

Nie sú tu zaradené osoby, ktoré neukončili povinnú školskú dochádzku.

- 4.02. Zamestnanci sú definovaní ako všetky osoby, ktoré na základe dohody pracujú pre inú tuzemskú inštitucionálnu jednotku (ktorá je poľnohospodárskou jednotkou) a dostávajú odmenu (zaznamenávanú ako mzda zamestnancov, pozri oddiel V kapitoly III). Spotreba práce, ktorú poskytujú zamestnanci, sa uvádza ako spotreba práce odmeňovaná pevným platom. Práca pracovníkov, ktorí nie sú členmi rodiny, je obvykle klasifikovaná ako spotreba práce odmeňovaná pevným platom. Ak je poľnohospodárska jednotka organizovaná ako bežná spoločnosť (pozri bod 5.09.), všetka vykonaná spotreba práce je klasifikovaná ako spotreba práce odmeňovaná pevným platom.
- 4.03. Samostatne zárobkovo činné osoby sú definované ako osoby, ktoré sú jedinými vlastníkmi alebo spoločnými vlastníkmi podnikov nezapísaných do podnikového registra, v ktorých pracujú. Spotreba práce, ktorú poskytujú samostatne zárobkovo činné osoby, sa uvádza ako spotreba práce neodmeňovaná pevným platom. Členovia rodiny vlastníka, ktorí nedostávajú mzdu, ktorá je vopred určená a vypočítaná podľa ich skutočnej práce, sú klasifikovaní ako samostatne zárobkovo činní.
- 4.04. V prípade špecifických spoločností (pozri oddiel B kapitoly V) sa spotreba práce pracovníkov spracováva tým istým spôsobom ako v podnikoch nezapísaných do podnikového registra (jediní vlastníci). Riaditelia/akcionári majú podiel na zmiešanom príjme jednotky (spotreba práce neodmeňovaná pevným platom), zatiaľ čo ich zamestnanci dostávajú odmenu (spotreba práce odmeňovaná pevným platom).
- 4.05. Celkový počet odpracovaných hodín predstavuje súhrnný počet hodín skutočne odpracovaných ako zamestnanec alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba pre tuzemské poľnohospodárske jednotky počas účtovného obdobia.
- 4.06. ➔₂ Opis toho, čo zahŕňajú a nezahŕňajú celkové odpracované hodiny, možno nájsť v ESA 2010 (body 11.27. a 11.28.). ⬅ Celkový počet odpracovaných hodín nezahŕňa prácu pre súkromnú domácnosť vlastníka alebo manažéra.
- 4.07. Ročné pracovné jednotky (RPJ) sú definované ako ekvivalent hlavného zamestnania (zodpovedajúci počtu ekvivalentov zamestnaní na plný pracovný úväzok), to znamená ako celkový počet odpracovaných hodín vydelený priemerným ročným počtom odpracovaných hodín v zamestnaniach na plný pracovný úväzok na hospodárskom území.
- 4.08. Jedna osoba nemôže predstavovať viac ako jednu RPJ. Toto obmedzenie platí dokonca aj vtedy, ak niekto pracuje v odvetví poľnohospodárstva viac, ako je počet hodín vymedzujúcich plný pracovný úväzok.
- 4.09. Spotreba práce v poľnohospodárstve osôb, ktoré pracujú menej ako na plný úväzok v poľnohospodárskych podnikoch, sa vypočítava ako koeficient počtu hodín skutočne odpracovaných (za týždeň alebo za rok) v zamestnaní na plný pracovný úväzok.

- 4.10. Počet hodín skutočne odpracovaných v zamestnaní na plný úväzok nie je nevyhnutne rovnaký pre všetky kategórie práce. Je možné, že počet hodín zahŕňajúci plný pracovný úväzok používaný pre samostatne zárobkovo činné osoby je väčší, ako sa používa pre zamestnancov. Pretože v druhom prípade je maximálny počet hodín, ktoré majú byť odpracované, stanovený v zmluve.
- 4.11. Počet hodín, ktoré osoba odpracuje, sa neupravuje koeficientom kvôli veku (to znamená menej ako 16 rokov a viac ako 65) alebo pohlaviu. Musí sa uplatňovať rovnosť. „Plný úväzok“ je stanovený počtom odpracovaných hodín, a nie ako hodnotenie vyrobeného množstva a/alebo kvality.
- 4.12. Pokiaľ nie sú dôvody na uprednostňovanie alternatívnych zdrojov, RPJ predstavujúca prácu na plný úväzok v poľnohospodárstve by mala vychádzať zo súčasnej definície štruktúry poľnohospodárskych podnikov v prehľadoch únii , a to ako minimálny počet hodín, ktoré vyžadujú vnútroštátne ustanovenia upravujúce pracovné zmluvy. Ak neuvádzajú počet hodín za rok, potom sa ako minimálny údaj berie 1 800 hodín (225 pracovných dní po 8 hodín za deň).

V. UKAZOVATELE PRÍJMU V POĽNOHOSPODÁRSTVE

- 5.01. Jedným z hlavných cieľov EÚP je zisťovanie príjmu v poľnohospodárstve a zmien v ňom.

A. DEFINÍCIA PRÍJMU A VYROVNÁVACÍCH POLOŽIEK

- 5.02. Príjem je možné definovať ako najvyššiu čiastku, ktorú môže príjemca spotrebovať za dané obdobie bez zníženia objemu jeho aktív. Dá sa tiež definovať ako súčet spotreby a zmeny v aktívach uskutočnenej za dané obdobie, pričom všetky ostatné veci zostávajú rovnaké, pretože príjem predstavuje to, čo by sa mohlo spotrebovať. Rozlišovanie medzi bežnými účtami a kapitálovým účtom v ₃ ESA 2010 umožňuje skúmať najvyššiu možnú spotrebu pomocou miery spotreby a úspor v bežných účtoch a mieru zmeny v hodnote aktív na kapitálovom účte.
- 5.03. Následnosť účtov (pozri bod 1.43.) odvetvia poľnohospodárstva umožňuje vypočítať tri vyrovnávacie položky, ktoré sa môžu používať ako súhrn príjmu pre odvetvie poľnohospodárstva: čistá pridaná hodnota, čistý prevádzkový zisk (čistý zmiešaný príjem) a čistý podnikateľský zisk. Vzťah medzi týmito položkami je ustanovený takto:

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.8 písm. a)								
Účet produkcie			Účet tvorby dôchodkov			Účet podnikateľských dôchodkov		
P.1		Produkcia	B.1n		Čistá pridaná hodnota	B.2n B.3n		Čistý prevádzkový prebytok/čisté zmiešané dôchodky

P.2	–	Medzispotreba	D.1	–	Odmeny zamestnancov	D.41	+	Prijaté úroky ⁴⁶
P.51c	–	Spotreba fixného kapitálu	D.29	–	Ostatné dane z produkcie	D.41	–	Platené úroky
			D.39	+	Ostatné subvencie na produkciu	D.45	–	Platená renta
B.1n	=	Čistá pridaná hodnota	B.2n B.3n	=	Čistý prevádzkový prebytok/čisté zmiešané dôchodky	B.4n	=	Čisté podnikateľské dôchodky
D.29	–	Ostatné dane z produkcie						
D.39	+	Ostatné subvencie na produkciu						
	=	Čistá pridaná hodnota v cenách výrobných faktorov/faktor dôchodkov						

↓ 138/2004 (prispôsobené)

- 5.04. Čistá pridaná hodnota odvetvia stanovuje hodnotu vytvorenú všetkými poľnohospodárskymi miestnymi JHČ po spotrebe fixného kapitálu. Vzhľadom na to, že produkcia sa oceňuje základnými cenami a medzispotreba sa oceňuje nákupnými cenami, čistá pridaná hodnota obsahuje dotácie na výrobky mínus dane z výrobkov. Čistá pridaná hodnota pri faktorových nákladoch (definovaná ako čistá pridaná hodnota pri základných cenách mínus iné dane z výroby plus iné dotácie na výrobu) stanovuje náhradu všetkých faktorov výroby (pozemkov, kapitálu, pracovnej sily) a môže byť pomenovaná ako „faktorový príjem“, nakoľko predstavuje celú hodnotu vytvorenú jednotkou, ktorá sa zaoberá výrobnou činnosťou.

⁴⁶ Iba úrok prijatý poľnohospodárskymi jednotkami, ktoré sú organizované ako spoločnosti.

- 5.05. Čistý prevádzkový zisk stanovuje výnos z pôdy, kapitálu a pracovnej sily neodmeňovanej pevným platom. Je to zostatok tvorby príjmového účtu, ktorý ukazuje rozdelenie príjmu medzi faktormi výroby a sektorom všeobecnej vlády. Čistá pridaná hodnota a čistý prevádzkový zisk sa vypočítavajú pre odvetvia.
- 5.06. Čistý podnikateľský príjem získaný pripočítaním úroku prijatého poľnohospodárskymi jednotkami organizovanými ako spoločnosti k čistému prevádzkovému zisku a potom odpočítaním nájomného (to znamená za prenájom farmy a pôdy) a úrokových platieb stanovuje kompenzáciu pracovnej sily neodmeňovanej pevným platom, náhradu z pôdy patriacej jednotkám a výnos vyplývajúci z využívania kapitálu. Je podobný koncepcii bežného príjmu pred rozdelením a daňami z príjmu v podnikovom účtovníctve. I keď sa čistý podnikateľský príjem vždy nevypočítava pre odvetvia, vo všeobecnosti sa dá vyčíslieť pre odvetvie poľnohospodárstva, nakoľko je možné stanoviť časť úroku a nájomného spojeného výlučne s poľnohospodárskou činnosťou (a s druhotnými nepoľnohospodárskymi činnosťami).
- 5.07. V prípade podnikov s jediným vlastníkom predstavuje podnikateľský príjem na jednej strane náhradu za prácu vykonávanú vlastníkom poľnohospodárskeho podniku (a prácu členov rodiny neodmeňovaných pevným platom) a na druhej strane príjem zostávajúci v podniku bez toho, aby bolo možné oddeliť tieto dve zložky (pojem „vlastník“, ako sa používa tu, sa prirodzene vzťahuje na všetky osoby, ktoré vedú podniky jediného vlastníka v tomto odvetví). Je to preto zmiešaný príjem. Podobne ako akékoľvek iné odvetvie, odvetvie poľnohospodárstva však zahŕňa výrobné jednotky, ktoré patria k rôznym typom inštitucionálnych jednotiek: spoločnosti a podniky s jediným vlastníkom. Je rozdiel medzi podnikateľským príjmom, ktorý vytvoria podniky s jedinými vlastními, a príjmom, ktorý vytvoria jednotky organizované ako spoločnosti. V druhom prípade predstavuje „priamy“ podnikateľský príjem, pretože nezahŕňa nijaký príjem z práce (kompenzácia za prácu sa považuje za kompenzáciu platenej pracovnej sily, dokonca aj keď sa týka správcov a akcionárov spoločnosti).
- 5.08. Je potrebné pamätať na to, že súhrny príjmov získané ako vyrovnávacie položky následnosti účtov v odvetví nie sú ukazovateľmi celkového príjmu alebo disponibilného príjmu domácností zamestnaných v poľnohospodárstve, pretože tieto môžu mať okrem ich čisto poľnohospodárskych príjmov tiež príjem z iných zdrojov (z nepoľnohospodárskych činností, mzdy, zo sociálnych dávok, príjmy z majetku). Inými slovami, poľnohospodársky príjem sa nesmie považovať za príjem farmára. Okrem toho táto miera príjmu sa týka príjmu vytvoreného poľnohospodárskymi činnosťami (ako aj neoddeliteľnými nepoľnohospodárskymi činnosťami) za dané účtovné obdobie, i keď v určitých prípadoch zodpovedajúce príjmy nebudú obdržané skôr ako v neskoršom termíne. Preto nepredstavuje príjem reálne obdržaný v priebehu samotného účtovného obdobia.

B. SPRACOVANIE PRÍJMU JEDNOTIEK ORGANIZOVANÝCH AKO SPOLOČNOSTI

- 5.09. Jediní vlastníci (alebo rodinné podniky) sú najbežnejšou formou poľnohospodárskych jednotiek v Únii. Niektoré poľnohospodárske výrobné jednotky však môžu byť organizované ako spoločnosti a môžu mať buď formu obvyklých spoločností (to znamená ich organizačné usporiadanie je podobné usporiadaniu spoločností, ktoré sú v iných odvetviach hospodárstva), alebo spoločností, ktoré majú špecifickejšie vlastnosti (napríklad v prípade farmára, ktorý z daňových dôvodov

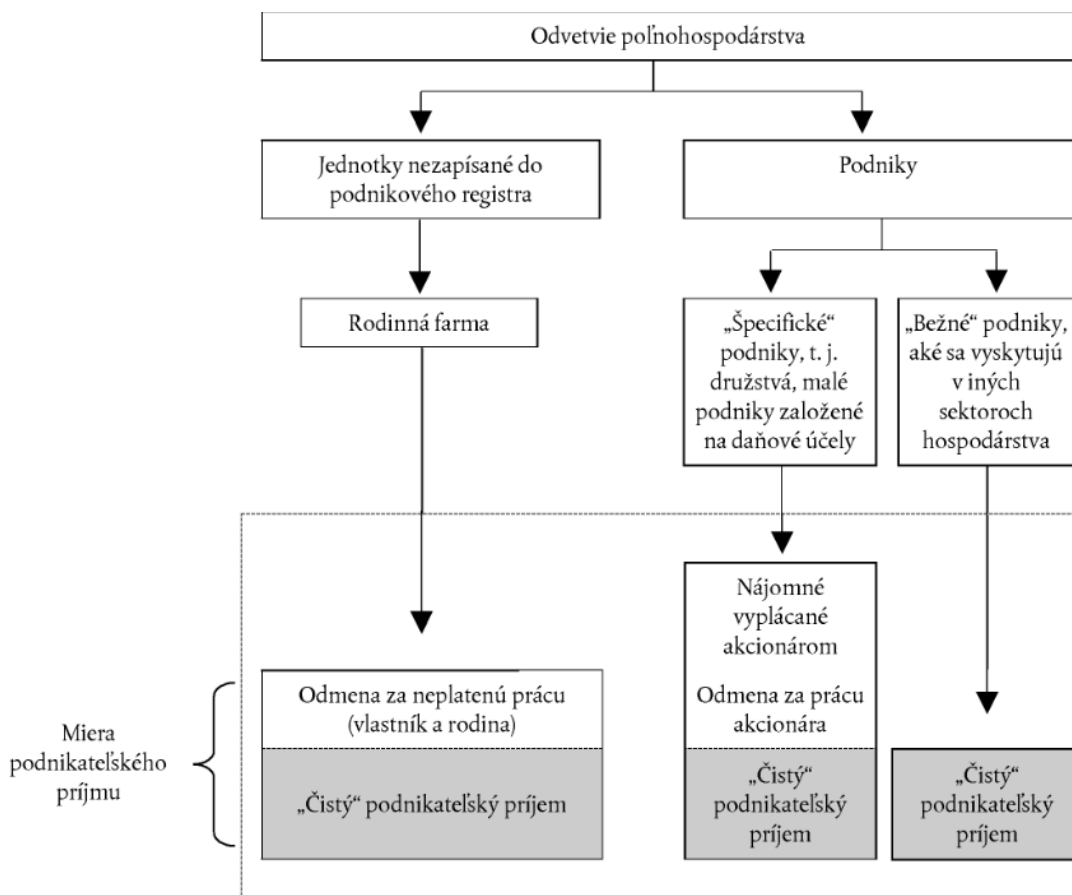
vytvorí konkrétnu samostatnú spoločnosť pre komerčnú časť svojej hospodárskej činnosti, alebo skupiny farmárov, ktorí vytvoria združenie s cieľom spojiť pozemky a pracovnú silu v rámci určitých typov družstiev).

5.10. Čistý podnikateľský príjem odvetvia poľnohospodárstva potom pozostáva z týchto zložiek:

- „zmiešaný“ podnikateľský príjem jediných vlastníkov (podniky nezapísané do podnikového registra),
- „priamy“ (čistý) podnikateľský príjem „bežných“ spoločností,
- „zmiešaný“ podnikateľský príjem spoločností typických pre odvetvie poľnohospodárstva.

Tieto tri zložky sú usporiadané v grafe v bode 5.11.

5.11. „Priamy“ podnikateľský príjem nesmie zahŕňať žiadnu mzdu zamestnancov, ako aj nájomné zaplatené pred rozdelením ziskov. Pre väčšinu spoločností charakteristických pre poľnohospodárstvo je však ťažké oddeliť odmeňovanie akcionárov za vloženie pôdy a vynaloženú prácu od rozdelenia zisku. Preto sa odporúča, aby sa meradlo pre porovnávanie podnikateľského príjmu v poľnohospodárstve pre tento typ poľnohospodárskej jednotky vzťahovalo k „zmiešanému“ príjmu, to znamená že by malo zahŕňať mzdu zamestnancov vlastníka za ich prácu, ako aj nájomné. Preto by sa v prípade týchto špecifických spoločností odmeny a nájomné nemali odpočítavať od kalkulácie podnikateľského príjmu. Pre kalkuláciu podnikateľského príjmu sa teda prispôsobujú skupine jediných vlastníkov. Na druhej strane v prípade „bežných“ spoločností musí byť jasný rozdiel medzi odmenou a rozdelením zisku.

C. DEFINÍCIA UKAZOVATEĽOV PRÍJMU V POĽNOHOSPODÁRSTVE

5.12. Tri ukazovatele príjmu v poľnohospodárstve je možné opísať takto:

- ukazovateľ A: index reálneho príjmu faktorov v poľnohospodárstve pripadajúci na RPJ

Toto meradlo zodpovedá skutočnej čistej pridanej hodnote pri faktorových nákladoch poľnohospodárstva pripadajúcej na celkovú RPJ⁴⁷,

- ukazovateľ B: index skutočného čistého podnikateľského príjmu v poľnohospodárstve pripadajúci na RPJ neodmeňovanú pevným platom

Tento ukazovateľ predstavuje zmeny v čistom podnikateľskom príjme v čase pripadajúce na RPJ neodmeňovanú pevným platom. Pre každý členský štát je premenený do formy indexu a poskytuje skôr informácie o trendoch ako o úrovniach príjmu. Najužitočnejší je v tých krajinách, v ktorých je poľnohospodárstvo organizované vo forme podnikov s jediným vlastníkom. Na druhej strane, v súvislosti s existenciou „bežných“ spoločností, ktoré vytvárajú podnikateľský príjem výlučne pomocou platenej pracovnej sily, je ukazovateľ B v porovnaní s významom individuálneho príjmu nadhodnotený. Tento nedostatok môže zabrániť porovnávaniu úrovni príjmu medzi členskými štátmi, ak sa podiely „bežných“ spoločností veľmi líšia,

- ukazovateľ C: čistý podnikateľský príjem poľnohospodárstva

Tento súhrn príjmu je prezentovaný ako absolútna hodnota⁴⁸ (alebo reálne vo forme indexu). Umožňuje porovnateľnosť príjmu odvetvia poľnohospodárstva medzi členskými štátmi v čase.

D. AGREGÁCIA UKAZOVATEĽOV PRÍJMU PRE ÚNIU

5.13. Ukazovatele a miery zmeny pre Úniu ako celok sa môžu vypočítavať buď ako vážené priemery národných ukazovateľov alebo mier zmeny, alebo priamo na základe agregátov EÚ získaných premenou národných údajov na eurá alebo na normy kúpnej sily (NKS). V oboch prípadoch sa musí zvoliť východiskový rok: buď rok použitý na stanovenie podielov zahrnutých z rôznych členských štátov do kalkulácie priemerov ☒ Únie ☒, alebo rok, ktorého výmenné kurzy boli použité na vypočítanie agregátov.

5.14. Používajú sa mierne odlišné metódy a iné východiskové roky v závislosti od toho, či kalkulácie predstavujú analýzu krátkodobého trendu (zmeny v roku „n“ v porovnaní s rokom „n-1“) alebo dlhodobého trendu (všeobecne od roku 1980 do roku n).

⁴⁷ Aby bolo možné zohľadniť prácu na čiastočný úväzok a sezónnu prácu, zamestnanie v poľnohospodárstve alebo zmeny v ňom sa udávajú v RPJ (podrobnejšie v kapitole IV). Rozlišuje sa medzi RPJ neodmeňovanými pevným platom a RPJ odmeňovanými pevným platom, ktoré spolu tvoria celkové RPJ.

⁴⁸ Táto miera príjmu zodpovedá predtým uvedenej miere „čistý príjem z rodinnej poľnohospodárskej činnosti“ pre podniky s jediným vlastníkom.

- 5.15. Pre analýzu krátkodobého trendu sa miery zmeny ukazovateľov nominálneho alebo reálneho príjmu Únie pre rok n v porovnaní s rokom $n-1$ vypočítavajú ako vážené priemery zodpovedajúcich mier zmeny odhadovaných v členských štátoch, pričom koeficienty váh sa vypočítavajú na základe agregátov príjmu pre rok $n-1$, premenených na eurá pri výmenných kurzoch roku $n-1$; tieto koeficienty sú prirodzene špecifické pre každý agregát. Táto metóda založená na roku $n-1$ sa javí ako najvhodnejšia pre krátkodobú analýzu a je to metóda, ktorá sa najviac zhoduje s metódou používanou jednotlivými členskými štátmi.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.8
písm. b) (prispôsobené)

- 5.16. Pre analýzu dlhodobého trendu sa indexy a miery zmeny ukazovateľov dôchodkov za Úniu vypočítavajú na základe agregátov za EÚ vyjadrených v eurách pri pevných výmenných kurzoch: pre hodnoty v reálnom vyjadrení (to znamená po odpočítaní účinku priemerného zvýšenia cien) sú použité deflátoary takisto založené na pevne určenom základnom roku.

↓ 138/2004 (prispôsobené)

E. DEFLÁCIA UKAZOVATEĽOV PRÍJMU

- 5.17. Pre každý členský štát sa indexy a zmeny hodnôt ukazovateľov príjmu získavajú defláciou zodpovedajúcich nominálnych údajov implicitným cenovým indexom HDP.
- 5.18. Body, ktoré hovoria v prospech používania tohto deflátoru, sú dôležité faktory ako je spoľahlivosť a porovnateľnosť. Implicitný cenový index HDP je všeobecný cenový ukazovateľ pre všetky tovary, výrobky a služby v celom hospodárstve. Ako deflátor tiež prichádza do úvahy cenový index národných konečných využití. Na rozdiel od cenového indexu HDP berie rovnako a bezprostredne do úvahy vplyv zahraničného obchodu, a tak rýchlejšie a zreteľnejšie odráža akékoľvek zmeny cien dovozov (napríklad pohyby cien energie). Napriek tomu, aby bola zabezpečená porovnateľnosť s inými štatistikami zostavenými Európskou komisiou, bolo rozhodnuté, že nebude zavedený nový deflátor.
- 5.19. Reálne agregáty príjmu pre Úniu ako celok sa získavajú najprv defláciou nominálnych hodnôt (pri súčasných cenách) zaznamenaných v rôznych členských štátoch pri uplatnení implicitného cenového indexu HDP príslušného členského štátu a potom ich premenením na eurá (pre dlhodobú analýzu pri výmenných kurzoch roku 1995 a pre krátkodobý trend pri výmenných kurzoch roku $n-1$ tak, ako je uvedené vyššie). Výsledky sa potom spočítajú, aby bolo možné získať reálne hodnoty pre Úniu. Práve na základe týchto ukazovateľov sa reálne vypočítavajú indexy a miery zmeny pre Úniu, čo znamená, že „deflátor Únie“ sa nikdy explicitne nezahŕňa.

VI. OCEŇOVANIE EÚP PRI STÁLÝCH CENÁCH

A. CENOVÉ A OBJEMOVÉ MIERY

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.9
písm. a) (prispôsobené)

(pozri ESA 2010, kapitola 10)

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.9 písm. b)
→₂ 2019/280 článok 1 a príloha I.1 písm. a)
→₃ 2019/280 článok 1 a príloha I.9 písm. c)
→₄ 2019/280 článok 1 a príloha I.9 písm. d)

- 6.01. Na účely hospodárskej analýzy, pri sledovaní toho, ako sa menia hodnoty, je užitočné rozlišovať medzi zmenami hodnôt v dôsledku zmien v objeme a zmenami v dôsledku zmien v cenách. →₁ ESA 2010 (body 10.13 až 10.23) jednoznačne stanovuje, že cenová zložka by mala zahŕňať iba zmeny týkajúce sa cien a že všetky iné zmeny by mali byť zahrnuté do objemovej zložky. ← Preto sa rozdiely v kvalite medzi výrobkami (fyzikálne vlastnosti, typy odbytu v malom) majú brať do úvahy ako objemové a nie ako cenové zmeny.
- 6.02. Pre mnohé tovary a služby existuje niekoľko odchýlok, ktoré sa líšia kvalitou. →₂ ESA 2010 ← definuje niekoľko faktorov, ktoré spôsobujú rozdiely v kvalite, ale pre EÚP sú najdôležitejšie tie, ktoré sú spojené s fyzikálnymi vlastnosťami. Uznáva, že v definícii daného produktu môžu byť fyzikálne rozdiely, ktoré znamenajú, že fyzikálne jednotky (napríklad jedna tona) nie sú identické v hospodárskom zmysle. Príkladom sú dve tony zrna predaného v dvoch za sebou nasledujúcich rokoch. V roku jedna je všetko zrna mlynárskej kvality, v roku dva menej ako polovica je mlynárskej kvality, zvyšok je predaný na krmivo. Znamená to, že priemerná kvalita zrna klesla. →₃ Iný rozdiel v kvalite dôležitý pre EÚP je rozdiel spojený s posunom v predaji produktu medzi dvomi trhmi s odlišnými cenami, napríklad domácim a zahraničným, priemyselným použitím a predajom spotrebiteľom (pozri ESA 2010, body 10.13 až 10.18). ←
- 6.03. Ukazovatele objemu a ceny použité na zhromažďovanie údajov pri stálych cenách musia zohľadňovať zmeny v kvalite. Preto sa odporúča, aby sa práca vykonávala na čo najvyššej úrovni podrobnosti s cieľom dostať sa čo najbližšie k úplne homogénny elementárnym produktom. Ak sú elementárne produkty úplne homogénne, zmeny v objeme je možné odhadovať na základe zmien v množstve.
- 6.04. Štatistické údaje sú však často k dispozícii iba na súhrnnejšej úrovni, a preto sa už nezaoberajú čisto homogénnymi produktmi. →₄ V tomto prípade ESA 2010 (bod 10.32) uvádza, že je výhodnejšie uskutočniť defláciu hodnoty pre bežný rok vhodným cenovým indexom, aby bolo možné odhadnúť zmeny v objeme (ESA 2010, bod 10.01). ←

6.05. Úroveň podrobnosti, pre ktorú je použitý index prijatý ako elementárny index (skúmaný produkt sa tak považuje za homogénny), sa nazýva elementárnou úrovňou agregácie. V EÚP elementárna úroveň agregácie zodpovedá prinajmenšom najviac dezagregovanej úrovni nomenklatúry v tabuľke prenosu údajov. Pre zostavovanie cenových indexov je však žiaduca vyššia úroveň podrobnosti.

6.06. Pre každý agregát tovarov a služieb vykazovaný v účtoch musia byť cenové a objemové miery zostavené tak, že:

hodnotový index = cenový index × objemový index

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.9
písm. e) (prispôbené)

Znamená to, že každá zmena v hodnote daného toku musí byť pripísaná buď cenovej zmene, alebo zmene v objeme, alebo kombinácii oboch (pozri ESA 2010, bod 10.12).

↓ 138/2004

6.07. Systematická špecifikácia zmien v súčasnej hodnote na zložky „zmeny v cene“ a „zmeny v objeme“ je obmedzená na toky reprezentujúce transakcie tovarov a služieb a na príslušné prvky v oceňovaní týchto transakcií (produkcia, medzispotreba, spotreba fixného kapitálu, hrubá pridaná hodnota, čistá pridaná hodnota, THFK, zmena zásob, dane a dotácie na výroby).

B. ZÁSADY A METÓDA ZOSTAVOVANIA EÚP PRI STÁLÝCH CENÁCH

1. Výber vzorca indexu

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha
I.9 písm. g)

6.08. →₁ V súlade s ESA 2010 (bod 10.20) sa v EÚP zmeny objemu merajú pomocou Laspeyresových indexov a zmeny cien pomocou Paascheho indexov. ←

Laspeyresov objemový index:

$$L(q) = \frac{\sum p_0 q_n}{\sum p_0 q_0} = \frac{\sum p_0 q_0 \frac{q_n}{q_0}}{\sum p_0 q_0} = \frac{\sum V_0 \frac{q_n}{q_0}}{\sum V_0}$$

Paascheho cenový index:

$$P(p) = \frac{\sum q_n p_n}{\sum q_n p_0} = \frac{\sum p_0 q_n \frac{p_n}{p_0}}{\sum p_0 q_n}$$

Pre každý základný produkt:

—	p_0	:	predstavuje cenu zaznamenanú v základnom roku 0,
—	p_n	:	predstavuje cenu zaznamenanú v roku n,
—	q_0	:	predstavuje množstvo zaznamenané v základnom roku 0,

—	q_n	:	predstavuje množstvo zaznamenané v roku n ,
—	V_0	:	predstavuje hodnotu zaznamenanú v základnom roku 0: ($V_0 = p_0q_0$).

2. Základný rok

- 6.09. Zmeny v objeme sa zisťujú pomocou Laspeyresových indexov: zmeny v množstvách základných sérií sa preto vážia hodnotou v základnom roku. Zmeny v cenách sa zisťujú pomocou Paascheho indexov: zmeny v cenách elementárnych sérií sa preto vážia hodnotou v bežnom roku pri cenách pre základný rok.
- 6.10. Základný rok je rok, ktorého ceny sa používajú na zostavenie váhovej schémy.
- 6.11. Najpresnejší spôsob zisťovania zmien v objeme z jedného roka na druhý je použiť posledný základný rok, ktorý je k dispozícii. Tento prístup zaručuje, že vážená sú relatívne aktuálne a predchádza problémom spojeným s vážením produktov, ktoré sa už nevyrábajú, a nových produktov, ktoré vznikli. Z tohto dôvodu EÚP zisťuje zmeny v objeme pomocou vážení za predchádzajúci rok.

3. Prezentácia sérií vo vzťahu k referenčnému roku

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.9
písm. h)

- 6.12. Rok, ktorý sa používa na predkladanie a prezentáciu údajov pri stálych cenách, sa môže líšiť od základného roka; nazýva sa referenčným rokom. V sérii indexov je referenčný rok rokom, ktorý má hodnotu 100.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.9
písm. i) (prispôsobené)

- 6.13. Rady objemových indexov v cenách referenčného roka sa získavajú zret'azením indexov vypočítaných v cenách predchádzajúceho roka (pozri ESA 2010, bod 10.20).

↓ 138/2004

- 6.14. Je dôležité, že zmena referenčného roka nemá vplyv na zmeny v objeme v súvislosti s predchádzajúcim rokom. Z tohto dôvodu sú údaje EÚP prezentované vo vzťahu k pevne stanovenému referenčnému roku pomocou opätovného porovnania každej premennej samostatne, bez ohľadu na to či sú to agregáty alebo elementárne indexy.

6.15. Príklad:

Posúdime dva homogénne elementárne produkty, A a B. Na cenovej štruktúre predchádzajúceho roku sú založené tieto rady:

	$n P_n$	$n - n + 1$ objemov ý index	$n + 1 P_n$	$n - n + 1$ cenový index	$n + 1 P_{n+1}$	$n + 1 -$ $n + 2$ objemov ý index	$n + 2 P_{n+1}$	$n + 2 -$ $n + 1$ cenový index	$n + 2 P_{n+2}$
A	100	105,0	105	110,0	115	102,0	117	108,0	126
B	300	110,0	330	95,0	314	90,0	283	105,0	297
Spolu	400	108,8	435	98,6	429	93,2	400	105,8	423

Objemové a cenové indexy pre celok (A + B) závisia od váhy priradenej produktu A a váhy priradenej produktu B.

Ak sú tieto rady vyjadrené vo vzťahu k pevne stanovenému referenčnému roku (napríklad n), jediný spôsob zachovania rovnakých objemových indexov $n/n - 1$ je zreťaziť indexy oddelene. Vzniknú tak tieto rady (základ v roku n sa rovná 100):

	n	n + 1	n + 2
A	100	105,0	107,1
B	100	110,0	99,0
Spolu	100	108,8	101,4

$$(101,4 = 108,8 * 93,2/100)$$

Hodnoty v stálych cenách vyjadrené vo vzťahu k referenčnému roku n sú:

	n	n + 1	n + 2
A	100	105	107,1
B	300	330	297,0
Spolu	400	435	405,6

$$(405,6 = 400 * 101,4/100)$$

Výsledkom je, že účet už nie je aditívny. Súčtom hodnôt A a B v stálych cenách vzniká tento rad:

	n	n + 1	n + 2
A + B	400	435	404,1

Na rozdiel od roku nasledujúceho po referenčnom roku už nie je rad prepočítaný na ďalší referenčný rok aditívny.

↓ 138/2004
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.9 písm. k)

- 6.16. →₁ Podľa ESA 2010 (bod 10.23) sú neaditívne údaje v stálych cenách uverejňované bez akejkoľvek úpravy⁴⁹. ← Tento prístup prevzali aj EÚP. Užívateľom je však potrebné vysvetliť, že tabuľky nie sú aditívne.

↓ 2019/280 článok 1 a príloha I.9 písm. l)

4. Výpočet pridanej hodnoty v cenách stanoveného roka

↓ 138/2004 (prispôsobené)
→₁ 2019/280 článok 1 a príloha I.9 písm. m)

- 6.17. Pridaná hodnota predstavuje vyrovnávaciu položku výrobného účtu. Pridanú hodnotu ako takú nie je možné rozdeliť priamo na cenovú zložku a objemovú zložku. →₁ Teoreticky správna metóda na výpočet pridanej hodnoty v cenách stanoveného roka je uskutočniť „dvojitú defláciu“ (pozri ESA 2010, body 10.31 a 10.32). ←
- 6.18. Hrubá pridaná hodnota vyjadrená v cenách predchádzajúceho roka je preto definovaná ako rozdiel medzi produkciou meranou v cenách predchádzajúceho roka a medzispotrebou meranou v cenách predchádzajúceho roka. Čistá pridaná hodnota v cenách predchádzajúceho roka je definovaná ako rozdiel medzi hrubou pridanou hodnotou v cenách predchádzajúceho roka a spotrebou fixného kapitálu v cenách predchádzajúceho roka. Pridaná hodnota v cenách pevne stanoveného referenčného roka sa získava opätovným porovnávaním.

⁴⁹ To nevylučuje možnosť, že môžu nastať okolnosti, v ktorých zostavovatelia môžu usúdiť, že je výhodnejšie eliminovať nezrovnalosti, aby sa zlepšila celková konzistentnosť údajov.

6.19. Príklad:

Máme rad bežných hodnôt a hodnôt v cenách predchádzajúceho roka (objemov) týkajúcich sa produkcie a medzispotreby:

	$n P n$	$n + 1 P n$	$n + 1 P n + 1$	$n + 2 P n + 1$	$n + 2 P n + 2$
Produkcia	150	160	170	180	200
Medzispotreba	40	30	35	40	45

Pridaná hodnota v objemovom vyjadrení sa získa odpočítaním objemu medzispotreby od objemu produkcie. Výsledkom je tento rad:

	$n P n$	$n + 1 P n$	$n + 1 P n + 1$	$n + 2 P n + 1$	$n + 2 P n + 2$
Hrubá pridaná hodnota	110	130	135	140	155

Takýmto spôsobom sa získajú tieto cenové indexy v cenách predchádzajúceho roka:

	$n + 1$	$n + 2$
Hrubá pridaná hodnota	118,2	103,7

$$(118,2 = 130/110 * 100) \quad (103,7 = 140/135 * 100)$$

Hrubá pridaná hodnota určitého roku v cenách roku n (v cenách stanoveného roka) sa vypočíta vynásobením bežnej hodnoty za rok n zret'azeným objemovým indexom.

$$PH_{n+1} \text{ (v cenách roku } n) = 110 * 1,182 = 130$$

$$PH_{n+2} \text{ (v cenách roku } n) = 110 * 1,182 * 1,037 = 135$$

5. Špecifikácia daní a dotácií na výrobky na objemové a cenové zložky

6.20. Špecifikácia ocenení pri základnej cene na príslušné objemové a cenové zložky predpokladá, že táto špecifikácia sa tiež uplatňuje na dane a dotácie na výrobky. Pre EÚP platí táto voľba:

6.21. Objemový index dotácie (alebo dane) na výrobok je totožný s objemovým indexom produkcie za výrobnú cenu. V tomto prípade je objemový index produkcie rovnaký, či je vyjadrený vo výrobnej cene, alebo základnej cene.

6.22. Toto riešenie má inú výhodu: objemový index je nezávislý od metódy oceňovania. V dôsledku toho je interpretácia cenových a objemových indexov za základnú cenu priama: pre dokonale homogénny základný produkt je objemový index totožný s indexom množstva; cenový index odráža zmenu v priemernej základnej cene.

6.23. Príklad:

Hodnota produkcie pre daný produkt za výrobnú cenu v roku n je 1 000; hodnota produkcie v roku n+1 je 900. Objemový index produkcie je 102.

Tento produkt je dotovaný. Hodnota dotácie pre rok n je 100; hodnota dotácie pre rok n+1 je 150.

Objemová/cenová špecifikácia dotácie sa uskutoční takto:

	Hodnota n	Objemový index n+1/n	Objem n+1	Cenový index n+1/n	Hodnota n+1
Produkcia pri výrobných cenách	1 000	102,0	1 020	88,2	900
Dotácia na výroby	100	102,0	102	147,0	150
Produkcia pri základných cenách	1 100	102,0	1 122	93,6	1 050

Objemový index dotácie je rovnaký ako produkcia pri výrobnej cene.

↓ 2022/590 článok 1.4 a príloha I.6 (prispôsobené)

VII. REGIONÁLNE EKONOMICKÉ ÚČTY PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO (ĎALEJ LEN „REÚP“)

A. VŠEOBECNÉ ZÁSADY

1. Úvod

- 7.01. Regionálne účty zohrávajú dôležitú úlohu pri formulovaní, vykonávaní a hodnotení regionálnych politík. Objektívne, spoľahlivé, konzistentné, koherentné, porovnateľné, relevantné a harmonizované regionálne štatistické ukazovatele poskytujú pevný základ pre politiky zamerané na znižovanie ekonomických a sociálnych nerovností medzi regiónmi Únie.
- 7.02. REÚP sú prispôbením EÚP na regionálnu úroveň.
- 7.03. REÚP zahŕňajú rovnaký súbor účtov ako EÚP, ale pre koncepčné problémy a problémy s meraním je výsledkom súbor účtov pre regióny, ktoré majú obmedzenejší rozsah a sú menej podrobné než EÚP na národnej úrovni.
- 7.04. Ako regionálne účty sú REÚP zostavované na základe priamo zozbieraných regionálnych údajov, a celoštátnych údajov, ktoré sú regionálne rozčlenené na základe odhadov. Nedostatok dostatočne úplných, aktuálnych a spoľahlivých regionálnych informácií si vyžaduje robiť pri zostavovaní regionálnych účtov

odhady. To znamená, že niektoré regionálne rozdiely nie sú nutne zohľadnené v regionálnych účtoch (ESA 2010, bod 13.08).

2. *Ekonomika regiónu, územie regiónu*

- 7.05. Akékoľvek zostavenie regionálnych účtov, či už odkazujú na odvetvia alebo inštitucionálne sektory, si vyžaduje prísne vymedzenie ekonomiky regiónu a územia regiónu. Teoreticky sa odvetvie poľnohospodárstva v regióne vzťahuje na jednotky (poľnohospodárske podniky) zapojené do poľnohospodárskych činností (pozri body 1.60 až 1.66) na území regiónu.
- 7.06. Ekonomika regiónu krajiny je súčasťou celej ekonomiky tejto krajiny. Celá ekonomika je členená podľa inštitucionálnych jednotiek a sektorov. Pozostáva zo všetkých inštitucionálnych jednotiek, ktoré majú centrum hlavného ekonomického záujmu na ekonomickom území krajiny. Ekonomické územie nie je úplne totožné s geografickým územím (pozri bod 7.08). Ekonomické územie krajiny je rozdelené na územia regiónu a na mimoregionálne územie (ESA 2010, bod 13.09).
- 7.07. Územie regiónu, ako sa vymedzuje v ESA 2010, pozostáva z tej časti ekonomického územia krajiny, ktorá je priamo priradená k regiónu. Voľné zóny, colné sklady a továrne pod colnou kontrolou sú priradené k regiónom, v ktorých sa nachádzajú.
- 7.08. Uvedené členenie územia však nie je úplne v súlade s pojmom národného ekonomického územia, ktorý sa uplatňuje pri národných účtoch. Mimoregionálne územie tvoria tie časti ekonomického územia krajiny, ktoré nemôžu byť priamo priradené k jedinému regiónu a ktoré sú vylúčené z REÚP, to znamená:
- a) národný vzdušný priestor, teritoriálne vody a kontinentálny šelf ležiaci v medzinárodných vodách, na ktoré má krajina výhradné právo;
 - b) teritoriálne enklávy, to znamená geografické teritória, ktoré sa nachádzajú vo svete a ktoré na základe medzinárodných zmlúv alebo medzištátnych dohôd používajú orgány verejnej správy krajiny (veľvyslanectvá, konzuláty, vojenské základne, vedecké základne atď.);
 - c) ložiská ropy, zemného plynu atď. v medzinárodných vodách, mimo kontinentálneho šelfu krajiny, prevádzkované rezidentskými jednotkami.
- 7.09. Nomenklatúra územných jednotiek pre štatistické účely (NUTS) zostavená na základe nariadenia (ES) č. 1059/2003 poskytuje jediné, jednotné členenie ekonomického územia pre Úniu. REÚP si vyžadujú štatistiku na úrovni NUTS 2, ako sa bežne stanovuje v rámci súčasných opatrení podľa uvedeného nariadenia. Na vnútroštátne účely sa môžu regionálne účty zostavovať v náležitých prípadoch aj na podrobnejšej regionálnej úrovni, konkrétne na úrovni NUTS 3 (ESA 2010, bod 13.12).

3. *Základná jednotka pri zostavovaní REÚP*

- 7.10. Jednotky používané pre regionálne účty podľa odvetví sú miestne KAU. Miestna KAU je pozorovateľnou formou výrobných jednotiek.
- 7.11. Štatistický prístup (odvetvie) „si vystačí“ s pozorovateľnou jednotkou, aj keď to znamená odchýlenie od jedinej činnosti. Rovnako ako v prípade SNA 2008 sa aj v prípade ESA 2010 uprednostňuje štatistický prístup a pri zostavovaní národných účtov podľa odvetví sa odporúča miestna KAU. Definujú teda rovnakú jednotku pre odvetvia bez ohľadu na to, či sa sledujú na regionálnej alebo národnej úrovni.

- 7.12. Rovnako ako v EÚP sa aj v prípade REÚP ako základná jednotka pre odvetvie poľnohospodárstva používa poľnohospodársky podnik – „prispôsobený“ podľa určitých konvencií na dosiahnutie súladu s príslušnými cieľmi. Pre uvedenú voľbu existujú dva rozhodujúce dôvody. Na jednej strane je jednotka poľnohospodársky podnik miestnou KAU pre poľnohospodárstvo (pozri body 1.09 až 1.17), ktorá je definovaná ako tá časť KAU, ktorá sa vzťahuje na miestnu úroveň. Miestna KAU je tiež najvhodnejšou jednotkou pre odvetvie poľnohospodárstva, aj keď zahŕňa nepoľnohospodárske druhotné činnosti, ktoré nemožno vykazovať oddelene od poľnohospodárskych činností (pozri body 1.15 a 1.16, a body 1.25 až 1.32).
- 7.13. Používanie poľnohospodárskeho podniku ako základnej jednotky znamená zahrnutie nepoľnohospodárskych druhotných činností týchto poľnohospodárskych podnikov do REÚP (pozri bod 7.12). Keďže účelom EÚP je merať, opisovať a analyzovať tvorbu príjmov z poľnohospodárskej ekonomickej činnosti, sú z nich jednotky, ktoré predstavujú výlučne činnosť vo voľnom čase (napríklad domáce záhradky a drobnochov), vylúčené. Naproti tomu sú do EÚP zahrnuté jednotky, ktoré sa zaoberajú samozásobiteľským hospodárením (pozri bod 1.24).
- 7.14. Poľnohospodársky podnik je referenčnou jednotkou pre štatistické zisťovania týkajúce sa poľnohospodárstva, či už na národnej alebo regionálnej úrovni. Výhodou je, že hodnotenie produkcie z hľadiska množstva môže byť založené priamo na štatistických systémoch na meranie plôch, výnosov, veľkosti stád atď. Výber poľnohospodárskeho podniku takisto umožňuje lepšiu konzistentnosť účtovníctva.

4. *Metódy zostavovania REÚP*

- 7.15. ESA 2010, (body 13.24 až 13.32) navrhuje dve metódy, ktoré sa uplatňujú buď na odvetvia, alebo na inštitucionálne sektory: metódu zdola nahor a metódu zhora nadol. Metóda zdola nahor pozostáva zo zberu údajov na úrovni jednotiek (miestne KAU, inštitucionálne jednotky) a potom v ich sčítaní, aby sa získala regionálna hodnota za jednotlivé agregáty. Metóda zhora nadol rekonštruje regionálne hodnoty rozčlenením celoštátnej hodnoty pomocou ukazovateľa, ktorý čo najpresnejšie reflektuje regionálnu distribúciu príslušnej premennej. Uvedené dve metódy sa môžu kombinovať rôznymi spôsobmi, kombináciami, ktoré ESA označuje ako kombináciu metód zdola nahor a zhora nadol. Je však potrebné vyhnúť sa zbieraniu rovnakých informácií viac ako jedenkrát, aby nevznikala nadbytočnosť pri vykazovaní údajov. Uprednostňuje sa však metóda zdola nahor, hoci v mnohých prípadoch sa v skutočnosti používa kombinácia metód zdola nahor a zhora nadol. Podrobnosti o konkrétnej metóde a zdrojoch sa úplne transparentne stanovujú v správach o kvalite, pričom sa uvedie, ktoré regionálne údaje boli získané priamo a ktoré údaje sú založené na celoštátnych údajoch, ktoré sú regionálne rozčlenené na základe odhadov.

5. *Pojmy sídlo a územie*

- 7.16. Ekonomické transakcie podnikov a domácností môžu prekračovať regionálne hranice. Podniky môžu pôsobiť aj vo viac ako jednom regióne, a to buď na stálych pracoviskách, alebo dočasne, napríklad veľké poľnohospodárske podniky môžu vykonávať prácu v rôznych regiónoch. Preto je potrebná jasná zásada, ktorá by pomohla členským štátom konzistentne priradovať uvedenú medziregionálnu činnosť určitému regiónu.
- 7.17. Regionálne účty odvetví sú založené na kritériu sídla výrobných jednotiek. Každé odvetvie na regionálnej úrovni zahŕňa skupinu miestnych KAU s rovnakou alebo

podobnou hlavnou ekonomickou činnosťou, ktoré majú centrum svojho ekonomického záujmu na tomto území regiónu. Uvedené centrum záujmu sa často spája s konkrétnym dlhodobým umiestnením v regióne, ktoré predstavujú napríklad inštitucionálne jednotky, ku ktorým miestne KAU patria.

- 7.18. Regionálne účty však majú niekoľko osobitných črt. Pri niektorých činnostiach nie je vždy jednoduché definovať región ako špecifickú oblasť. Vzťah medzi umiestnením ústredia a fyzickým umiestnením poľnohospodárskeho podniku môže spôsobiť problém, keďže faktory poľnohospodárskej výroby môže riadiť ústredie, ktoré sa nachádza v inom regióne. V prípade REÚP je dôležité rozdeliť tieto dva subjekty, a preto musí byť poľnohospodársky podnik priradený k regiónu, v ktorom sa nachádzajú jeho produkčné faktory, a nie k regiónu, v ktorom sa nachádza jeho ústredie. Na jedno ústredie preto môže pripadať niekoľko jednotiek v zmysle REÚP, to znamená toľko jednotiek, v koľkých regiónoch mimo regiónu ústredia majú miestne KAU sídlo.
- 7.19. Alternatívny pojem, ktorý sa vo všeobecnosti neuplatňuje v prípade národných a regionálnych účtov, by bol striktné územný. Z uvedeného pojmu vyplýva, že činnosti sa priradujú k územiu, na ktorom sa skutočne vykonávajú, bez ohľadu na sídlo jednotiek zapojených do činnosti.
- 7.20. Hoci pri regionálnom rozdelení transakcií rezidentských jednotiek má prednosť prístup zohľadňujúci sídlo, ESA 2010 poskytuje určité obmedzené možnosti na uplatňovanie územného prístupu (ESA 2010, bod 13.21). Dochádza k tomu vtedy, keď sú pre pozemky a budovy v regióne alebo v krajine, v ktorej sa pozemky alebo budovy nachádzajú, vytvorené fiktívne jednotky.
- 7.21. V hypotetickom prípade, keď jednotky sídlia v regióne vykonávajú činnosti len na území svojho regiónu, sa pojem sídla zhoduje s pojmom územia. Týka sa to aj prípadu regionálneho rozdelenia založeného na fiktívnych jednotkách vytvorených pre pozemky a budovy a pre podniky nezapísané v obchodnom registri, ktoré sa nachádzajú v iných krajinách alebo v regiónoch odlišných od regiónu sídla vlastníka.

6. *Odvetvie poľnohospodárstva a charakteristické jednotky*

- 7.22. Odvetvie pozostáva zo všetkých miestnych KAU, ktoré vykonávajú rovnakú alebo podobnú ekonomickú činnosť (pozri bod 1.59). Odvetvie poľnohospodárstva, ako je opísané v EÚP, zodpovedá v zásade divízii 01 v NACE Revision 2 s rozdielmi uvedenými v bodoch 1.62 až 1.65. Rozsah pôsobnosti REÚP je vymedzený na základe zoznamu charakteristických činností vypracovaného pre EÚP. Existujú určité rozdiely medzi odvetvím poľnohospodárstva v EÚP, a teda aj v REÚP, a odvetvím stanoveným pre ústredný rámec národných účtov (pozri bod 1.90).

B. TRANSAKCIE S VÝROBKAMI

- 7.23. S oceňovaním poľnohospodárskej produkcie súvisí niekoľko špecifických problémov. Najzávažnejšie sa týkajú sezónnych výrobkov, živočíšnej výroby a načasovania záznamov do účtov. V metodike EÚP sa uvádzajú presné pravidlá, ktorými sa upravuje, ako zohľadniť účinky skladovania sezónnych výrobkov, ako merať produkciu hospodárskych zvierat a ako zaznamenávať výrobky, ktorých výroba ešte nie je dokončená. Pri zostavovaní REÚP sa musia dodržiavať uvedené zásady. To však nevylučuje určité úpravy na regionálnej úrovni, napríklad v prípade živočíšnej výroby. Malo by sa zdôrazniť, že celková hodnota regionálneho ocenenia musí byť totožná s oceneniami EÚP.

1. *Produkcia*

a) Meranie produkcie

7.24. V REÚP predstavuje produkcia regiónu všetky výrobky patriace do rozsahu pôsobnosti EÚP, ktoré počas účtovného obdobia v tomto regióne vyrobili všetky jednotky odvetvia poľnohospodárstva, bez ohľadu na to, či sú určené na uvedenie na trh mimo odvetvia, na predaj iným poľnohospodárskym podnikom alebo v určitých prípadoch na použitie v tom istom poľnohospodárskom podniku. Preto:

- a) akýkoľvek poľnohospodársky výrobok opúšťajúci poľnohospodársky podnik v regióne sa zaznamenáva ako súčasť produkcie regiónu bez ohľadu na miesto jeho určenia alebo jednotku, ktorá ho kupuje;
- b) niektoré poľnohospodárske výrobky používané ako medzispotreba tým istým poľnohospodárskym podnikom sa zahrnú do produkcie regiónu (pozri bod 2.056).

7.25. Výrobný proces týkajúci sa hospodárskych zvierat trvá vo všeobecnosti niekoľko rokov. Pri oceňovaní hospodárskych zvierat sa musí rozlišovať medzi zvieratami klasifikovanými ako fixné aktíva (plemenné a ťažné zvieratá, dojnice atď.) a zvieratami klasifikovanými ako zásoby (zvieratá určené hlavne na mäso). S cieľom vyhnúť sa dvojitému započítaniu sa teda transakcie zahŕňajúce presun zvierat medzi poľnohospodárskymi podnikmi (ktoré sa považujú za kladné predaje v prípade poľnohospodárskych podnikov predávajúcich hospodárske zvieratá a za záporné predaje v prípade nakupujúcich poľnohospodárskych podnikov) riešia tak, ako je uvedené ďalej:

- a) transakcie medzi poľnohospodárskymi podnikmi v tom istom regióne, ktoré sa týkajú zvierat klasifikovaných ako fixné aktíva, sa navzájom rušia, s výnimkou nákladov na prevod vlastníctva⁵⁰; neuvádzajú sa ako predaje vykonané poľnohospodárskymi podnikmi, a preto nie sú zahrnuté do produkcie príslušného regiónu;
- b) zvieratá klasifikované ako zásoby, ktoré sú predmetom transakcie medzi regiónmi, sa považujú za kladné predaje (spolu s vývozom) pre región pôvodu a zvieratá kúpené z iných regiónov za záporné predaje (spolu s dovozom)⁵¹;
- c) ak sa náklady na prevod vlastníctva (doprava, obchodné marže atď.) týkajú obchodu so zvieratami klasifikovanými ako zásoby, odpočítajú sa od produkcie; k tomu dochádza automaticky, keď ide o nákupy od poľnohospodárskych podnikov v iných regiónoch, keďže náklady sú súčasťou záporných predajov, zatiaľ čo pri obchodovaní so zvieratami medzi poľnohospodárskymi podnikmi v tom istom regióne sa musí vykonať úprava v predajoch, a teda aj v produkcii.

b) Oceňovanie produkcie

7.26. Produkcia sa oceňuje v základných cenách (pozri bod 2.083), to znamená vrátane dotácií na produkty mínus dane z produktov. Uvedená metóda výpočtu znamená, že dane a dotácie na produkty sa musia rozčleniť podľa regiónov.

⁵⁰ Pokiaľ príslušné predaje a nákupy pripadajú na to isté účtovné obdobie.

⁵¹ Nákup zvierat sa nikdy nezaznamenáva ako medzispotreba (v podstate ide o nadobudnutie nedokončených výrobkov, pozri bod 2.067) a výpočet živočíšnej produkcie sa môže vypočítať len nepriamo, na základe predajov, THFK a zmien stavu zásob.

2. Medzispotreba

a) Vymedzenie

7.27. Medzispotreba pozostáva z tovarov (iných ako fixných aktív) a trhových služieb spotrebovaných počas výrobného procesu na výrobu iných tovarov (pozri body 2.097 až 2.110).

7.28. Pri zostavovaní REÚP medzispotreba zahŕňa:

- a) poľnohospodárske výrobky nakúpené na spotrebu počas výrobného procesu od iných poľnohospodárskych podnikov (či už v tom istom regióne alebo v inom regióne);
- b) určité výrobky používané ako vnútrojednotková spotreba a uvádzané ako produkcia (pozri body 2.054 až 2.058 a 7.24).

7.29. Osobitný prípad FISIM sa v regionálnych účtoch posudzuje rovnako ako v národných účtoch. Ak je odhad stavu úverov a vkladov k dispozícii podľa regiónov, možno použiť metódu zdola nahor. Odhady stavov úverov a vkladov však zvyčajne nie sú k dispozícii podľa regiónov. V takom prípade sa rozdelenie FISIM do odvetvia používateľov vykoná podľa druhej najlepšej metódy: ako rozdeľovacie ukazovatele sa používajú hrubá regionálna produkcia alebo hrubá pridaná hodnota podľa odvetví (ESA 2010, bod 13.40).

b) Oceňovanie medzispotreby

7.30. Všetky výrobky a služby používané na medzispotrebu sa oceňujú nákupnou cenou (bez odpočítateľnej DPH) (pozri body 2.109 až 2.115).

3. Tvorba hrubého kapitálu

7.31. Tvorba hrubého kapitálu pre poľnohospodárstvo sa rozdeľuje na:

- a) THFK;
- b) zmenu stavu zásob.

a) THFK

7.32. V poľnohospodárstve dochádza k tvorbe fixného kapitálu vždy, keď vlastník nadobudne alebo produkuje fixné aktíva, ktoré sú určené na použitie počas obdobia dlhšieho ako jeden rok ako prostriedok výroby v procese poľnohospodárskej výroby. Kritérium rozdeľovania pre zaznamenávanie THFK sa vzťahuje na odvetvia používateľov, a nie na odvetvie, do ktorého patrí právny vlastník.

7.33. Fixné aktíva, ktoré vlastní multiregionálna jednotka, sa alokujú do tých miestnych KAU, kde sa používajú. Fixné aktíva užívané prostredníctvom operatívneho lízingu sa zaznamenávajú v regióne vlastníka aktív a fixné aktíva užívané na základe finančného lízingu sa zaznamenávajú v regióne používateľa (ESA 2010, bod 13.33).

7.34. Nové aktíva zahrnuté do fixného kapitálu sa uvádzajú brutto, to znamená bez odpočítania spotreby fixného kapitálu. Okrem toho sa pri uvedených aktívach vypočítava aj spotreba fixného kapitálu. Tvorba čistého kapitálu sa získava odpočítaním spotreby fixných aktív od tvorby hrubého kapitálu.

7.35. Výrobné jednotky si môžu navzájom predať existujúce aktíva, napríklad použité stroje. Keď sa aktíva presúvajú medzi odvetviami a regiónmi, celková zaplatená cena sa zahrnie do THFK v jednom odvetví alebo regióne a prijatá cena sa odpočíta od THFK v inom odvetví alebo regióne. Transakčné náklady vlastníctva aktív, ako sú

právne poplatky za predaje pozemkov a existujúcich budov, nadobúdateľ započítava ako dodatočnú THFK, aj keď niektoré náklady hradí predávajúci.

- 7.36. THFK pre hospodárske zvieratá v regióne sa musí zostaviť v súlade s ESA 2010 (pozri body 3.124 až 3.138) a bodmi 2.149 až 2.161 tejto prílohy. THFK pre hospodárske zvieratá zodpovedá rozdielu medzi nadobudnutím hospodárskych zvierat počas roka (prirodzený rast a nákupy mimo regiónu vrátane dovozu) vrátane nadobudnutí vyplývajúcich z produkcie na vlastný účet a úbytkom hospodárskych zvierat (z dôvodu zabitia, predaja do iných regiónov vrátane vývozu, alebo akéhokoľvek iného konečného využitia). Keď sa agregujú všetky regióny, je dôležité zabezpečiť, aby sa medziregionálne toky navzájom zrušili (okrem nákladov na prevod vlastníctva) tak, aby súčet všetkých regionálnych THFK bol rovnaký ako THFK národných poľnohospodárskych účtov. Keď sa používa metóda zdola nahor, uplatňuje sa toto: predaje zvierat do poľnohospodárskych podnikov v iných regiónoch predstavujú zápornú THFK, zatiaľ čo nákupy z iných regiónov predstavujú pozitívnu THFK. Na výpočet THFK pre hospodárske zvieratá v regióne sa môže použiť odporúčaná nepriama metóda (pozri bod 2.156).

b) Zmena stavu zásob

- 7.37. Zásoby zahŕňajú všetky aktíva, ktoré nie sú súčasťou fixného kapitálu a ktoré majú v danom momente v dočasnej držbe výrobné jednotky. Rozlišujú sa dva druhy zásob: vstupné zásoby a výstupné zásoby (pozri bod 2.172).
- 7.38. V prípade zvierat klasifikovaných ako zásoby, obchod, ktorý sa berie do úvahy pri výpočte zmien stavu zásob, zahŕňa predaje do iných regiónov a nákupy z nich, ako aj dovoz a vývoz.

C. DISTRIBUČNÉ TRANSAKCIE A INÉ TOKY

- 7.39. Praktické ťažkosti pri získavaní spoľahlivých regionálnych informácií o distribučných transakciách v určitých prípadoch, najmä keď jednotky vykonávajú činnosti vo viac ako jednom regióne alebo keď región nie je vždy jasne vymedzenou oblasťou, v ktorej sa vykonávajú určité činnosti, vysvetľujú, prečo ESA pokrýva regionálne účty odvetvia poľnohospodárstva len v súvislosti s niekoľkými agregátmi: pridaná hodnota, dotácie, dane, odmeny zamestnancov, nájomné a ostatné príjmy, úroky a THFK.

1. *Všeobecné pravidlá*

- 7.40. Distribučné transakcie sa zaznamenávajú na akruálnom princípe, to znamená v čase, keď ekonomická hodnota, splatná suma alebo pohľadávka vznikne, je transformovaná alebo zrušená, alebo zanikne, a nie vtedy, keď sa skutočne uskutoční platba. Uvedený princíp zaznamenávania (založený na právach a povinnostiach) sa uplatňuje na všetky toky bez ohľadu na to, či sú to peňažné toky alebo či k nim dochádza medzi jednotkami alebo v rámci jednej jednotky.
- 7.41. Ak však nie je možné presne určiť dátum nadobudnutia pohľadávky (dlhu), môže sa použiť dátum platby alebo iná prijateľná aproximácia akruálneho princípu (pozri bod 3.007).

2. *Pridaná hodnota*

a) *Všeobecné pravidlá*

- 7.42. Pridaná hodnota je výsledkom výrobných činností ekonomiky alebo jedného z jej odvetví počas daného obdobia a je bilančnou položkou účtu produkcie. Ide o rozdiel

medzi hodnotou produkcie a hodnotou medzispotreby. Je kľúčovou položkou pri zisťovaní produktivity ekonomiky alebo odvetvia (pozri bod 3.013) alebo regiónu či odvetvia v rámci regiónu.

b) *Oceňovanie pridanej hodnoty*

7.43. Pridaná hodnota sa môže uviesť brutto (hrubá pridaná hodnota v základných cenách) alebo netto (čistá pridaná hodnota v základných cenách), to znamená pred odpočítaním alebo po odpočítaní spotreby fixného kapitálu. V súlade s metódou oceňovania produkcie (základná cena) a medzispotreby (nákupné ceny) sa pridaná hodnota meria v základných cenách (pozri bod 3.013).

7.44. Použitie základných cien znamená, že dane z výrobkov a dotácie na výrobky sa musia priradiť k špecifickým tovarom a službám, ktoré sa potom musia rozdeliť medzi regióny.

7.45. Odpočítaním iných daní z výroby od pridanej hodnoty v základných cenách a pripočítaním iných dotácií na výrobu sa získa pridaná hodnota v cenách výrobných nákladov. Čistá pridaná hodnota v cenách výrobných nákladov predstavuje príjem z produkčných faktorov (pozri bod 3.014).

3. *Spotreba fixného kapitálu*

7.46. V rámci REÚP sa tovary a služby, ktoré tvoria fixný kapitál poľnohospodárskeho podniku (ako sú porasty s opakovanými výnosmi plodín, stroje a budovy, významné zlepšenia pôdy, softvér, náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív), ako prostriedky výroby vo výrobnom procese opotrebovávajú a zastarávajú. Takéto opotrebovanie a zastarávanie sa meria ako spotreba fixného kapitálu. Podobne ako v prípade EÚP sa spotreba fixného kapitálu nepočíta v prípade hospodárskych zvierat.

4. *Dotácie*

7.47. REÚP uplatňujú rovnaké pravidlá ako EÚP: toky, ktoré sú v EÚP klasifikované ako prevádzkové dotácie, sa rovnakým spôsobom klasifikujú v REÚP, podobne je to v prípade tokov vo forme kapitálových transferov.

5. *Dane*

7.48. REÚP uplatňujú rovnaké pravidlá ako EÚP: jednotlivé druhy daní sa v REÚP klasifikujú rovnakým spôsobom ako v EÚP.

6. *Odmeny zamestnancov*

7.49. V prípade výrobcov sa odmeny zamestnancov alokujú do tých miestnych KAU, v ktorých sú ľudia zamestnaní. Keď uvedené údaje nie sú dostupné, odmeny zamestnancov sa alokujú podľa druhej najlepšej metódy založenej na odpracovaných hodinách. Ak nie sú dostupné údaje o odmenách zamestnancov ani o odpracovaných hodinách, použije sa údaj o počte zamestnancov podľa miestnej KAU (pozri ESA 2010, bod 13.42).

7. *Čistý prevádzkový prebytok*

7.50. Čistý prevádzkový prebytok sa získa tak, že od čistej pridanej hodnoty v základných cenách sa odpočítajú odmeny zamestnancov a iné dane z výroby a pripočítajú sa ostatné dotácie na výrobu.

8. *Úroky, nájomné*

- 7.51. REÚP uplatňujú rovnaké pravidlá ako EÚP: toky, ktoré sú klasifikované ako úroky, nájomné v EÚP, sa klasifikujú rovnakým spôsobom aj v REÚP.

9. *Príjmy z poľnohospodárskeho podnikania: všeobecné pravidlá výpočtu*

- 7.52. Priamo splatný príjem z majetku vyplývajúci z poľnohospodárskych činností a nepoľnohospodárskych druhotných činností, to znamená úroky zaplatené z pôžičiek prijatých v súvislosti s týmito činnosťami vrátane nákupu poľnohospodárskej pôdy a nájomné platené vlastníkom pôdy, sa odpočíta od prevádzkového prebytku (pozri body 3.070 až 3.087).

D. STRUČNÉ ZHODNOTENIE VYKONÁVANIA

1. *Úvod*

- 7.53. Táto časť sa zameriava na zdôraznenie niektorých aspektov metodiky, najmä na výber poľnohospodárskeho podniku a meranie produkcie.

- 7.54. Poľnohospodársky podnik je referenčnou jednotkou pre štatistické zisťovania o poľnohospodárstve na národnej a nižšej úrovni. To je pre REÚP veľkou výhodou, pretože to znamená, že oceňovanie produkcie z hľadiska množstiev môže byť založené priamo na štatistických systémoch na meranie plôch, výnosov, veľkosti stád atď. Výber poľnohospodárskeho podniku má tiež tú výhodu, že umožňuje lepšiu konzistentnosť účtov. Produkcia a náklady sa v skutočnosti týkajú rovnakých súborov jednotiek, aj keď sa metódy extrapolácie v jednotlivých zdrojoch líšia. Napokon výber poľnohospodárskeho podniku spolu s pojmami charakteristických činností a jednotiek zabraňuje tomu, aby sa museli vykonať úpravy, ktoré by mohli byť sporné, ako by to mohlo byť v prípade domácich záhradiek a drobného chovu. Uvedená konvencia uľahčuje porovnávanie medzi krajinami. Prepojenie so štatistickými údajmi vo fyzických množstvách, ktoré sú kľúčové pre poľnohospodárstvo a zaručujú, že merania účtovných položiek budú konzistentné, pretože úpravy alebo „mimoštatistické“ opravy sú takto obmedzené, zjavne zjednodušuje a zlepšuje výpočty. Uvedené aspekty sú tiež v súlade s cieľom uprednostniť v REÚP prístup zdola nahor.

2. *Vymedzenie regionálneho poľnohospodárstva*

- 7.55. Pre každý región sa odvetvie poľnohospodárstva skladá zo všetkých poľnohospodárskych podnikov, ktorých produkčné faktory sa nachádzajú v danom regióne. Táto zásada, ktorá je v súlade s pojmom sídla výrobných jednotiek, môže spôsobovať niekoľko problémov: poľnohospodárska štatistika zvyčajne vymedzuje umiestnenie poľnohospodárskych podnikov podľa ich ústredia, a nie priamo podľa umiestnenia produkčných faktorov. Tieto dve umiestnenia nie sú vždy rovnaké a čím sú poľnohospodárske podniky väčšie, tým častejšie sa bude tento jav pravdepodobne vyskytovať. Pri zostavovaní REÚP sa preto niektoré poľnohospodárske podniky preklasifikujú medzi regiónmi a v niektorých prípadoch dokonca rozdelia. V praxi to bude pravdepodobne ťažké, pričom v takom prípade môže byť vhodnejšie zachovať pre poľnohospodárske podniky rovnaké umiestnenie ako v štatistických zisťovaniach. Uvedený návrh však závisí od dvoch podmienok: po prvé, spôsob vymedzenia umiestnenia musí byť rovnaký pre všetky regióny krajiny a po druhé, všetky účtovné položky sa musia oceňovať zo zdrojov, ktoré používajú rovnaké pravidlá na vymedzenie umiestnenia poľnohospodárskych podnikov.

3. *Zisťovanie poľnohospodárskej produkcie*

7.56. Poľnohospodárska produkcia zahŕňa určité plodiny, ktoré ten istý poľnohospodársky podnik opätovne používa vo forme medzispotreby; týka sa to najmä výrobkov určených na krmivá pre zvieratá. Najmä v prípade plodín pestovaných na ornej pôde sa môže regionálna produkcia často určovať na základe množstiev zozbieraných v každom regióne, ktoré sa potom oceňujú prostredníctvom cien. V uvedenom prípade sa oceňuje celá produkcia bez ohľadu na to, či je určená na uvádzanie na trh mimo odvetvia, predaj iným poľnohospodárskym podnikom alebo použitie tým istým poľnohospodárskym podnikom. Produkcia každého regiónu sa teda získava priamo v súlade s pojmom prijatým v EÚP a REÚP. Ceny, ktorými sa oceňuje produkcia tvoriaca vnútrojednotkovú spotrebu, môžu byť založené aj na regionálnych údajoch zodpovedajúcich cenám, za ktoré sa produkcia predáva. Nedostatok regionálnych údajov o cenách však predstavuje všeobecný problém, pokiaľ ide o oceňovanie produkcie, a to (regionálnej) produkcie, ktorá sa predáva, ako aj produkcie, ktorá tvorí vnútrojednotkovú spotrebu. Oceňovanie výrobkov REÚP tvoriacich vnútrojednotkovú spotrebu tak spôsobuje rovnaké ťažkosti ako oceňovanie výrobkov, ktoré sa uvádzajú na trh. Inak je to samozrejme v prípade, keď množstvá nemožno oceniť na regionálnej úrovni. Vtedy je metóda zhora nadol, ktorá je založená na oceneníach na národnej úrovni, vo všeobecnosti jedinou metódou, ktorú možno použiť⁵².

7.57. Pokiaľ ide o zvieratá, či už sú klasifikované ako zásoby alebo ako fixný kapitál, zohľadnia sa tieto prvky:

- oceňovanie zmien stavu zásob a zmien THFK týkajúcich sa zvierat na regionálnej úrovni, pretože uvedené dva toky sú zložkami nepriamej metódy výpočtu produkcie,
- oceňovanie obchodu so zvieratami medzi regiónmi, pričom uvedený obchod je súčasťou nepriamej metódy výpočtu produkcie,
- členenie dovozných a vývozných tokov týkajúcich sa zvierat podľa regiónov,
- primerané zaobchádzanie s nákladmi na prevod vlastníctva,
- metóda úpravy REÚP podľa EÚP.

7.58. V niektorých prípadoch môže byť nepriama metóda výpočtu živočíšnej produkcie na regionálnej úrovni príliš náročná. V takýchto prípadoch je lepšie vypočítvať produkciu na základe modelu s použitím fyzických údajov a potom upraviť hodnoty podľa hodnôt v EÚP.

4. *Neoddeliteľné nepoľnohospodárske druhotné činnosti*

7.59. Existujú rôzne spôsoby začlenenia neoddeliteľných nepoľnohospodárskych druhotných činností do REÚP, a to v závislosti od druhu činnosti. Niektoré z týchto druhotných činností sú na regionálnej úrovni veľmi koncentrované, napríklad spracúvanie poľnohospodárskych výrobkov. V tomto prípade sa pri oceňovaní produkcie z hľadiska množstiev aj cien môžu využiť miestne štatistické údaje. V prípade tejto produkcie sú hodnoty v EÚP *de facto* rovnaké ako hodnoty v REÚP. Iné prípady však môžu byť zložitejšie. Napríklad v prípade niektorých činností nemusí existovať žiadny regionálny zdroj, najmä ak sa od začiatku nekoncentrujú v konkrétnych regiónoch. V prípade iných činností sa regionálne údaje poskytujú

⁵²

V súlade s použitou metódou sa vnútrojednotková spotreba upraví na hodnoty EÚP.

prostredníctvom štatistických zisťovaní alebo informácií o mikroekonomických účtoch (napríklad informačná sieť poľnohospodárskeho účtovníctva (FADN)), ale neexistuje žiadna záruka, že sú reprezentatívne za daný región. Okrem toho údaje môžu byť staré a k dispozícii nie sú žiadne zdroje na spoľahlivú aktualizáciu. A napokon, niekedy nie sú kvalitatívne ukazovatele na regionálnej úrovni k dispozícii. Vo všetkých týchto prípadoch sú hodnoty EÚP východiskovým bodom pre REÚP a často sa musí používať metóda zhora nadol.

5. Medzispotreba

- 7.60. Medzispotreba v REÚP zahŕňa poľnohospodárske výrobky používané poľnohospodárskymi podnikmi bez ohľadu na to, či sa s nimi obchoduje priamo medzi vlastníkmi v tom istom regióne alebo v rôznych regiónoch, alebo sa posúvajú prostredníctvom sprostredkovateľov, ktorí sa môžu alebo nemusia stať vlastníkami výrobkov pred ich ďalším predajom. Okrem toho sa niektoré poľnohospodárske výrobky vnútrojednotkovej spotreby uvádzajú aj ako medzispotreba, obzvlášť určité plodiny používané ako krmivo pre zvieratá. Nákupy zvierat, a to ani tých dovezených, sa nezaznamenávajú ako medzispotreba.
- 7.61. Prvá metóda výpočtu medzispotreby poľnohospodárskych výrobkov na regionálnej úrovni spočíva vo výpočte rozdielu medzi produkciou REÚP a tou časťou produkcie, ktorá má opustiť odvetvie, samostatne za každý výrobok⁵³. Nie je to však úplne presné vyjadrenie medzispotreby poľnohospodárskych výrobkov v každom regióne, pretože zatiaľ čo poľnohospodárske výrobky určené na medzispotrebu poľnohospodárskymi podnikmi v iných regiónoch zahrnuté sú, poľnohospodárske výrobky, ktoré pochádzajú z poľnohospodárskych podnikov v iných regiónoch, zahrnuté nie sú. Medzispotreba sa preto musí upraviť v súlade s hodnotami v EÚP.
- 7.62. Možná je aj iná metóda výpočtu, s použitím FADN ako zdroja informácií. Uvedený zdroj umožňuje oceniť medzispotrebu poľnohospodárskych výrobkov bez ohľadu na to, či pochádzajú z predajov ostatných poľnohospodárskych podnikov alebo z iných zdrojov, napríklad z dovozu. FADN však nepokrýva presne rovnakým spôsobom výrobky, ktoré používa ako medzispotrebu ten istý poľnohospodársky podnik, a preto sú potrebné korekcie. Podobne sa preto medzispotreba musí upraviť v súlade s hodnotami v EÚP.

⁵³ Dovážané poľnohospodárske výrobky (okrem zvierat) sa nezapočítajú.

PRÍLOHA II

PROGRAM PRENOSU ÚDAJOV

Za každú z položiek produkcie (položky 01 až 18 vrátane podpoložiek) sa zasiela hodnota v základných cenách, ako aj jej zložky (hodnota vo výrobných cenách, dotácie na výrobky a dane z výrobkov).

Údaje za účet produkcie a pre tvorbu hrubého fixného kapitálu (ďalej len „THFK“) sa zasielajú v bežných cenách aj v cenách predchádzajúceho roka.

Všetky hodnoty sa vyjadrujú v miliónoch jednotiek národnej meny. Vstup práce sa vyjadruje v 1 000 ročných pracovných jednotkách.

Údaje za regionálne ekonomické účty pre poľnohospodárstvo (ďalej len „REÚP“) sa poskytujú na úrovni NUTS 2 a zasielajú len v bežných cenách.

1. Účet produkcie

Položka	Zoznam premenných	Prenos údajov za referenčný rok n			
		a	b	c	d
		November rok n (odhady EÚP)	Marec rok n + 1 (odhady EÚP)	September rok n + 1 (údaje EÚP)	September rok n + 2 (údaje REÚP)
01	OBILNINY (vrátane osív)	X	X	X	X
01.1	Pšenica a špaldová pšenica	X	X	X	X
01.1/1	Pšenica letná a špaldová	—	—	X	X
01.1/2	Pšenica tvrdá	—	—	X	X
01.2	Raž a súraž	X	X	X	X
01.3	Jačmeň	X	X	X	X
01.4	Ovos a jarné zmesi obilnín	X	X	X	X
01.5	Kukurica na zrno	X	X	X	X
01.6	Ryža	X	X	X	X
01.7	Ostatné obilniny	X	X	X	X
02	PRIEMYSELNÉ PLODINY	X	X	X	X

02.1	Olejnate semená a olejnaté plody (vrátane osív)	X	X	X	X
02.1/1	Osivo repky a okrúhlice	—	—	X	X
02.1/2	Slnečnica	—	—	X	X
02.1/3	Sója	—	—	X	X
02.1/4	Ostatné olejnaté plodiny	—	—	X	X
02.2	Bielkovinové plodiny (vrátane osív)	X	X	X	X
02.3	Surový tabak	X	X	X	X
02.4	Cukrová repa	X	X	X	X
02.5	Ostatné priemyselné plodiny	X	X	X	X
02.5/1	Priadne rastliny	—	—	X	—
02.5/2	Chmeľ	—	—	X	—
02.5/3	Ostatné priemyselné plodiny: Iné	—	—	X	—
03	KRMOVINY	X	X	X	X
03.1	Krmná kukurica	—	—	X	X
03.2	Krmne okopaniny (vrátane krmnej repy)	—	—	X	X
03.3	Ostatné krmne rastliny	—	—	X	X
04	ZELENINA A ZÁHRADNÍCKE PRODUKTY	X	X	X	X
04.1	Čerstvá zelenina	X	X	X	X
04.1/1	Karfiol	—	—	X	—
04.1/2	Rajčiaky	—	—	X	—
04.1/3	Ostatná čerstvá zelenina	—	—	X	—
04.2	Rastliny a kvety	X	X	X	X
04.2/1	Škôlkarské výpestky	—	—	X	—

04.2/2	Okrasné rastliny a kvety (vrátane vianočných stromčekov)	—	—	X	—
04.2/3	Porasty	—	—	X	—
05	ZEMIAKY (vrátane osív)	X	X	X	X
06	OVOCIE	X	X	X	X
06.1	Čerstvé ovocie	X	X	X	X
06.1/1	Stolové jablká	—	—	X	—
06.1/2	Stolové hrušky	—	—	X	—
06.1/3	Broskyne	—	—	X	—
06.1/4	Ostatné čerstvé ovocie	—	—	X	—
06.2	Citrusové plody	X	X	X	X
06.2/1	Pomaranče	—	—	X	—
06.2/2	Mandarínky	—	—	X	—
06.2/3	Citróny	—	—	X	—
06.2/4	Ostatné citrusové plody	—	—	X	—
06.3	Tropické ovocie	X	X	X	X
06.4	Hrozno	X	X	X	X
06.4/1	Stolové hrozno	—	—	X	—
06.4/2	Ostatné hrozno	—	—	X	—
06.5	Olivy	X	X	X	X
06.5/1	Stolové olivy	—	—	X	—
06.5/2	Ostatné olivy	—	—	X	—
07	VÍNO	X	X	X	X
07.1	Stolové víno	—	—	X	—
07.2	Akostné víno	—	—	X	—
08	OLIVOVÝ OLEJ	X	X	X	X

09	OSTATNÉ RASTLINNÉ VÝROBKY	X	X	X	X
09.1	Rastlinné materiály používané hlavne na pletenie	—	—	X	—
09.2	Osivá	—	—	X	—
09.3	Ostatné rastlinné výrobky: Iné	—	—	X	—
10	PRODUKCIA PLODÍN (01 AŽ 09)	X	X	X	X
11	ŽIVOČÍCHY	X	X	X	X
11.1	Dobytok	X	X	X	X
11.2	Ošipané	X	X	X	X
11.3	Koňovité	X	X	X	X
11.4	Ovce a kozy	X	X	X	X
11.5	Hydina	X	X	X	X
11.6	Ostatné zvieratá	X	X	X	X
12	ŽIVOČÍŠNE PRODUKTY	X	X	X	X
12.1	Mlieko	X	X	X	X
12.2	Vajcia	X	X	X	X
12.3	Iné produkty živočíšneho pôvodu	X	X	X	X
12.3/1	Surová vlna	—	—	X	—
12.3/2	Zámotky priadky morušovej	—	—	X	—
12.3/3	Ostatné produkty živočíšneho pôvodu: Iné	—	—	X	—
13	ŽIVOČÍŠNA PRODUKCIA (11+12)	X	X	X	X
14	PRODUKCIA POĽNOHOSPODÁRSKYCH VÝROBKOV (10+13)	X	X	X	X

15	PRODUKCIA POĽNOHOSPODÁRSKYCH SLUŽIEB	X	X	X	X
15.1	Poľnohospodárske služby	—	—	X	—
15.2	Prenájom kvót mlieka	—	—	X	—
16	POĽNOHOSPODÁRSKA PRODUKCIA (14+15)	X	X	X	X
17	NEPOĽNOHOSPODÁRSKE DRUHOTNÉ ČINNOSTI (NEODDELITEĽNÉ)	X	X	X	X
17.1	Spracovanie poľnohospodárskych výrobkov	X	X	X	X
17.2	Ostatné neoddeliteľné druhotné činnosti (tovary a služby)	X	X	X	X
18	PRODUKCIA ODVETVIA POĽNOHOSPODÁRSTVA (16+17)	X	X	X	X
19	CELKOVÁ MEDZISPOTREBA	X	X	X	X
19.01	Zásoby osív a sadív	X	X	X	X
19.02	Energia; mazivá	X	X	X	X
19.02/1	— elektrická energia	—	—	X	—
19.02/2	— plyn	—	—	X	—
19.02/3	— ostatné palivá a pohonné hmoty	—	—	X	—
19.02/4	— iné	—	—	X	—
19.03	Hnojivá a zúrodňujúce látky	X	X	X	X
19.04	Prípravky na ochranu rastlín a pesticídy	X	X	X	X
19.05	Veterinárne výdavky	X	X	X	X
19.06	Krmivá pre zvieratá	X	X	X	X

19.06/1	– krmivá dodávané inými poľnohospodárskymi podnikmi	X	X	X	X
19.06/2	– krmivá nakupované mimo odvetvia poľnohospodárstva	X	X	X	X
19.06/3	– krmivá vyrobené a spotrebované v tom istom poľnohospodárskom podniku	X	X	X	X
19.07	Údržba materiálov	X	X	X	X
19.08	Údržba budov	X	X	X	X
19.09	Poľnohospodárske služby	X	X	X	X
19.10	Nepriamo merané služby finančného sprostredkovania (FISIM)	X	X	X	X
19.11	Iné tovary a služby	X	X	X	X
20	HRUBÁ PRIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÝCH CENÁCH (18–19)	X	X	X	X
21	SPOTREBA FIXNÉHO KAPITÁLU	X	X	X	X
21.1	Vybavenie	—	—	X	—
21.2	Budovy	—	—	X	—
21.3	Porasty	—	—	X	—
21.4	Iné	—	—	X	—
22	ČISTÁ PRIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÝCH CENÁCH (20–21)	X	X	X	X

2. Účet tvorby príjmov

Položka	Zoznam premenných	Prenos údajov za referenčný rok n			
		a	b	c	d
		November rok n (odhady EÚP)	Marec rok n + 1 (odhady EÚP)	September rok n + 1 (údaje EÚP)	September rok n + +2 (údaje REÚP)
23	ODMENY ZAMESTNANCOV	X	X	X	X
24	OSTATNÉ DANE Z PRODUKCIE	X	X	X	X
25	INÉ DOTÁCIE NA PRODUKCIU	X	X	X	X
26	PRÍJEM Z PRODUKČNÝCH FAKTOROV (22–24+25)	X	X	X	X
27	PREVÁDZKOVÝ PREBYTOK/ZMIEŠANÝ PRÍJEM (22–23–24+25)	X	X	X	X

3. Účet príjmov z podnikania

Položka	Zoznam premenných	Prenos údajov za referenčný rok n			
		a	b	c	d
		November rok n (odhady EÚP)	Marec rok n + 1 (odhady EÚP)	September rok n + 1 (údaje EÚP)	September rok n + +2 (údaje REÚP)
28	NÁJOMNÉ A INÉ POPLATKY Z PRENÁJMU NEHNUTEĽNOSTÍ	X	X	X	X
29	PLATENÉ ÚROKY	X	X	X	X
30	PRIJATÉ ÚROKY	X	X	X	X
31	PRÍJMY Z PODNIKANIA (27–28– 29+30)	X	X	X	X

4. Prvky kapitálového účtu

Položka	Zoznam premenných	Prenos údajov za referenčný rok n			
		a	b	c	d
		November rok n (odhady EÚP)	Marec rok n + 1 (odhady EÚP)	September rok n + 1 (údaje EÚP)	September rok n + 2 (údaje REÚP)
32	THFK V PRÍPADE POĽNOHOSPODÁRSKYCH VÝROBKOV	—	—	X	X
32.1	THFK v prípade porastov	—	—	X	—
32.2	THFK v prípade zvierat	—	—	X	—
33	THFK V PRÍPADE NEPOĽNOHOSPODÁRSK YCH VÝROBKOV	—	—	X	X
33.1	THFK v prípade materiálov	—	—	X	—
33.2	THFK v prípade budov	—	—	X	—
33.3	Ostatná THFK	—	—	X	—
34	THFK (OKREM ODPOČÍTATELNEJ DPH) (32+33)	—	—	X	X
35	TVORBA ČISTÉHO FIXNÉHO KAPITÁLU (OKREM ODPOČÍTATELNEJ DPH) (34–21)	—	—	X	X
36	ZMENY STAVU ZÁSOB	—	—	X	X
37	KAPITÁLOVÉ TRANSFERY	—	—	X	X
37.1	Investičné granty	—	—	X	—
37.2	Ostatné kapitálové transfery	—	—	X	—

5. Vstup práce v poľnohospodárstve

Položka	Zoznam premenných	Prenos údajov za referenčný rok n		
		a	b	c
		November rok n (odhady EÚP)	Marec rok n + 1 (odhady EÚP)	September rok n + 1 (údaje EÚP)
38	CELKOVÝ VSTUP PRÁCE V POĽNOHOSPODÁRSTVE	X	X	X
38.1	Vstup práce v poľnohospodárstve neodmeňovanej pevným platom	X	X	X
38.2	Vstup práce v poľnohospodárstve odmeňovanej pevným platom	X	X	X

PRÍLOHA III

Zrušené nariadenie so zoznamom jeho neskorších zmien

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady

(ES) č. 138/2004

(Ú. v. EÚ L 33, 5.2.2004, s. 1,

ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/138/oj>)

Nariadenia Komisie (EÚ) č. 306/2005

(Ú. v. EÚ L 52, 25.2.2005, s. 9,

ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/306/oj>)

Nariadenia Komisie (EÚ) č. 909/2006

(Ú. v. EÚ L 168, 21.6.2006, s. 14,

ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/909/oj>)

Nariadenia Komisie (EÚ) č. 212/2008

(Ú. v. EÚ L 65, 8.3.2008, s. 5,

ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/212/oj>)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady

(EÚ) č. 1137/2008

(Ú. v. EÚ L 311, 21.11.2008, s. 1,

ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1137/oj>)

Iba bod 5.5 prílohy

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady

(EÚ) č. 1350/2013

(Ú. v. EÚ L 351, 21.12.2013, s. 1,

ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1350/oj>)

Iba bod 2 prílohy

Delegované nariadenie Komisie(EÚ) 2019/280

(Ú. v. EÚ L 47, 19.2.2019, s. 7,

ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/280/oj)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady

(EÚ) 2022/590

(Ú. v. EÚ L 114, 12.4.2022, s. 1,

ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/590/oj>)

PRÍLOHA IV

TABUĽKA ZHODY

Nariadenie (ES) č. 138/2004	Toto nariadenie
Články 1, 2 a 3	Články 1, 2 a 3
Článok 3a	Článok 4
Článok 3b	Článok 5
Článok 4	Článok 6
Článok 4a	Článok 7
Článok 4b	Článok 8
Článok 5	Článok 9
Príloha I a II	Príloha I a II
—	Príloha III
—	Príloha IV